

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÜSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csckeszámja: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Feltámadunk!

Egymást követik a nemzetközi konferenciák, Mussolini szerint kissé már komolytalanul sűrűen. Hol itt, hol amott tanakodnak Európa vezetői a nagy kérdés fölött: hogyan lehetne kivezetni a világot a zsákutcából, ahová juttatták?

Olyan megoldást, amely a bajokat vagy csak letagadja, vagy elkendőzi, de gyökereikben nem orvosolja, hiába keresnek. Az volt a baj, hogy eddig is csak azt keresték. Ma már azonban, hogy a békeszerződések „tisztletbentartása” mosolyognivaló frázissá kopott, hogy megalkotóik, Lloyd George-al és az egykori Nittivel az élükön azok legélesebb bírálóivá lettek, Amerika pedig minden közösséget megtagadott velük szégyenletében: ma már nincs senki, aki be ne látná, milyen rövidlátás volt akkora győzelmet aggasztánok szellemi martalékrául dobni, Európa egyik felét a másik rabszolgájává tenni és emberöltőkre terjedő hadisarcok Shylockjának erkölcsi magaslatára törekedni.

Nekünk a békeparancsok korlátolt rövidlátása a legnagyobb szerencsénk és segítőársunk. Egy belátóbb, realisabb, lehetőségekkel és lehetetlenségekkel számoló békeszerződés talán örökre eldöntötte volna a sorsunkat. Trianon épületének nem kellett tizenöt esztendő, máris omladozik róla a vakolat, lazulnak a gerendái, hullanak a téglái s csak idő kérdése, hogy végleg összedőljön mindennel együtt, amit reá építettek.

A történelmet feltartani akaró erők máris ernyednek. Ujra megindult az idők dübörgése. Mi is megindultunk az omladozó Trianonból kifelé. Első lépése ennek, hogy a strésai konferencia — hála Olaszország őszinte és bátor mellénkállásának — többek között a magyar egyenjogúság kérdésével is foglalkozott. Még nem végleg ugyan, de már visszavonhatatlanul. Nem leszünk kötelesek ezentúl birkák módjára lemészároltatni magunkat, hanem szabad lesz védekeznünk is: bevezethetjük az általános védkötelezettséget.

Örülünk a híradásnak. De azért nem gyújtunk örömtüzeket és nem olvadunk el a világ nagylelkűsége fölött való gyönyörűségtől. Mert ha nem a német eseményeknek köszönhetnők is a győzők belátásának ilyenén gyors megtérését, akkor sem lenne túlsok hálálkodmivalónk. Elvégre elrablott jogaink-

nak még mindig csak egy parányát kapjuk vissza, ami Isten minden teremtményét a világ kezdetétől a végéig megilleti: az önvédelem jogát. Nem csodálhatja hát senki, hogy csak az egészen természetes, a maguktól értetődő dolgoknak kijáró érzéssel fogadjuk, hogy szabad lesz újra azoknak lennünk, akiknek az Isten mint magyarokat teremtett, akik mindig voltunk ezer éven át és leszünk is mindig, akármilyen békeszerződések közepette: katonáknak.

Ugyis csak az egyenruhát tudták lehúzni rólunk. Minden egyebet, ami nem külsejében, de belső értékeiben tesz katonává embert és nemzetet, hiánytalanul megőriztünk. Jobban és teljesebben egynemelyeknél, akik jólszabott, parádés uniformisokban feszítenek körülöttünk.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy Olaszország baráti kezdeményezésének gyakorlati értékét és jelentőségét fel ne ismernők. A nyers erő mai uralma idején nem mindegy, hogy igazunkat csak erkölcsi fegyverek támogatják-e, vagy kézzelfoghatók is. Nem mindegy, hogy csak lelki egységbe tömörülünk-e, vagy századokba és ezredekbe, mert a gyengébbel szemben kötelező lovagiaság és méltányosság nem erénye a diplomácia előkelő világának. Ott a népek és országok mértékegysége az ágyú és a repülőgép. Egy ilyen világban pedig, ahol csak az erő imponál, nem szabad gyengének maradnia annak, akinek számadása van. Nekünk pedig ugyancsak van: a revízió.

A jövő krónikása, aki majd megírja a háború utáni tizenöt esztendő történetét, külön babéragas oldalt szentel majd abban Magyarországnak. Mert az, amit az ellenségeink, a legutolsók is, velünk műveltek, amit mi kiállottunk, de az is, ahogyan kiállottuk, egyedül fog állani abban a történelemben. Mégis itt vagyunk, itt állunk, mint annyiszor ezer év alatt, büszkén, dacosan, kemény önérzettel, barátainkban és önmagunkban való erős bizakodással és azzal az immár biztos tudattal, hogy száz konferenciának is egy a vége: rólunk, nélkülünk többé nem lehet határozni!

Lehet, hogy megpróbálják még' elgáncsolni a magyar igazságot. De most jobban bízunk benne, mint valaha, hogy a gyűlöletnek ez lesz az utolsó erőfeszítése, hogy helyet adjon egy kijózanodott légkörnek, amelyben nemcsak egyeseknek, hanem mindenkinek helye lesz a nap alatt.

Van abban valami felemelő, valami megrázó jelképe az isteni örök igazságnak, hogy halottak napján buktunk el s a reménytelenség sötét felhői mögül hűsvétra tört át az első napsugár. Fényesen, diadalmasan megcsillog benne a magyar temető: Feltámadunk!

Fényképezés a csendőrségi szolgálatban.

Irtá: LEMHÉNYI GÁBOR PÉTER alezredes.

Lapunk legutóbbi számában azt tárgyaltam, hogy mit és mivel fényképezzen az őrsre beosztott csendőr. Most azt igyekszem megvilágítani, hogyan készítse felvételeit és a felvételeket miképpen használja fel.

A szolgálatnál összefüggő fényképezésnél igen sok olyan általános szabályt kell alkotnunk, amelyek élesen eltérnek mind a hivatásos, mind a polgári műkedvelő fényképeszek által követett elvektől. Aprólékos részletekbe — a fényképezés műszaki elemeibe — itt nem bocsátkozhatom, de a fontosabbakat felsorolom. E szabályok vonatkoznak: 1. megvilágításra, 2. élességre, 3. képezéskeresztésre, 4. kidolgozásra.

ad. 1. A megvilágításnál kerüljünk minden művészi hatásra való törekvést. Az árnyékokkal, csúcspontokkal való játék szép, művészi, de nem nekünk való. A csendőrségi szaktényképeken — a bűnügyi fényképeken — ezeknek nincs helye. Helyes és régi elv, hogy az oldalról jövő megvilágítás kidomborít, szobrászati hatást mutat, az árnyékok a képet kifejezőbbé teszik. A fényképezendő tárgy felől — a tárgy mögül — tehát a géppel szemben való megvilágítás a képen, a fény és árnyék játékával tömören, festőien hat. Mindkét megvilágítás művészileg szép, de bűnügyi, csendőrségi leg nem használható. Nekünk a rideg valóságra, a tökéletes hasonlóságra kell törekednünk, ezt pedig csak szemben való megvilágítással — fény a felvétel gépe mögül — érhetjük el. Az ilyen kép hű és pontos. A megvilágítás idejét természetesen szabjuk inkább

bőre és kössük az élesség miatt a fényrekesz szabta követelményekhez.

ad. 2. Az élességnél sem követhetjük azt a művészi elvet, hogy elég, ha a vezérmotívum éles, — vagy sokszor még szándékosan egy lágy lencsével ezt is eltompítjuk. A többi részlettől sem követeljük, hogy azok homályosak, elmosódottak, szétfolyóak legyenek. A mi képeinknek a lehető legélesebbeknek kell lenniök. Mindig úgy dolgozzunk, hogy számoljunk azzal, amit a nagyítás követel. Ha állványról — szilárdan álló géppel — fényképezünk, használjuk a világítás szerint lehető legkisebb fényrekeszt. Ne felejtjük el, hogy kézből $\frac{1}{25}$ másodpercnél hosszabb idejű megvilágításnál már rendszerint elmozdul a gép. (Lehet, hogy ezt csak a nagyításnál vesszük észre.) Tehát kézből — állvány nélkül — csak ennél rövidebb ideig exponáljunk és ehhez állítsuk a fényrekeszünket, a mélységi élességet. A beállítás gondos legyen. Ha homályos üvegen állítunk be, akkor használjunk nagyító üveget. Ha nincs homályos üvegünk, mérjük a járortáska centiméterével.

ad. 3. A képezéskeresztésnél nem követhetünk művészi elveket, aranyetszész stb. Fontos az, hogy amit akarunk, rajta legyen, még pedig úgy, hogy nemcsak a fényképező, de akármelyik csendőr bajtársunk is könnyen megtalálja azt, amit mi ki akarunk emelni. Vigyázzunk, hogy az előtér túlságosan nagy tárgyai ne zavarják képünket. Semmiestre se törekedjünk az előtér és háttér arányos elosztására, az égbolt stb. részarányosságára. Egyetlen elvet szabad követni: a kép tárgya, legfontosabb része essék a fénykép közepébe.

ad. 4. Kidolgozásnál helyes, ha a lehető legtisztábban, gondosan dolgozunk és mindig arra számítunk, hogy a képünket esetleg még akkor is nagyí-

Milyen örömmel öltöznék fehérbe...

Milyen örömmel öltöznék fehérbe,
S indulnék el az Olajfák hegyére;
Ha Golgotámnak üdv lenne a bére!

Mily megadással vinném a keresztet!
Üdvönyeim a szörnyű rengetegnek;
Ha tudnám, hogy nem hasztalan vezeklek!

Milyen nyugodtan hagynám, hogy Judás-szaj
Érintse lázus homlokomnak táját;
Ha enyhíthetném kínja óceánját!

Mily diadallal büszkén ronulnék be
A feldisztított város közepébe;
Ha elkísérne utamon a béke!

Mily bízó hittel bujdokolnék árván
Reménytelenység hosszú éjszakáján;
Ha megválthatnám szenvedésem árán!

Mily megbocsájtón néznék a tömegre,
Ki köntösömre kockáját vetette;
Ha murtiromságom példaszó lehetne!

S mily bátor szívvel várnám be a véget
Keresztfán is, ha tudnám, hogy Teérted
Omlik el vér, könny: örök magyar Élet!...

VALYI NAGY GÉZA
százados.

Iskola.

Irtá: DIENES ANDOR g. hadnagy.

Olyan volt ő is, mint a többi próbacsendőr. Jónövésű, értelmesarcú, kicsit riadt szemű, mint aki keresi még a helyét az új életben s néha nem találja. Faluról jött, messziről, földes szobából, piactér, kakasos templom, nagyvendéglő melől. Szép ünnepek maradtak mögötte és nehéz hétköznapiok, csendes esték és verejtékes napok. Jó szó és szidás, néhány barát, néhány haragosa, görbe utca, kis falu, nyikorgó kertkapu, vadszölős állomás, darabka élet. Se ház, se föld nem maradt mögötte. Szegény volt.

tani kell, ha az eredeti felvétel 9×12 , vagy 6×9 . A negatív kidolgozásnál legjobb, — még haladottabb fényképezőknél is — ha azt a hívót használjuk, amelyet a negatív gyára ajánl. Ha magunk készítjük el a hívókat és megszokjuk az időtartamra való hívást, nem lehet rossz negatívunk. Az ilyen aránytalanul olcsóbb, mint a készen árult por vagy tömény folyadék. Lehetően finomszemcsés negatív anyagot és ilyen hívót használunk. Pozitív anyagul csak fényes papírt használunk, mert sokszorosításra és nagyításra csak ez alkalmas.

A kezdet nehézségein túljutott fényképésznek meg kell tanulnia az orthochromatikus és panchromatikus anyag sajátosságait. Ismernie kell a színek helyes visszaadására való törekvést is.

Előző cikkemben négy csoportba osztottam a csendőrségi fényképezés anyagát. Most sorra veszem, hogyan fényképezzük az egyes csoportokat, hogyan törekedjünk a hibákat kiküszöbölni.

I. A büntetendő cselekmények lefényképezésénél a fősúlyt elsősorban arra helyezzük, hogy a fényképezés a szolgálatban ne gátolhasson. E képeket kapásból, lehetőleg gyorsan készítsük. Fontos, hogy a személyeket akár testtartásból, akár ruházatból felismerhessük. Ha csak mód van rá, készítsük előre el a gépet — fényrekeszt, zárat — és természetesen, hogy csak pillanatfelvétel jöhet számításba. Ha tettenérésnél észrevétlenül nem fényképezhetünk, akkor jó, ha a bizalmi egyén, tanu is rajta van a képen. Ilyenek lehetnek útrendőri, erdei, mezőrendőri kihágások, tiltott gyűlések, stb. Meg ne feledkezzünk róla, hogy a bűncselekményhez tartozó elemek a képünkön háttérbe ne szoruljanak a személyek miatt. Például: egy hibásan előző járműnél

nemcsak mindkét jármű, de az út egy része is a képen kell, hogy legyen. A tilosban legeltető juhásznál az erdei ültetésnek, a csemetéknek is láthatóknak kell lenniök, nemcsak a juhoknak.

II. A helyszín lefényképezése a leggyakoribb. Jó, ha a Soltész: „Útmutatás a bűnügyi nyomozás stb.” című könyvnek 188—198. lapoldalát emlékeztetünkbe gyakran idézzük, de ennél ne feledkezzünk meg arról, hogy a könyv II. kiadása 1924-ben jelent meg. Azóta a fényképezés igen sokat haladt. Hogy egyebet ne említsek, akkor 4.5 fényképezőjű lencse még luxuscikk volt, ennél erősebb pedig csak elvétve volt használatban. Ma ez a rendes; 3.5 sem ritka, sőt csendőrök körében is van 2.8, 2.8, 2.7-es lencse. Akkor még nem volt a villanyos zseblámpával gyújtható, zárt üvegben égő magnézium; a pormagnézium kezelése pedig nehézkes volt. A helyszín felvételénél sohasem járhatunk el ötletszerűen. Mielőtt fényképezzünk, gondoljuk át, mit akarunk, mi a célunk? Azután nézzük meg, hogyan érhetjük ezt el?

Első és főteendőnk, hogy képünkbe méretet vigyünk bele. Az előző cikkemben említett 10—10 cm.-re beosztott papírszalagnak itt van a helye. Ez olyan legyen, mint az útépitésnél, földmérésnél használt mérőléc. Képünk vezérmotívumát és a vele összefüggésben álló tárgyakat kössük össze a papírszalaggal úgy, hogy már a képről meg lehessen mondani a távolságokat. Természetesen, ha ezáltal valamit eltakarunk, olyan képet is készítsünk, amelyiken nincs rajta a mérőszalag. Ennek a szalagnak a használata igen fontos. Enélkül helyes távlatról fogalmunk sincs. Utólag a lemezre, vagy papírra berajzolt méret már nem bizonyít így. A gép lencséje nem az emberi szemé, tehát nem becsül, nem mutat távolságot. E mérőszalaggal mutatjuk meg a képen, milyen

Mikor felszerelt, a kihallgatásnál megkérdezték tőle:

— Mi volt ön a polgári életben?

S ő felelt:

— Földműves.

Nyugodtan és erősen mondta. Aztán megtanulta, hogy kell felkapcsolni a zöld jelsípszínort, hogyan kell érintkezni polgári hatóságokkal és magánfelekkel; mi az a bűnszegédi bűnrész és mi az a sommás jelentés... A fehér kesztyű tetszett neki, a büntetőtörvénykönyvtől félt, mert vastag volt és temérdek apró betű benne; a társasági sapkában lefotografáltatta magát s a képet hazaküldte, hogy akasszák ki a tiszta szobában.

Mikor bevonult az őrsre, az őrsparancsnoka — képmény, száraz ember — kérdezte:

— Hányadik lett az iskolában?...

— Huszonnegyedik...

— Huszonnegyedik? ... Hányan voltak?

— Hatvanegyen.

— Hatvanegyen... Nna...

Csak annyit mondott s tudni sem lehetett, hogy dicéret ez, vagy rovás. Egyszer — ellenőrzőben voltak s láboltak át a nagy, olvadás, koratavaszi mezőkön — még annyit szólt:

— Itt még lehet első...

S körülnutatót a márciusi mezőn. A próbás nézett körül a láthatáron s nem értette.

— Itt még lehet első, — mondta megint a másik, az öreg — ebben az iskolában megigazíthatja a kalkulust. Mer ez is iskola. A mező, a rét, amott a cseri erdő, meg a tanyák, a dűlők, a rikai puszták, a faluk és az országút:

iskola ez az egész. Nagy iskola. Én járom huszonöt esztendeje...

Többet nem mondott, mert kevés szóval beszélt mindig, mint egy pásztor.

A laktanyában a tömöttbajuszú helyettes néha elővette a próbacsendőrt:

— Oszt, mit felelt a vizsgán, mondja csak gyorsan?!

— Aztat feleltem, alázatosan jelentem... hogy azt kérdezték: ...mondja meg nekem ön... mondja meg nekem ön, mi a teendő akkor... Vagy hogy nem is azt kérdezték, hanem hogy...

Zavarban volt, piros arccal nézett maga elé. A helyettes nézte őt kis mosollyal:

— Na, és megfelelt rá?...

— Megfeleltem, tisztelhettes úr, de most nem tom' mér: nem gyün eszembe...

Lassan azért meghátorodott. Bátrabban jött a szava s a lépése is döngeni kezdett. Nyugodtan fogadta, ha szolgálatban öreg gazdák előre köszöntek az utcán s a földéken. De a tapasztalt törzsurak ilyenkor rácsaptak a próbásra, nehogy elbizba magát:

— Oda ne gondoljon ám, hogy magának szól a köszönés, érti-e? ... Mert a kalapnak szól!...

Aznak. A kalapnak. Ezt ő is tudta. Még nem voltak messze a legénykori emlékek... Mikor odahaza felvágódott a nagyvendéglőben az ivó ajtaja s a lengő füstfelhőben megjelent a tollas kalap, a fekete kalap, aranykoronával és egy puskatus zökkent a küszöbre... Csend, nehéz csend állt akkor az ivóba. Mert a kalap, igen, a kalap. Neki szól a köszöntés.

nagy a betörő által fúrt lyuk, mennyire van az ablaktól a ablaküvegcserep, az öngyilkosnak tartott hullától a fegyver, az önakasztásnál a gerenda a padlótól, a lábnyom valamely tárgytól; milyen magas a kerítés, melyen az átmászás miatt már büntett a lopás, milyen messze van az autó nyoma az árok szélétől, stb. stb.

Minden helyszínelvétel csak akkor használható kifogástalanul, ha egy vázlat van mellékelve, melyen meg van pontosan jelölve a felvevőgép helye és fel van jegyezve, milyen magasságban volt a fényképezőgép a felvételkor. Erre azért van szükség, mert nincs olyan helyszín, mely egy fényképpel tökéletesen ábrázolható lenne. A több kép közötti összefüggést ennek a vázlatnak kell megadnia. (Itt újból reámutatok a kis gépek előnyére. 16 drb. 6 × 6-os felvétel nem kerül annyiba, mint 4 drb. 9 × 12-es.)

Mindig a lehető legszűkebb fényrekezzel, állványra, állványpótló tárgyra tett géppel dolgozunk. Ha olyan a hely, hogy kénytelenek lennénk fénnel szemben dolgozni, akkor nappal is sötétítsük el a szobát, használjunk magnézium-szalagot. Nem magnéziumport, mert azzal az árnyékos részekben semmit sem fogunk felismerni; kezelése nehezebb, tűzvesélyes, drágább, hanem magnézium-szalagot. A meggyújtott szalagot a gép mögött jobbra és balra oldalt 1—2 m-re lassan — körözve mozgassuk, így nem kapunk megvilágítatlan árnyakat. (Megjegyezzem, hogy a legkönnyebb — még kezdőnek is — magnézium mellett fényképezni. Állítsa be napvilágnál vagy lámpafénynél a gépet, azután sötétítse be a szobát, nyissa ki a gép zárját, gyújtsa meg a magnéziumot. A magnézium-szalag hosszát a fényrekesz nagysága, a magnézium-felvételi tárgy közötti távolság és a negatív-anyag (film — lemez) érzékenysége szerint egy, a

szalaggal adott táblát atból olvashatjuk le. Nincs hibás exponálás, a kép jó kell, hogy legyen.)

Ne idegenkedjünk a felülről való fényképezéstől, különösen szobában. Asztalra tegyünk egy széket, arra keresztesen még egyet és a kis gyűtővű gép már elég magasan van, hogy a hullát és közvetlen környezetét — vagy hasonló tárgyakat — levehessünk.

Ahol valami feltűnő, vagy olyasvalami van, amire a figyelmet külön fel akarjuk hívni, jelöljük meg a valószínűségben krétával, szénnel, stb. De itt se feledkezzünk meg a mérőszalagról. Ha ilyen nem volna, akkor ismert nagyságú tárgyat, töltényt, gyufadobozt, kardot, stb. állítsunk közvetlenül a fontos rész mellé. Ha nem látszik jól a keréknyom, akkor a bizalmi egyénnel felügyelet mellett hintessünk a nyomba lisztet vagy meszet. télen a hóba szemet, kormot, földet. De a fényképen említsük meg, ki bizonyítja azt, hogy a megjelölés a valósághoz hűen történt.

Ahol vért — cseppet, foltot fényképezünk, ne feledkezzünk meg arról, hogy a ma forgalomban lévő leginkább orthochromatikus lemezek — filmek a piros színt egészen feketének mutatják. Az egészen új panchromatikus filmek pedig világos színben, sőt fehéren adják vissza, viszont a öld szín iránt kevésbé érzékenyek.

II. A bűnjелек lefényképezésénél elsősorban szintén arra törekedjünk, hogy a méretük felismerhető legyen. Mérőszalagot, kisebb tárgynál centimétert tegyünk a bűnjel mellé. Itt rendszerint hőven van időnk, hogy alaposan, nyugodtan dolgozzunk. Domborítsuk ki azt, ami a bűncselekménnyel jellemzően összefügg, esetleg részleteiben is fontos. Például a késpengén a vért; a baltán a csorbát; a dorongon a fakéreg horzsolását; az elszakított ruhát, stb. Itt is jó, ha több fényképünk van.

Van ebben valami réjtélyes. Az öreg Járás úr ezt mindig úgy magyarázza, hogy azt mondja:

— A testület...

A Járás úr egy nyugdíjas csendőr, de igen nagyon öreg. Hány esztendő? Talán nyolcvan, vagy több is. Járásörmester volt s ezért hívják így. Mert ez nagy cím; a mult fekszik Járás úr nevében, a zöld dolmány, a sárga-réz-markolatú régi kard s talán még sok minden... Mert a Járás úr így szokta kezdeni a beszédet:

— A kassai kerületnél...

Es így is:

— Kilencvennégyben bavasí örsre kerültem...

Meg aztán:

— Mikor felállították az erdélyi csendőrséget...

Kassa és havasi örs és Erdély. Ha a Járás úr jön az örsre s beszédbe kezd, akkor szétugranak a szobában a falak és meszazibe tágul minden, akkor kakastoll leng Jablonkánál s a krassói hegyekben portyázik a járőr. Biharban választási összpontosítás van és Torontálban folyton verekednek a rákok... A régi ország, a temérdek nagy föld, a birodalom alszik a mesék mögött. Ez már történelem.

Február tizennegyedikén az örsön díszbédél a Járás úr, asztalfőn ül, piros bort iszik és csendesén mondja:

— Bizony, elmegyünk... lassacskán elmegyünk, öregek... De a testület... a testület...

A próbacsendőr pedig ül az asztal legvégén s néz tágult szemmel... Járás úr, öreg, nyolcvan esztendővel, piros arcán nyolcvan ráncsal, civil ruháján négy kopott-szalagos kitüntetéssel... Elmegy. Majd eltemetik két

pappal, három haranggal, tűzoltózenekarral s kivonul az örs is díszben, hogy göröngyöt dobjon a verembe s koszorút tegyen a fejfára. De aki szolgálatba van kiürva, az nem megy a temetőbe, az betölti a puskát és kimegy lest tartani a cseri erdőbe... A testület: mi mindnyájan: fiatalok és öregek és halottak...

Hát így állt a próbacsendőr a új világ közepén: bagyonúny és mult meredt mögötte, ő járta delekben s hajnalsetétekben a határt, a mostant, a jelent és ha a faluvégnél elébe tárult a nagy mező, a végtelen országot, a néma rét: akkor elszorult néha a torka, mintba temerdék nagy katedra előtt állna s a csendből egyszer valaki nevéen szólította majd, hogy feleletre hívja: Pál István II. próbacsendőr, mondja meg nekem ön...

— Az iskola, — mondta ilyenkor magában a próbacsendőr és nézte a barna földeket — itt az iskola...

Es aztán a jövő. A holnap.

A holnap, az ő holnapja, itt élt a laktanyában. Benne élt a többiek életében és mai napjában... Nézte a törzs-urakat, amint téntába vágják a tollat s telekanyarintják a papirost, bátran és kemény betűkkel. Es nézte a maga nevét a fizetési jegyzék legvégén: kusza és összedőlt írás. Majd egyszer ő is így fog írni, ilyen sallangos betűkkel, mint egy segédjegyző, majd... Nézte a helyettes mellén a járőrvezetői jelvényt és kalapja szélén az ezüstmakkot, a mozdulatot, ahogy állára húzza a fekete szíjat... Es az őrsparancsnokát, amint ült az irodában, petróleumlámpa fényében csillog a gallérján az ezüst kiscsomb, amint ráhajlik a szolgálati havifüzetre és beírja, hogy 3. R. bev. Nyom. miatt késett... Csillog a petróleumlámpa fényében sok-sok ősz hajszála, szemöldöke sarkánál egy mély,

Lehetőleg egy az egész tárgyról, ezt legtöbbször a rendes gépünkkel csinálhatjuk és egy, amelyen a részletek nagyobbak. Ilyen részleteket legjobban előtét-lencsével vehetünk fel. Amint előző cikkemben említettem, ezt házilag is elkészíthetjük, ha egy látszeréaznál közönséges — távollátóknak való — szeműveg-lencsét veszünk. Filmes gépeknél csak egyszer kell az üres gépnél megmérni, milyen távolságban éles a kép — azután már elég, ha erre a távolságra beállítjuk a gépet.

Minden felvételt éles, tehát pontosan beállított és szűk fényrekesz mellett készüljön.

Teljes napfényben sohase fényképezzünk. Lehetőleg árnyékban, de itt se felejtjük el, hogy bár tárgy és gép árnyékban legyenek, az árnyékban is a fényforrás a gép mögött legyen. Ez fontos, mert ha a nap állásáról megfeledkezünk, még árnyékban is hibás képet kapunk.

Ma már igen sok helységben van villany. Azt hiszem, hasznos lesz, ha megemlítem, hogyan lehet villanyfény-nél fényképezni. Ha filmünk (lemezünk) 23 Sek^o erősségű és a villanylámpa 2 méterre van a felveendő tárgytól, „9” (8)-as fényrekesznél 50 Wattos lámpa mellett 24 másodpercig kell megvilágítanunk. Ha a lámpa kétszer erősebb (100 Watt), az idő felére csökken. Ha a távolság 1 méter, akkor szintén felére csökken az idő.

IV. A kezdő fényképésznek legkedvesebb tárgya a személyek fényképezése. Ezek néha bizony rettenetesen sikerülnek. Akiről készülnek, nem is hiszi, hogy az ő képe. Azt szokták mondani, a fegyencekről készült kép olyan. Nos hát, igen, nekünk ilyen fegyencsképekre van szükségünk. Teljesen hű, olyan képekre, amelyeken minden részlet, minden apró szemölcs, ránc, sebhely, folt, stb. jól látható.

A szép, művészi arcképnél ma rendszeren az arc kiemelkedő részein erős fényfoltok, sávok (magas csúcs-fények) ülnek, az arc többi része lágyan árnyékol. Szemölcs, szeplő, pattanás, stb. nem is látszik, — bár a valóságban megvan. Ezt a fényképészek a nagynyílású fényrekeszszel, különféle világítással, panchromatikus anyaggal, durva papírral, végül a kép kijavításával (retusálásával) érik el. Ilyen kép nekünk nem kell, haszna alig van. Erről határozottan felismerni, azonosítani valakit alig lehet. Személyek fényképezésénél az alábbiakra figyeljünk:

Itt is több kép kell. Legalább egy kép kell az egész alakról, egy kép szemben, egy oldalról. Az örsökön őrzött képek jó mintául szolgálhatnak, ha a megvilágításra ügyelünk. Legjobb, ha egyszer szórakozásból kipróbáljuk egy nyugodt természetű, nem ideges arcra a különféle irányból jövő fény hatásait. Ha jobbról-felülről erős, balról-hátulról gyenge fény mellett készítünk egy arcképet úgy, hogy gépünk vízszintesen az arccal egy magasságban áll és ugyanezen arcról egy felvételt készítünk előlről-alólról gyengén és balról erősen megvilágítva, gépünket az arcnál magasabbra téve, azt fogjuk látni, hogy a két kép sem egymáshoz, sem a rendes árnyékban lévő archoz nem fog hasonlítani. Nemcsak az arc-jellegét veszíti el, de a formáját is.

Vezérelvek legyenek: a) Gép és arc egy magasságban, gép vízszintesen. b) Átlagos gyutávú gépnél gép és arc 1,50 m-nél nem közelebb. c) Árnyékban lehetőleg 10 h—16 h-ig fényképezzünk. d) A beállított gépet üresen egypárszor csattintsuk el. e) A fejet támasszuk a falhoz. f) Háttér síma — lehetőleg fal legyen. g) Közepes fényrekesz. h) Megvilágítás nagyon pontos legyen.

nehéz ránc és gyökérpipájából füstöt fuj szóltanul... Az őrsparancsnok... És nézte a Járás úr házáat, szép ház volt, szőlőkert volt mögötte és méhes, a homlokzatán meg évszám. Nem is egy évszám: kettő... 1884—1918.

— Mit jelent az, Járás úr?...

— Az aztot jelenti, — mondta Járás úr és megigazította vasárnapi nyakkendőjét — hogy antul-addig szolgáltam. Harminchat esztendő. Nem jussoltam, magam portyáztam össze a házat, úgy nézze...

Úgy nézte. Lám: ház, kőház, négy ablak az utcára, mögötte szőlő. Három hold szőlő és harminchat esztendő van mögötte... Egyszer majd ő is így fog állni egy kertben, civil kabátban, megszántott arccal és kaptárokat fog borítani a méhesben...

Nagyhét péntekjén pedig így szól hozzá jókor reggel az őrsparancsnok, a kevésszavú:

— Maga református...

— Igenis.

— Menjen akkor templomba. Ünnepejük van.

A próbacsendőr felvette a kimenőt, jobbszemére húzta a társaságát, kezére meg a fehér kesztyűt s elment a templomba: a szomszéd faluba ment, mert csak ott volt kakasos templom...

Az öregebbik pap beszélt a székről s szépen beszélt igen. Az ács fiáról szólott, kit megcsúfoltak a szégyenfán a katonák s poroszlók, kockát vetének köntösére s kiálták feléje: ám, ha Isten fia vagy, szállj le most a keresztről... Így beszélt a pap és szólott aztán a megcsúfolt országról, melyre kockát vetettek im a poroszlók és sírjára követ hengergettek, de jön a harmadnap s

fénynek özönében, tűzben, meg lángban támadunk fel, s vakultan buknak arcukra az őrzők és katonák, ámen... S mindayájan mozdíták a templomban, hogy ámen, ámen s hittel énekelték a zsoltárt... Aztán hazamentek.

A próbacsendőr is ment haza és fehér kesztyűje villogott a szép napsütésben. Az országúton, a két falu közt, senki nem járt, csak a rikai dülő torkánál ült az útszélen a kötőrőember s hosszúnyelű kalapáccsal aprította halomba a követ. A kötőrő feltolta homlokára a madzaggal kötött védőszemüveget s köszönt a próbacsendőrnek, mivel ismerte:

— Jónapot kívánok...

— Jónapot, — mondta a próbás s feltette a munkásembernek kijáró kérdést — sok van-e hátra?...

— Van, — így a kötőrő s megtörölte poros arcát kabátujjal — van hála Istennek. Addig jó, míg van...

— Hát az ebéd?... Dére jár...

— Gyerek hozza, de gyűhetne is. Mer tuggya, az is csak elkujtoraszik a földéken, míg eccer el nem fenekelem. Van úgy, hogy harang után ér ki az étellel, oszt csak hallgat, ha piritom... Lepét zavar az valahun most is, mer olyan egy játékos, mint a csikó... Szójjon már rá, ha szembe gyűn, mer tudom, ismeri...

— Ismerem. Majd rákiáltok.

És a Kádárföldnél tényleg találkozott is a próbacsendőr a gyerekekkel. A kötőrő fiával. Már messziről látta jönni. Az út közepin baktatott s nem kergetett lepkét, hanem cepelte a ruhába kötött köcsögöt, meg kenyeret, hogy csak úgy húzódott bele a vékony karja szegénynek... Ám porfelhő vágódott akkor fel a falu

Itt is: minél több képet csinálunk, annál valószínűbb, hogy jó képet is kapunk köztük.

Hulla fényképezésénél természetesen a világitást legtöbbször magunknak kell szabályozni. Az árnyékos oldalt egy fehér papírlapot, vagy tükröt reflektorként használva kell megvilágítanunk. Esetleg a napfény mellett villanylámpát, vagy magnézium-szalagot is használunk.

Ha csoportokat, cigánykaravánt fényképezünk, itt több képet csináljunk, hogy úgy szembe, mint oldalról lássuk az arcokat. Ezek a képek azonban nem pótolják az arcképeket. Ismétlem, az arcképeknél kövessük az örsökhöz lévő körözötték fényképeit, a hatóságok és nyomozóink által készített felvételek legtöbbször tökéletesek.

Mindezeket a tanácsokat nem elég megtanulni, hanem gyakorlatban ki is kell próbálni. Addig kell kísérletezni, tanulni, amíg olyan gyakorlatra nem teszünk szert, hogy úgy a műszaki, mint a különleges csendőrségi fényképezési tudnivalókat kelősen uraljuk.

Sokkal egyszerűbben felelhetünk arra a második kérdésre, hogyan vehetjük hasznát képeinknek? Általánosságban már feleltem is erre előző cikkemben, mikor a fényképezés célját iparkodtam fejtegetni. Ugy gondolom, helyes úton járunk, ha a felhasználás fejtegetésénél időbeli határokat keresek.

Az első rész magába öleli a fényképek használatát addig, amíg a gyanúsított ellen a bebizonyosodott tényállással bíró feljelentést megleszűk. A második rész a fényképek felhasználása a feljelentéseknel.

felől, süvöltő hang ugrott a csöndbe s az úton már fel is tűnt a nagy fekete autó, amint jött szökkenve, ezüst orrával és a napban csillogó üvegtáblával. A gyerek elugrott oldalra, de a fekete sárhányó elkaptá és csak annyit kiáltott:

— Jajj!...

S már röpillt is a kötőő fia, be az árokba, a köcsög is vágódott neki a partnak s szétörögt egy csattanással... Az autó meghöröült, sikkantva csúszott egy hosszút s megállt. A motor járt dörömbölve, valaki felállt a kormány mellől s az árok felé hajolt, aztán kiáltott valamit, visszazuhan az ülésre és kapcsolt... Az autó nekilendült az útnak.

A próbacsendőrről szaladva jött az ösvényen, kiugrott az árnyékból egyenest az útközépre s felvágta fehérkesztyűs tenyerét:

— Áh!

Fék. A fekete kocsi torpan, a motor elhallgat. Csönd.

— Tessék kiszállni!

Aztán még egyszer. Keményebben.

— Tessék kiszállni!

Két alak lép le a hácsóról, fehér porköpenyben. Az egyik porköpenyes hölgy; szőke, vékony szemöldökű. A másik: férfi; testes, zömök, a szájaszélét nedvesíti, arca sápadt. Nyugodt.

— Kérem — mondja és széttárja a karját, — én igazán... Nem tudom látta-e?

— Láttam, — mondja a próbacsendőrről — előbb a gyerek...

Az első rész tehát tisztán a nyomozati részt foglalja magába. A második rész a már kétségkívül bizonyított tényállás mellett, a bizonyítékok között szerepel.

Elvül szófálgjon az, hogy amint a fényképpel kapcsolatosan az úgy a helyi jelentőséget meghaladja, amint a nyomozó alosztály be kell kapcsolódjék — készítsen az örsbeli műkedvelő fényképész felvételéről egypár pozitív képet és negatívot — a filmet, lemezt — küldje be a nyomozó alosztályhoz. Azért a negatívot, hogy az esetleges hibákat — túlfedett, gyenge — ott szakemberek esetleg javítani is tudják.

A nyomozás alatt minden, az ügyben nyomozó baktársunknak adjunk belőle egy képet. (Nem kerül sokba. 6 × 6-os 1 papírkép előhívással kb. 4—5 fillérbe, 6,5 × 9-es kb. 6—7 fillérbe, 9 × 12-es kb. 13—14 fillérbe.) Ha szükséges, csatoljuk az idegen örsökhöz írt megkeresésünkhöz stb.

A nyomozás alatt, ha helyszin-, bűnjelfényképünkön olyan részletek vannak, melyek esetleg nagyításban használhatók lennének, s ha magunk nem tudunk nagyítani, szintén forduljunk a nyomozó alosztályokhoz. De a nagyítás sem sürgős munka. Van egy örsparancsnokom, ki magakészítette nagyítóval igen jó képeket készít.

Főleg a bűnjel-, helyszinfényképek azok, melyek a nyomozás során később is reávezethetnek olyan adatokra, amiket a felvételnél nem vettünk észre, ha kelően nagyítjuk a képeinket.

A kiderítetlen esetek fogalmazványainál valóban jó, ha a fényképek ott vannak, de természetesen kell a járőrnel is maradni ilyen képnek, mert amíg a fogalmaz-

A gyerek az árokban. Mozdulatlan. Csak a karján van egy véres horzsolás s abból vér folyik a fiatal fűre. Tiszta kendővel elköttözi, de a gyerek csak fekszik a földön s nem mozdul. Karja úgy hull vissza, mint a fa.

— Valami a belsejében — mondja a próbacsendőrről — valami szakadás... Orvoshoz.

A porköpenyes férfi a földet nézi:

— Kérem, — szól halkán és látszik, hogy nem tudja hogy szólítani a fehérkesztyűs katonát, — kérem, vitéz úr... Nekem az egész dolog roppant kellemetlen volna... a hajtási engedélyem... az eljárás... az ujságok is... A művészördekei kívánják legkevesbé...

A szőke hölgy felé int, aki megmutatja tökéletes fogsorát és bólint, hogy igen az ő érdekei kívánják legkevesbé, hogy az ujságok...

— Kérem, vitéz úr, — mondja újra a porköpenyes — a gyerekeknek talán nincs komoly baja... Maga itt találta az úton, ugyebár... Nekem másfél óra múlva feltétlenül Pesten kell lennem... Maga kerít valami kocsit a tanyákról és beküldi a gyereket a faluba... Magának igazán nem kötelessége látni, hogy történt ez az... ez az izé... ez a malőr... Ha magam mögött hagyhatnám ezt az egész ügyet, az nekem igazán megérne... mit mondjak...

Kutatva néz a fehérkesztyűsre, aztán gyorsan, mint valami merész üzletnél, kilöki magából a számot: — ...megérne nekem száz pengőt...

A próbacsendőrről lassan felrogni kezd a határ... Forognak a messzi tanyák, a szántások, az eperfás út s minden... Valahol a láthatár alján, mintha órási

vány a szárnyparancsnokságnál jár, néha éppen ezalatt kell az őrsön, sürgősen, döntő fontossággal a fénykép.

A feljelentésekhez nem elég csupán mellékelni a fényképet. Összhangba kell azt hozni a jelentéssel. Meg kell magyarázni, akár a helyszínrakozok „Megjegyzés”-eihez hasonlóan, akár folytatólagos magyarázattal, hol, mennyiben fog össze a kép a jelentéssel. A jelentésben is ki kell ezt emelni.

Olyan képeknél, amelyeken tanúk, bizalmi egyének, vagy ezek félreismerhetetlen jelzései nincsenek, a fényképen rajta kell lennie a bizalmi egyének nevének, akik jelenlétében a felvétel készült. Jó, ha ezt aláírásukkal igazolják. Egy nagyobb fontosságú ügyben, melynek a bírói elintézése évekig tarthat, a bizalmi egyén meghallgat a döntés előtt.

A szolgálatban készült fényképeknek még az ítélet után is haszna lehet. Jó tehát, ha a műkedvelő csendőr megőrzi a képeit. Célszerű időrendben és a tevékenységi napló adataival összekötve, — éltetni.

Személyek azonosításáról. Kifétük megállapításáról folyó iratváltásoknál a legegyszerűbb egy jó arckép csatolása. Ujjlenyomatról csak a hatóság ismer fel valakit, de fényképről mindenki.

Sem a megelőző, sem a mostani cikkem nem öleli fel, már csak terjedelménél fogva sem a csendőrségi szolgálati fényképezés egész anyagát. Soraim várják a visszhangot, azoknak a hozzászólását, kik már foglalkoznak az őrsökön ezzel a tárggyal. Ha pedig valaki egy-és másról részleteket akar megtudni, útmutatást kíván, készséggel megadom, ha közvetlenül hozzám fordul.

nagyra növe látná a kötő ember arcát; a homlokára tolt madzagos védőszemüveg alól néz feléje, porosan, csapzott bajuszával, összehúzott szemmel... Száz pengő... Ennyit ér hát a kötő fia... A szőke hölgy mosolyog, mert ő tudja, hogy így kellett volna kezdeni... Mert a pénz!... A pénz mindent jelent, kérem, mindent: szép mosolyt jelent, gondtalan homlokot, fekete autót, százkilométeres tempót és szerelmet... A szőke hölgy mosolyog.

A próbacsendőr meg azt mondja:

— Kérem az igazolványt!...

Mire a porköpenyes úr sötéten:

— Micsoda jögon?...

— Csendőr vagyok... Tessék!...

Mutatja az igazolványt, melyben igenis egy egész kerület bizonyítja, hogy aki ezt felmutatja, az a magyar királyi csendőrség tagja... Arató Pál II. próbacsendőr...

A porköpenyes átadja a papírjait és csak annyit mond:

— Ham...

Mikor már feltették a gyereket a hátsó ülésre, még egyszer szól és ráncokba fut az idegen arc:

— Mondjuk: kétszáz... Kereken kétszáz... Orvosi költségekre, satöbbi...

— Tessék felszállni!... A faluba megyünk. Elsőbb az orvoshoz... Majd tessék a kikérdezésnél beszélni...

Hát jó, majd a kikérdezésnél... Mondja már?!...

Erőltetve nevet a hölgy felé. A hölgy nem mosolyog a szép fogsorával. Ül a hátsó ülésen, mellett a

Látogatás a lausanne-i bűnügyi egyetemen.

írta: NYÁRY LASZLÓ.

Lausanne érdekes svájci város. Lakossága francia és német. Eszerint hol „Losan”-nak hol „Lüzán”-nak ejtik ki a város nevét. A várost az őskorban tulajdonképpen Lausonium-nak nevezték. Ebben az időben még a Genfi-tó partján feküdt. Krisztus után 563-ban azonban az árvíz elpusztította. Lakói ekkor ide, a tótól mintegy hét kilométernyire álló három dombra húzódtak fel, az egy város három felé vált és három kis községcskévé lett. A római szt. birodalom hercege címet viselő püspöktől függtek. 1536-ban, a reformáció befogadása után a püspököt elűzték, a három városka behódolt Bernnek, egyesült. 1798-ban alakították meg a svájci kantonokat, akkoriban Léman kanton (svájci kerület, afféle megye) fővárosa lett. 1803-ban a kantonokat újra rendezték, új nevet kapott: Waadt s ennek a fővárosa lett.

Körülbelül 100.000 lakosa van. A két kisebbfajta folyó, amelyik a városon keresztül folyik, a Flonn és a Lonve. A három domb által alkotott völgyben rohannak a Genfi-tóba, amelynek partján van Ouchy, a város kikötője. A St. Franciscanus-tértől indul ki egy viadukt, amelynek legmagasabb pontja 28 méter. Szokatlanul széles, 190 méter hosszú, Grand Pont néven ismeretes. A Flon völgyén visz át a nyugati dombon épült, harmadik városrészbe, a Quartier St. Laurentba. A háromszáz éves St. Laurent-templom Svájc egyik nevezettségese. Ennél régibb a XV. században épült városháza, amely a Cité nevű domb és St. Laurent közti dombon, a Quartiere de la Paluden áll. A Szövetségi Törvényszéki épület,

gyerek, a kötő fia fekszik s arca fehér... A lába előtt a ruhába kötött köcsög, törten... Ma nem ebédel a kötő.

S már rohan az autó, visszafelé, a falunak. Szél vág a próbás arcába, amint ül az ezüstörű kocsi bakján, a selyem porköpeny mellett. És néz a próbacsendőr maga elé.

Mi volt?... Ütrendészeti kihá... Vagyis, dehogyan gondatlanságból okozott emberölés... Illetve... hm. És száz pengő: ez a vitéz úrnak szólt... És kétszáz pengő, másodszer: ez neki, a csendőrnek, meg a testületnek, a kakastollnak, a kassai kerületnek, a havasi őrsőknek, a február tizennegyedikének, a multnak és a mai napnak: Pál István kettőnek és a Járás úrnak.

Ez vesztegetés... Érti ezt, selyem porköpeny? Érti?... Vagy mivé is minősül?... Kísérlet... És a helyszín... El kellett volna fogni a porköpenyest!... Elővezetendő... A zöld könyv és a büntetőtörvény, az apróbetűs, a vastag... Tettekapás esete forog fenn... Háromszáztizenkét pont és negyvenötödik paragrafus... Pont, paragrafus és lábjegyzet... Nem jó volt az egész... Szekunda?...

Az út, a vén országút, a mozók s rétek és dülők a messzi erdő, a nyárfák a faluvégén s a föld, a föld, melyre lehullott a kötő fiának vére, az iskola szólt feléje a szélben:

— Jeles.

A fekete autó zökkent csendesen s megállt az orvoslak előtt.

a Tribunal Federal, a renaissancekor egyik emléke, Montbenou-n, remek kert közepén épült. A belváros igen hasonlít a budapesti lebontott Tabánhoz, zeg-zugos, szűk utcáival, vaspáncélos, vastag, tölgyfagerendákból készült kapuival úgy fest, mintha a középkorból ittmaradt városka volna. Ez valóban így is van. Ötszázéves ház nem ritka itt. Múzeumszerűen vigyáznak itt minden ilyen házra. A tulajdonosnak nem szabad házat még tataroztatni sem. Ezt csak a múzeum teheti. Minden kapuvas, kulcs, leltározva van itt. A város az első vevő egy eladó házra, de nem sajátít ki semmit. Ezeknek a régi házaknak horribilis áruk van, külföldiek azonban emléktáblás házat nem vehetnek.

A városban járva, felfedeztem egy igen szép fűszer- és csemegüzletet, amely felett Mikor Zoltán cégtábla volt kitéve.

— No, — mondok magamban, — ez csak magyar lehet, vagy pedig az ördög űz velem csúf játékot... — Mikor? Most! — Beléptem tehát s valamit vettem. Szorongó érzés kel életre az emberben, ha külföldön jár. Egy-egy hazánkfának megtalálása oly határtalan örömet szerez. Az első pillanatban megláttam, hogy a pénztárban ülő pirospozsgás, kicsi, idősebb férfi csak magyar lehet. A magyar fajtság minden vonása meglátszott rajta. Én azonban a meglepetést a fizetés alkalmára tartogattam.

Kiszolgáltak. pénztárjegyet adtak a közismert „blokkoló gép”-ből, odaálltam a pénztár elé és amíg előszedegettem az obulusokat, csak annyit mondtam:

— Tyű, de drága, az áldóját. (Persze magyarul.)

Megállt erre a kezjárása az én új ismerősömnök, rámbámult, — bocsánat, valóban bámult, — aztán felállt, kilépett a pénztári ketrecből, akkurátusan, nagy nyugalommal felém jött, megállt előttem s megkérdezte magyarul:

— Tessék?

— Stimmt! — mondom, drága itt minden! — Erre a zömök atyámfia ott az üzletben majdnem a nyakamba horult.

— Hát ön magyar? — kérdi. — Már a számon volt, azt fogom mondani, hogy nem, átutazó zulukaffer vagyok. de nem volt hozzá időm. A legközelebbi segédnek mondtam valamit azon a furcsa zágyvarékás-nyelven, mire pár perc múlva az egyik pici asztalkához gusztusos tizórait tálatlak fel. Szabadkoztam, de már láttam, hogy hiábavaló. Tizóraízás közben megtudtam, hogy kecskeméti származású, a volt 38-as Mollináry gy.-ezredben manipuláns őrmester volt, 1921-ben állapodott meg itt. Beszélgettünk még sokáig, majd rátértem a tárgyra:

— Valami érdekeset szeretnék látni, hallani, amit meg lehet fűni.

Sok mindent felsorolt Mikor barátunk, mint például az ötszázéves városházát, stb., de megmondtam, hogy azon már túl vagyok. Ráterelődött a szó az egyetemre.

— Egyetem, — feleltem, — az nálunk is van, világ-hírű tanárokkal. Az itteniek előadását amúgy sem érteném meg.

— Jó, jó, — mondja, — de van itt egy bűnügyi fakultás is.

Ez meglepett, mivelhogy ilyesmiről én még nem hallottam. Bűnügyi fakultás azt jelenti, hogy külön tan-széken, külön évfolyamon, külön egyetemi karon adják elő. Félóra múlva Maurice Schoew dr., rektor (az egyetem választott feje) előtt álltunk. A rektor török eredetű tanár s amikor meghallotta, hogy tudósításom a magyar csendőrség lapjának szól, különös előzékenységgel tűn-

tetett ki. Felállt, a másik szobában óriási szekrény előtt megállott, rövid beszélgetés után kiemelte a Csendőrségi Lapok-at.

A vezetése alatt álló bűnügyi fakultásról előbb csak általánosságban szólt, majd a bűnügyi múzeumból, az egyetemi tanítás elméleti és gyakorlati részéről beszélt. Végül a bűnügyi lélektanról, amellyel itt külön egyévig foglalkoznak — szólt.

— Egyetemünknek van jogi, orvosi, bölcsészeti, matematikai, természettudományi fakultása. Ezekhez járul a bűnügyi fakultás. Külön, önálló, akárcsak a jogi. Mindössze pár éves. Svájce úttörő munkát végzett ezen a téren. A lausannei egyetem bűnügyi fakultása egyedülálló a föld kerekén, olyan hírnévre tett szert, hogy hallgatói között csaknem valamennyi ország ifjúsága képviselve van. Így vannak japánok, svédek, bírók, oroszok... Magyar?... Két évvel ezelőtt volt kettő. Négy tanársegédünk amerikai származású. Kellő képesítésük után, 1939-ben Newyorkban is felállítanak egy ugyanilyen fakultást s ők lesznek az első tanárok. A mi egyetemünk alapjait Röss Archibald, híres szövetségi detektívfelügyelő vetette meg. Ő először az entente szolgálatában állott. Az egyetem bűnügyi fakultásának élén most Bischoff professzor áll, aki hihetetlen tökélyre emelte a bűnösök üldözésének és ártalmatlanná tételének tudományát.

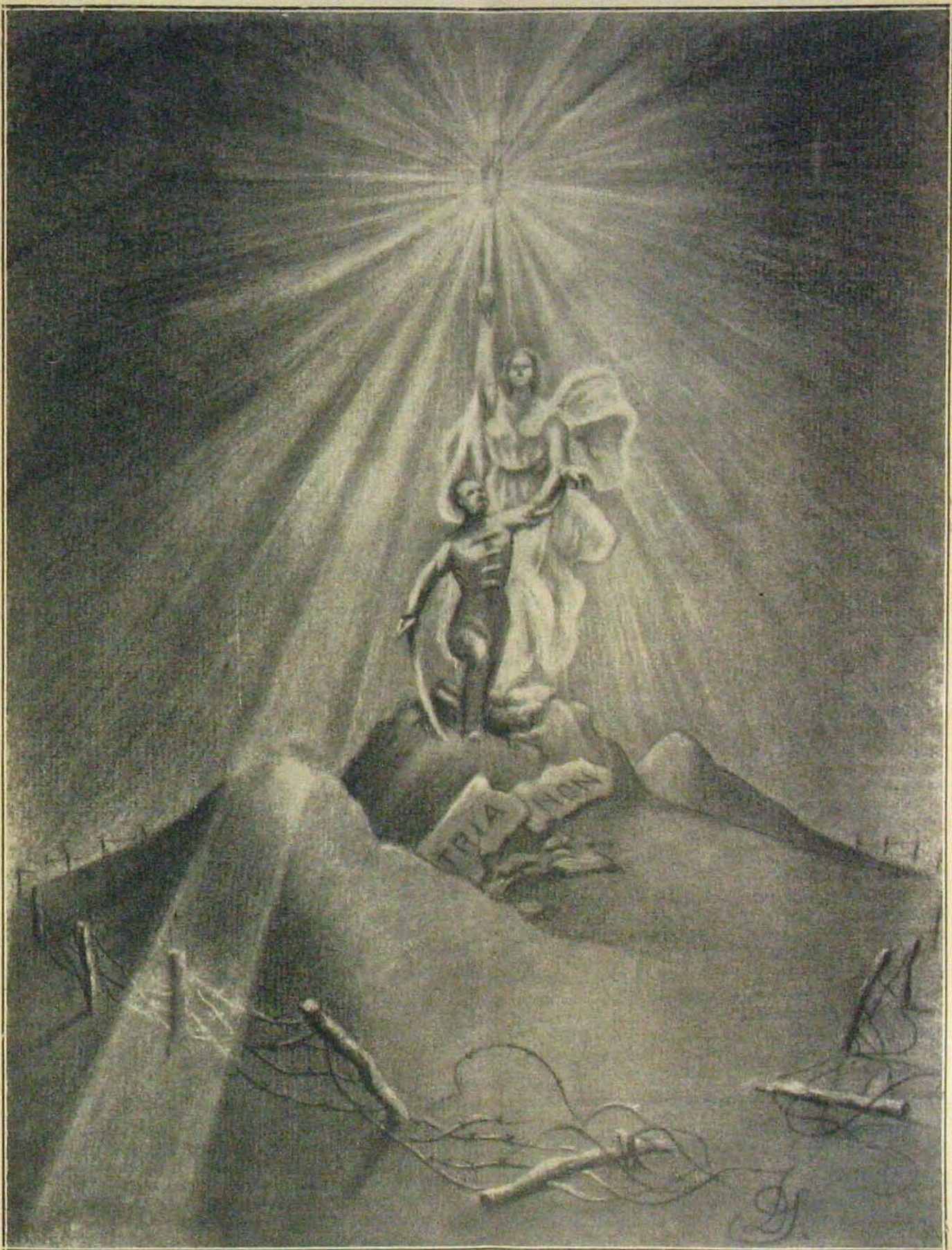
— Figyelmeztetem, — úgymond, — hogyba lausannei bűnügyi egyetemről szakszerű tudósítást kíván lapjának küldeni, úgy az egyszerű áttekintéshez legalább két napra van szüksége. Vállalja?

— Vállalom! — Feleltem. Berendelt a kora délutáni órákban s megkezdte ismertetését.

— Legelőször három részre kell osztanunk az anyagot. A bűnügyi múzeumba, a bűnügyi intézetre, végül a tanításra.

Bevezetett a bűnügyi múzeumba és először asztalhoz ültetett. Ömaga kért, hogy vegyem elő jegyzőkönyvem és a látottakat, ballottakat jegyezzem.

— A bűnügy felderítése és megítélése közben — kezdte előadását a tudós tanár — a nyomozó rájön arra is, hogy az ismeretek egész tömegére van szüksége, különösen a hivatalos büntetéssel szemben, avégből, hogy a büntetendő cselekmény tudnivalóit illetőleg, ha nem is minden büntetés felett, de vele legalább egy nívón álljon. A büntettes, aki pl. betöréssel hivataásszerűen foglalkozik, minden szellemi erejét az e „szakmában” való tökéletesedésre fordítja, olyannyira, hogy nem egy találmány (a fűrók és feszítővasak terén) büntetést vall felfedezőjének. Távol áll tőlem annak követelése, hogy minden nyomozótól műlakatosi, vagy mechanikusi szakképzettséget követeljenek, de ez már csak nem túl-hajtás, ha megkivánjuk, hogy a gyakorlati kriminalista töviről hegyre ismerje azokat az eszközöket és módszereket, amelyek szokás szerint valamely büntetendő cselekmény elkövetésére szolgálnak. Gyakorlata legyen a kézművesek mesterségében, a büntettesek fogásaiban, praktikáiban, azóval értsen mindahhoz, amihez ma a nyomozónak értenie kell. A kriminalistától nem kívánhatjuk meg például a színházi technikának és színház-épületek architektúrájának ismeretét, de már azt követelhetjük, hogy ismerje a gyújtogatásra használt szokásos eszközöket és tudja azt is, hogy az öngyulladásnak lehetnek fizikai vagy vegyszeti okai. Például tisztában legyen azzal, hogy a nyirkos gyapot közé került szikra esetleg betekig izzó lehet, s hosszú időn át mérsékelt melegített fa is kigyulladhat.

— Azt figyelembe ajánlom azonban, hogy bűnügyi múzeum nem rendőrségi múzeum, hanem a nyomozás, vizsgálat, ítékezés céljait egyaránt szolgálja. Az előkészítő eljárás során ugyanis a szemmel tartandó tekintetek kizárólag a büntetendő cselekmény tényállásának felderítésére vonatkoznak, amihez a büntetőper későbbi folyamán esetleg egészen új szempontok is járulnak s a kriminalista gyakorlati kiképzésénél ez utóbbiakat sem szabad figyelmen kívül hagyni. A teljesség megközelítése már csak azért is ki van zárva, mert a kriminalista múzeumnak éppen az a célja, hogy a fejlődést bizonyos meghatározott kereteken belül feltüntesse.

Elindultunk a múzeumba.

— A múzeumban 17 csoportot különböztetünk meg.

1. A *törvényszéki orvostani csoport*, amennyiben az idevágó tárgyak tanulságul szolgálnak. Például szétzúzott csontok, betört koponyák (az eszközök mellékletével, amelyek a sérülést okozták), preparált bórdarabok, amelyeken a fojtogatás nyomai láthatók stb.

2. *Készítmények*, amelyekből látni, hogy mi az, amiből a *górcsőszakértő* következtetéseit levonja. Így pl. vér, geny, sperma, hajkészítmények. Ha a kriminalista ezeket látta, csak akkor lesz képes a szakértőhöz helyes kérdéseket intézni.

3. *Mérgek*, abortus előidézésére szolgáló szerek, mégpedig növényalakban s elkészítve, ha másképp nem, rajzban. Erre nemcsak azért van szükség, hogy házkutatás alkalmával rá lehessen ismerni, hanem azért is, hogy a tanukhoz intézett kérdésekben a tanuval is meg lehessen érteni, hogy mi az, ami után kutat. Ma, sajnos, megfordítva áll a dolog. Nem egyszer voltam nyomozásokon fültanuja annak, hogy a tanu, sőt még — horrorum diktum — a vádlott is adott szakszerű felvilágosítást.

4. *Eszközök és fegyverek*, amelyek testi sértés elkövetésére szolgáltak, különösen, ha a kérdéses eszköz ritkábban szolgál e célra. Nem helyezkedhetünk itt arra az álláspontra, hogy mi tanulságos van például egy baltán vagy egy bunkósboton? Magában véve rendszerint semmi, de ha egybevetjük az okozott sérüléssel, amelynek rajza minden esetben mellékelve van a fegyverhez, akkor sok jelentéktelen esetből vonhatunk le okulást a bizonyításra vagy a cselekmény elkövetésének módjára nézve.

5. *Lövedékek* a használt *fegyver*, töltény és távolság megjelölésével.

6. *Állatvérrel preparált vérnyomok*, mégpedig különböző alapokon, szöveten, papíron, fán, kövön. Ezek ismerete igen fontos, mert például rosszul rögzített színű tapétán a vérnyom esetleg kékné, zöldnek vagy sárgának látszik. Ehhez csatlakozik más anyagokból szerzett nyomok gyűjteménye (mint például tinta, rozsda, dohánylé, penészgomba), amelyek a vérhez hasonlítanak. Végül e csoporthoz tartoznak a természetben megőrzött vérfoltok is, amelyek bizonyos módon üveggel vagy másolópapírral levehethők és konzerválhatók.

7. *Lábmnyomok* gipszben, agyagban, viaszban és láblenyomatok koromban, festéken vagy sáron járó, szaladó, vagy ugró egyéntől. Egyéb nyomok: lövedék által súrolt fadarab, seréttel átlőtt üvegtáblák, fegyverrel meg rongált ruhadarabok. Természetesen minden tárgy mellé feljegyzik a körülményeket, amelyek a nyomot vagy elváltozást létrehozzák.

8. *Kártyák* megjelölve, vagy hamisítva, hamis kockák s mindazok az eszközök, amelyeket hamis játékosok használnak.

9. *Hamisított okiratok*, pecsétek, bélyegzők, súlyok és mértékek az előállításukhoz szükséges műszerekkel. A hamisítványok csoportjában 150 különféle bélyegző és pecsétnyomó érdemel figyelmet a legkülönbözőbb anyagokból előállítva.

10. *Hamisított műtárgyak*, régiségek.

11. *Gyújtogatásra* és robbantásra szolgáló eszközök.

12. *Eltépett, elázott, elsárgult és tépett papírdarabok*, helyreigazított állapotban.

13. *Titkos írásk* és tolvajnyelv gyűjtemény.

14. A *cselekmény* elkövetési helyének *fényképeszeti* fölvételei.

15. *Babonára* vonatkozó tárgyak, amelyek, mint azt *Löwenstimm* orosz tudós munkájából is láthatjuk, gyakran nyújtanak felvilágosítást a büntetendő cselekmény indítóokairól és elkövetési módzatairól.

16. *Cigányoknál* talált tolvajszerszámok, jövődömondógépek stb.

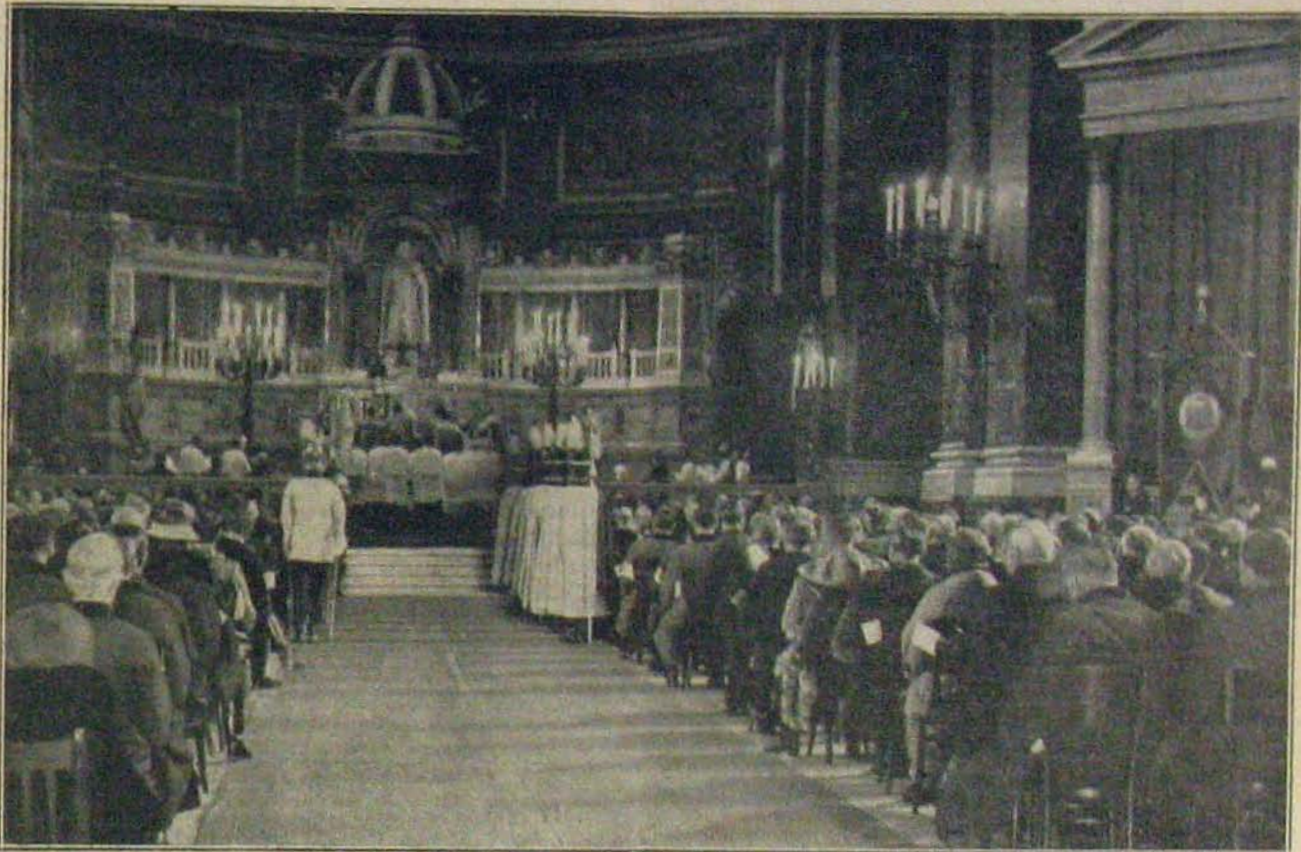
17. Végül egy csoport a *vegyesek számára*. E csoportot korántsem tekinthetjük lezártnak és a gyakorlatban mutatókhoz szükségeslegéhez képest szaporítják. Mivel a csempészés inkább pénzügyi kihágás, erre nem fektetnek nagy súlyt, de van azért csempészszerzőszám is.

Amit ebben a szekrényben lát, — magyarázta a professzor. — az az alkoholesempészetre vonatkozik. A 95 fokos alkohol előállítási ára 3 frank literenként, illetve ennyi volna a kereskedelmi ára, ha adómentes volna. Adóval azonban 36 frankba kerül literje, a csempész tehát 36 frankot keres meg literenként. A vitrinben piszkos, meszes épületek, fűrészbakok sorakoznak, amelyeknek belseje bádoggal van kibélelve. Ebbe öntik az alkoholt. Külső látszatra valóban semmi sem árulhatná el, milyen „meme” folyadék rejtőzik a belsejében. Azután gyerek-kocsik, kocsikulcsok, autótömlők, pneumatikok, lójármok, kettősfalú bőröndök és sok más el sem képzelhető dolog kerül elő, amelynek belseje bádoggal van kibélelve, hogy benne alkoholt csempésszenek. A következő szekrény első pillanatra olyan, mintha valami középkorú lovag harci felszerelését tartalmazná. Fehérbádoggal mellvérték, kar- és lábszárvédő páncélok, amelyekben mind alkohol volt, amikor azokat a csempészek eldobták. A harmadik szekrényben mindezek már modernebb kivitelben, vízhatlan anyagokból készültek...

— Alapjában véve nem értem. — jegyzem meg, amint ezeket a különös és találékony elmére valló dolgokat nézegetjük — hogy az illető vámőr miből gyaníthatná, hogy a lónak a nyakán levő járom, a gyermek-kocsi, az ülés, vagy az épülete bádoggal van kibélelve és benne alkohol van, vagy pedig, hogy az autó pneumatikaiban alkohol van... elvégre minden autógumit, gyerek-kocsit vagy épületeftát mégsem szurkálhat át, hogy ilyesmit felfedezzen?

— Nem is úgy van ez, kérem. Nem is lehet köve-

A *hadimunkások* intézményéről sokan azt hiszik, hogy az csak az általános védőkötelettség következtében jött szokásba. Pedig régi időkben is van rá példa. Így 1862-ben Alsó- és Felsőausztria férőhelyhiányából hadimunkásokat hívtak be és rendelték Bécs erődtetéséhez. Ezek a hadimunkások, a világháborúból jól ismert népfőikéző munkások, tagok ősei, a külvárosokban szállást és naponta 6 krajcárt kaptak. Egyebet semmit, még kenyert sem.

11. Rákóczi Ferenc, az örök emlékeztető fejedelem halálának kétszázadik évfordulóját halás kegyelettel ünnepelte minden magyar, innen és túl a határokon. Budapesten április 8-án Szent István bazilikájában, bíboros hercegprímás ünnepélyes szentmisét mondott Rákóczi emlékeztetőre a Szent István bazilikában, amelyen a Kormányzó Úr O. Főnöksége is megjelent.

telni, hogy a csempészeket már a legelső alkalommal azonnal leleplezzék. A csempészet külön foglalkozás, a csempésznek ennél fogva gyakran kell átmennie a határon. Aki az útlevele szerint először megy át a határon, az sohasem gyanús, aki azonban sűrűn jár, kel, közlekedik, az mind gyanús, azt már fokozottabban ellenőrzik... azonkívül ő maga is több alkalmat szolgáltat, hogy előbb-utóbb leleplezzék. Néha a lőszerszámból, az autópneumatikájából vagy más olyan anyagból kezdenek esetleg a nagy rázás vagy más okból kifolyólag cseppek hullani, amelyek rendes körülmények között nem csepeghetnek s ezzel a csempész már le van leplezve. A csempészt egy pár napra őrizetbe veszik és ez alatt az idő alatt, amíg erről bárkit is értesíthetne, autóját, lőszerszámát stb. átvizsgálják. Gyönyörű „fogásokat” eszközölhet ilyen módon a vándorség és a csempészek nem sokára törhetik a fejüket új trükkökön.

— A csempészetnek egy másik ága a dohánycsempészet. Ez a francia-andorrai és francia-belga határon a leggyakoribb. Belgiumban a dohánytermelés nem állami monopólium, szivarral, cigarettával mindenki szabadon üzérkedhet és így mi sem természetesebb, minthogy sokan megkísérelik a két ország dohányárai között jelentkező különbséget kihasználni. Úgyis látni Andorrában. A dohányt azonban nem hivatalos határvizsgáló helyeken igyekeznek behozni, hanem titkos, csak csempészek által ismert erdei, vagy heggyi utakon, így a dohánycsempészeknek nincs szükségük az előbb mutatott „trükkös segédeszközökre”.

Egy asztalon botok, esernyők, sétatálcák, ostorok, lovaglókorbácsok, horgászvesszők sorakoznak. A pro-

fesszor találomra kiválaszt egyet a sétatatok közül, a bot aljáról lecsavarja a csontburkot és a botból apró kis dobozocskák hullanak ki. Ugyanilyen dobozokkal van tele valamennyi. Ezekben kokaint csempészték valahol.

Egy-két teremmel tovább nagy szekrényt találunk, amelyben elfér egy egész zenekari felszerelés. Hegedűk, csellók, brácsák, bőgők, klarinétok, fuvalák, trombiták, fúvóhangszerek, kis- és nagydobok, — ki győzné mind felsorolni — mindenikben van egy kis rekesz elrejtve, ahová a fehér mérget tartalmazó dobozokat eldughatták.

— A kokaint különben nagy, öt-tíz kilós ládáiban csempészik le a hajóról, rendszerint a vámhatóság figyelmének kijátszásával. A marseillei kikötőben például egész utcák élnek ebből. Remekül vannak megszervezve ezek a csempészek, és a vámőrök, azt lehet mondani, szinte az életükkel játszanak, amikor ezekkel a mindennek elszánt, veszedelmes emberekkel szembekeverednek. A kokaincsempészetnek ma már rendkívül kifejtett iskolája és rendszere van, erről köteteket lehetne összeállítani. Ezek a hangszerek, sétatatok, stb., amiket itt lát, inkább a kletnybeni eladás megkönnyítését szolgálják. Eleinte sokszor terelődött rá a gyanú egy ilyen vándormuzsikusra, a vámőrök, rendőrök átkutatták a zsebeiket, ruháikat, semmit sem találtak náluk. Ki gondolhatott volna arra, hogy a hegedűben, trombitában kokain van.

Megnézünk közelebbről egy ilyen csempészhagedűt. Első pillanatra semmi különösebb sem látszik rajta, csak akkor veszem észre a hegedűben a „főrés” alatt elrejtett titkos rekeszt, amikor azt kísérőim meg-

mutatja. A hegedű különben csempészárúval is éppen olyan szépen szól, mint akármelyik más hegedű.

Azután visszatértünk a főmúzeumba. A rektor tovább folytatta előadását:

— Ha a bíróság a múzeumnak egy régi, rozoga és tompa zsebkést küld be a vele okozott sérülés látleletével, abból az tűnik ki, hogy e látsz lag alkalmatlan eszközzel két embernek a halálát okozták. A pettauai törvényszék több koponyadarabot küldött be, amelyet egy kocsiúddal főbeütött egyén koponyájából szedtek ki. anélkül azonban, hogy ez a sértett halálát okozta volna.

Érdekes a múzeum mérgegyűjteménye, amelyben majdnem kizárólag csak arzénikum található, ennek különböző formáiban. Ez azt látszik bizonyítani, hogy a mérgezés e neme itt is nagyon elterjedt. A professzor közli, hogy két év alatt 66 arzénmérgezési eset fordult elő. A törvényszéki orvostani csoportban a koponyák vannak túlsúlyban s tanulságos az a körülmény, hogy a sérülés alakja a legtrikább esetben enged a sérülést előidéző eszközre következtetni. Így például egyik koponyán benyomás látható, amelyet lapátnak éles szöglete idézett elő.

— Végül még csak azt a gyűjteményt kívánom érinteni, amelyben a vizsgálati foglyok érintkezési eszközei foglaltatnak. Ezek főleg a németül „Führen” (szállítmálynak) nevezett tárgyak. Szálakból előállított gombolyagok, amelyekhez habarcs- vagy tégladarabakkal papír- vagy szövetszacsok vannak erősítve, hogy súlyukkal lendületet adjanak a gombolyagnak, amidőn azt egyik ablakból a másikba dobják.

— Ezzel az áttekintéssel, amelyet a múzeum beszállításáról és tartalmáról nyújtottam, talán sikerült némi világot vetnem arra, hogy mit értünk bűnügyi múzeum alatt. Nem kizárólag rendőri célok szolgálatában áll, nem pusztán raktára a fölöslegessé vált bűnjelnek, még kevésbé ritkaságok gyűjteménye, hanem olyan tárgyak egybefoglalása, amelyek a mert okokból, ismert eredményekre engednek következtetni, úgyhogy adott esetben, amidőn csak az ok, vagy csak az okozat ismeretes, összehasonlítás által támaszpontot nyújtsanak a következtetésre.

— Az elvont tudományok virágzásának kora attól az időponttól számítható, amikor munkásságuk terét a tanteremből áttették a laboratóriumba. A mi a vegytannak a kísérlet, a bonctannak a készítmény, a természettannak a műszer, az a büntetőjognak a bűnügyi múzeum, mert nagyon kézenfekvő igazság, hogy a tárgyakat, amelyekről beszélünk és amik után nyomozunk, legalább egyszer életünkben látnunk is kell, nemcsak elképzelnünk. Ehhez járul az a szempont is, hogy a nyomozó lehetőleg eligazodjék mindama kérdésekben, amelyek nincs szakértője — mert hiszen csak maga a bűnös lehetne a szakértő — vagy amelyekben a szakértő nélkülözhető. Ha pedig abba a helyzetbe jut, hogy szakértőt vesz segítségül, tudnia kell, hogy a szakértő mire képes, melyek tudásának alapjai és határai. Ne legyen a bűnügyi nyomozó vegyész, botanikus, fizikus, fényképész vagy hietológus, mert ez a teljes tudatlanságnál is veszedelemesebb félútdúsra vezetne, de tudja azt, hogy ezek az ismeretek szakértői véleményei minő korlátok között mozognak.

— Második pontja ismertetésemnek a bűnügyi intézet. Ez már majdnem minden ország nyomozó hatóságánál fel van állítva, megfelelő könyvtárral és laboratóriummal. Mi a bűnügyi intézet? Folyamatban levő bűntények vizsgáló intézete, másodsor az állandó tanu-

lás, továbbképzés előmozdítását lehetővé tevő intézmény. A bűnügyi múzeumban ő szegűjtött anyag teljes értékesítése csak úgy képzelhető, ha az előadások útján be is mutatják, mert hisz tudjuk azt, hogy a fakultatív tanulmányok semmit sem jelentenek, ami az egyetemen a nem-kötelező tárgyaknál tűnik ki. A laboratóriumban egyrészt minta- és összehasonlító tárgyakat készítenek a múzeum számára, másrészt azonban a kezűgyességekben gyakorolják magukat a nyomozók, amelyek a kriminalista kiegészítő elemei. Mert ami még tegnap tudományos igazság volt, az ma már esetleg túlhaladott álláspont.

— Térjünk rá végül, hogy mit tanítunk a bűnügyi egyetemünkön négy éven át?

— J Jesszusom! — szaladt ki a számon önkéntelenül.

— Mit lehet itt tanulni négy hosszú esztendeig?

— Nem fog ezen csodálkozni, ha csak a főbb előadások lényegét mondom el. A hallgatóknak azt kötelező mind végig hallgatni. Ezek után specializálhatja magát mindenki azon a téren, ahol akarja. Kriminalisztikai előadásaink a következők: 1. A bűnügyi lélektan és pedig bevezetésül általános lélektan, fiziológiai alapon, a helyes és téves apperpepció (megértés) okai és magyarázatai, a megfigyelések különbözősége, a megfigyelő különbözősége szerint, külső körülmények hatása a felfogás és vallomás helyességére, az izgalom, félelem, ijedtség, részség, sérülések befolyása a vallomásra, a bűnös és az ártatlanul gyanúsított viselkedése, a tagadásban levő vádlott igaz kijelentései, stb. 2. A házkutatás és helyszíni szemle technikája, az arra való előkészület, a segédszemélyzet megválasztása, a különböző módon elrejtett tárgyak felkutatása, s a kutatás eszközei. 3. A szakértők tana általában és alkalmazásuk bizonyos esetekben. 4. A fényképezés a nyomozás szolgálatában, a fotográfia szerepe a személyazonosság megállapításánál és az antrophometria, Bertillion (ejtsd: Bertijon) rendszere. 5. A gonosztevők mesterkedései, ú. m. szimuláció, álöltözet, hamis személyi adatok, a foglyok érintkezése a fogházban, egymással és a külvilággal. 6. A tolvajnyelv. 7. A babona. 8. A titkos írások. 9. A törvényszéki orvostan alapismeretei, amelyeket a nyomozó egyrészt akkor értékesíthet, ha az orvosszakértő nincs kéznél, másrészt, amikor a szakértőkhöz kérdést kell intézni. 10. A fegyverek és ezek hatása. 11. A lábnyomok és keletkezésük állásnál, szaladásnál vagy járásnál, a lábnyomok felismerése, lemérése és az ebből vont következtetések, hamisított lábnyomok. 12. Vérnyomok, ezek felkeresése, megőrzése. 13. Kocsinyomok, tárgyakon talált sérülések s az ezekből vonható következtetések. 14. A lopás fajtái, a tolvaj felszerelése, eszközei, segédei, a tett előtt és után. 15. A csalások mindama nemei, amelyeknél bizonyos fogásokra van szükség, mint aminők az okirat- és pecséthamisítás, hamis játék, kereskedői csalás, műtárgyakkal és régiségekkel való csalás, tőzsdecsalás. 16. A gyűjtogatás és eszközei. 17. A robbantás és eszközei. 18. A toxikológia (mérgektan). 19. A technikus alapismeretei: vasúti, hajó-, bánya-, kazánrobbantási és házépítési szerencsétlenségeknél. 20. Kézi ügyeségek.

— Kétségtelen, hogy e tárgyak kimerítik a gyakorlati nyomozásra vonatkozó ismeretkört, de oktatásuk mindenekelőtt a büntetőjognak és perrendtartásnak alapos ismeretét feltételezik, éppen ezért ezt is tanítjuk.

— Holnapra marad az, ami a laikust is legjobban szórakoztatja, a hallgatók bemutatják gyakorlati tudásu-

kat, nevezetesen: betörések, lehamisítják akár az ön aláírását, akár az enyémet, hamiskártyáznak, szóval: produkálni fogják magukat.

Aznap este vissza kellett térnem még jó Mikor Zoltán barátunkhoz, akivel a találkozás öröme faceremus magnum áldomás, mint közönségesen.

Másnap reggel némi késéssel jelentkeztem a professzor által kijelölt időben, hogy tanuja legyek a bűnügyi egyetem hallgatóinak gyakorlatain. Csak a harmad- és negyedévesek végzik.

A lausannei egyetem hallgatóit tökéletes mester-betörőkké képezik ki, mert a jó rendőrnek, csendőrnek magának is értenie kell ezt a mesterséget. Ugyanigy bevezetik az egyetem hallgatóit a bankjegyhamisítás technikájába is. Ilyen körülmények között természetesen a lehető leggondosabban válogatják ki a fakultás hallgatóit; felvételüknél nem elégszenek meg a szokásos erkölcsi bizonyítvánnyal, hanem az illető ország fővárosának rendőrfőnökétől még külön ajánlást is kell felmutatnia.

Nagy súlyt helyeznek a szállodai lopások tanulmányozására. Nem egy szállodai vendég aludna nyugtalanul kulccsal lezárt és még külön tolózárral is biztosított szobájában, ha a lausannei egyetem bűnügyi múzeumában és laboratóriumában látná azokat az „életnagyságú” szobaaajtókat, amelyeket részben hivatásos betörők, részben a bűnügyi fakultás hallgatói nyitottak fel mesteri ügyességgel. Az ajtózárból a kulcsot kívülről egy erre a célra szolgáló szerszámmal kilökvé, a belső tolokát egy zajtalanul működő fúvóval a helyéről játszi könnyedséggel távolítják el. Az írás- és bankjegyhamisítás, a lepecsételt levélboríték feltörése, illetve annak leleplezése mind a legmodernebb eszközökkel felszerelt fakultás „tantárgyai”.

A fakultás hallgatóinak keze alól nem egy olyan tökéletesen sikerült hamis bankjegy került ki, amelyet a leggyakorlottabb bankpénztáros sem ismerne fel. A hallgatók résztvesznek a svájci rendőrség elé kerülő érdekesebb bűnügyek kinyomozásában is. A vizsgák ki-terjednek minden olyan tárgyra, amelyek a nemzetközi kriminalisztikában nélkülözhetetlenek. Így a nemzetközi jogon kívül mindenkinek saját hazája törvényeit kell ismernie, de vizsgáznia kell elméletileg az anatómiából is. A négy évig tartó tanulmányi idő befejezése után a „doktori értekezés” egy-egy komplikált bűnügyi eset kidolgozása. Bischof professzor minden hallgatója részére feladja a bűnesetet, amelynek sikeres megoldására hat teljes hét áll a jelölt rendelkezésére.

Ennek a határidőnek eltelte után kell írásban benyújtani a megoldást a nyomozás pontos részletezésével és a munka kedvező elbírálását követheti csak a nyomozó doktorrá történő avatása.

Mikor Zoltán barátunktól három lezárt lakatot vittem el, ezek közül kettő ú. n. Wertheim-lakat volt. A laboratóriumban a hallgatók a rektor köré gyülekeztek. Előadtam a lakatokat. Nevettek rajta. Hárman elszaladtak, nem múlt el annyi idő, amennyi alatt egy pohár vizet lehajt az ember, máris hozták vissza nyitva a Wertheim-zárú lakatot. Azután egy hollandus fiúval leültem kártyát játszani. A köziamert alsóst. Játsoztunk, ő kevert.

— Ah, így nem kunszt hamisan játszani, ha ő kever, — mondom a professzornak — majd én utána keverek. — Kevertem is, már majdnem kigyulladt a kártya.

Nagypéntek.

(Képe György csendőr felvétele)

Leosztja, az eredmény egyelőre az volt, hogy volatort, vagy amint nálunk mondják: durchmarschot csinált. Minden ütés az övé lett. Beszélt, beszélt, a keze úgy járt, mint a motolla. Felhoztunk a boltból három teljesen új francia kártyát. A professzor hozatta, mégpedig Mikor hazámfiával. Bakkaratra ültünk le. Négy játék az enyém lett, csábítóul! Utána a megmaradt 136 lapból minden leosztásban a bankár nyert. Ott ültem mellette és úgy néztem a kezét, majd kiesett a szemem, nem láttam én nála egyetlen gyanus mozdulatot se. Pedig jó szemem van... Azután leírtam lilaszínű töltőtollammal a nevemet egy kartonra. Öt perc múlva három aláírást hoztak vissza és nem voltam képes felismerni a sajátomat. Az eredeti hátlapján Mikor Zoltán írta rá valahol a másik asztalnál hogy: eigene, az volt az igazi, de nem tudtam a többtől megkülönböztetni. Még sok ilyen kísérletnek voltam a szem- és fültanuja s dél volt, mire Gasel tanár úrtól és a rectorától elbúcsúztam. A doktor és a tanár kikisért bennünket az előcsarnokig, éppen menni akartunk, amikor a pedellus csinos fatálcán elének hoz valamit:

— Erlauben Sie, meine Herren, — mondja — ez nem az önöké?

Egymásra néztünk Mikorral. Uramfia! Zsebünk összes tartalma ott volt szépen egymás mellé rakva. A cipő még a lábamon volt. A rector és a professzor mosolyogva intettek búcsút nekünk, a hall végén álló lépcsőről. Hogy miként tudták a begombolt télikabátom alól, a mellényem alsó zsebéből az aprópénzt mind egy szemig kiemelni, örök rejtély marad előttem.

Érdekes.

hogy Jókat egyik regényében ezt írja:

„Oroszországban... papra, templomra semmi szükség többé. Szabad nem hinni semmit. Szabad a pénz is, amit a kormány elvesz az egyházaktól, a volt főnemesektől, az alapítványoktól s helyette kinek nyugtát ad, kinek pedig akasztófát.”

A mogorva csendőr.

Írta: SZAKONYI JÓZSEF tiszthelyettes
(Csömör).

Kovács törzsőrmester nem tehetett róla, hogy nem tudott mosolyogni és hogy a tréfálkozás sem volt a mestersége. A szíve körül lehetett valami sötét takaró, amely nem engedte kiülni arcára a jóságot és meleget. A bajtársak megszokták a természetét, a falu soha. Ha meg is süvegelték, az a csendőrként szült, maga Kovács Károly, ha leveti a csendőrruhát, aligha kapott volna még kalapbillentést is. A „mogorva csendőr” nevet kapta. Az anyák lassan rászoktak, hogy vele ijesztgessék rossz gyermekeiket. Mikor Kovács törzsőrmester először hallotta ezt a postáról jövet, azt mondta a velelenő kántornak:

— Annyi bajom legyen mindig!

Pedig fájt neki, csak nem mutatta. Mert semmit sem nézett és látott a világból annyi szeretettel, mint a gyermekeket. Szébb hang nem volt előtte, mint a gyermeknevelés, rikoltás. Mert neki nem voltak gyermekei, csak anyatlanság, mostoha kenyér és szakadatlan koplalás a szeretetből. Ez telepedett a szíve köré s ezért nézte mindig valami különös, szomorú vágyódással a játszó, nevető gyermekeket.

Ott állott a falu tövében sötétlő kis fenyves szélén, helyi szolgálatban. Húsvét közelgett. A mezőkön tarka kép: szántogató emberek a napfényben párázó földeken, a falu felől asszonyi ének, zsvaj, az udvarokon bútorok, a köteleken s az ágakon ágynemű: nagytakarítás volt. A fenyvesben bujkált a napsugár s kódobásra gyereksereg viháneolt rongyokban, mezítláb, maszatosan, de korlátlan örömmel.

A fenyves tulsó szélén három gyermek bukdosott a fák tövére. Kerestek valamit. Ahogy közeledtek, vöröses közükben, rongyaik mellett, mint sötétkék ékszer, tündöklöttek a virág-ibolyák.

Kovács törzsőrmester összeszedte minden gyengédségét, hogy a gyermekeket úgy szólítsa meg, hogy meg ne ijedjenek. Hirtelen lehajolt, mielőtt azok még láthaták volna és összeszedett hamarosan négy-öt sárgaszemű, kéksziromú virágszálat. Izgatott lett. Úgyetlennek érezte magát, a int széles, nagy ujjai között remegtek a virágok. És érezte, hogy elpirul, mikor a kis gyerekek elé tartotta azokat:

— Gyerekek, én is szedtem nektek virágot.

Az apró madarak megrembentek, egymásra néztek. A legnagyobb arcán mosolygás kezdődött, de több volt abban a félelem, mint a bizalom. Mégis érte nyúlt.

— Köszönjük, Kovács bácsi, — motyogott.

— Aztán kinek kell olyan sok virág? — simogatta meg Kovács a gyerek arcát.

A gyerekek elmondották neki, hogy a virágot anyjuk sírjára szedik, mert azt más nem gondolja, csak ők, s azért szedik az ibolyát, mert anyjuk azt nagyon szerette. Midőn a gyermekek ezt elmondották, Kovács törzsőrmester félrefordult arcára kiszökött valami belülről.

A gyermekkor eleve nédett meg, magamagát látta állani ott a fák árnyékában, árván, éhesen, mezítláb, a szidalmak zúgtak a fülébe messziről, mint sötét fellegek és mostohája csontos kezét látta egy pillanatra feléje fenyegetve.

A gyermekek látva, hogy a csendőr nem is olyan rossz ember, mert még virágot is segít nekik keresni a amit talál, azt elosztja egyformán közöttük, nagyon be-

szédesekek lettek. Különösen a nagyobbik kisleány, ki elmondotta, hogy milyen szegények, nincs cipőjük, nincs ruháskájuk, mert az apjuk keveset keres, azt is a korcsmárhoz vízi pállnkáért s csak olykor főz egy kis krupplilevest.

Megveregette óvatosan a gyermekek arcát, mélyet lélegzett és elindult. Mintha sietősebb lett volna az útja, mint máskor.

Felkereste a bírót s azzal együtt a kántort. Szót váltott velük sietősen, szinte türelmellenül. Azok igent bólintottak s indultak vele. A kocsmába tartottak. A kocsmáros szabadkozott, mentegődött, Kovács törzsőrmester röviden beszélt: kocsmai hitel, italmérési jog, nyomorúság, árva gyermekek... Hiába nézett a mérégmérő a bíróra, kántorra, segítséget se szóban, se titkos jelben onnan sem kapott.

Azután pedig a gyermekek apja nézett kerekre tárgult szemmel, elhűlve azokra, kik hivatalos arccal befordultak a szegényes portájára. Kovács törzsőrmester, a „mogorva csendőr” beszélt. Ahogy fogyott a beszéde, úgy nőtt az italos apán a meghatottság, a zavartság, lába, keze úgy mozgott, mintha nem tudtak volna gazdájukról s egymásról se. Észre sem vették, mikor a három árvát a hóna alá húzta s magához szorította.

*

Húsvétra hajnalodott. Kovács törzsőrmester ott állott a ház ajtajában, mellette egy csendőr. Szolgálaton kívül mind a ketten. A gyermekek az ablakban bámészkodtak, apjuk az ajtóban.

— Három gyermekének, — mondta Kovács — három rend ruhát küldött az Ur Jézus. Maga szavát tartotta, megjavult s mi, csendőrök, az ilyen embert szeretjük. Nem jár érte köszönet.

A „mogorva csendőr” arca ettől fogva felderült, mert megtalálta a módját, hogy a maga nehéz gyermekkorának sötét emlékeit más gyermekek sorsának az enyhítésével feledje.

Fogollyszökési esetek tanulságai.

I.

Írta: BATÁR ANTAL alhadnagy.
(Budapest).

A Csendőrségi Lapok 1934. évi 13. számában Arkosi Gyula tiszthelyettes „A fogollyszöktetésről” cím alatt írt cikkében a fogollyszökés és a foglykíséret alkalmával előforduló fogollyszöktetésekről és a járőröknek ilyen alkalmakkal való megtámadtatásáról ír. Igen tanulságos módon mutat rá ezekre és a lehetőség szerinti elkerülést is tanulságosan közli.

Hosszú csendőrségi szolgálatom alatt szerzett ez irányú tapasztalataimat, járőrzetű bajtársaim okulására most én is közreadom. A felületesen végzett szolgálat sok esetben idézett már elő súlyos következményekkel járó megtámadtatásokat, lefegyverezéseket, fogollyszöktetéseket, melyek az illető járőrre, és a testületre hátrányos fényt vetettek. Ebben a fontos szolgálati ágazatunkban nagyon is helyénvaló az elővigyázatosság és az is, hogy az előforduló hibákra rámutassunk, hogy aztán a lehetőség szerint a jövőben elkerülhetők legyenek az ilyen esetek.

Néhány megtörtént esetet írok le, amelyekből tanulságot meríthet minden csendőrbajtárs.

1. Egyik bars megyei őrsön történt a világháború alatt, hogy egy lopásért elfogott és a laktanyában egyik legénységi szobában őrzött fogoly az illetőhelyre keredzett az esti sötét időben. A fogolyörzésre vezényelt esendő csakugy kardosan, bilincselés nélkül kísérte ki az udvar hátsó részében levő illetőhelyre. A fogoly ezt az udvariasságot azzal hálálta meg, hogy a kerítésen átugorva, elmenekült. Már a nappali órákban kinezte és kiszemelte ezt a menekülési lehetőséget s annak kiviteléhez nem kellett neki más, mint egy felületes csendőr s máris végrehajtható lett a kieszt szökés.

Kétségtelen, hogy ha a csendőr az udvart kivilágítja, a foglyot megbilincselve fűzőláncra vezeti ki s a jelen volt bizalmi egyént is kihívja, no meg a puskáját sem rest magával vinni, ez a fogolyszökés sem történhetett volna meg. Mert, ha ő puskásan felügyel, a bizalmi egyén a megbilincselte fogoly ruháját leoldja és felkötö, a fogolynak a szökésre alkalmat nem nyílt volna.

2. Egy Budapestről kitiltott, rovottmultú egyént Ipolyságra hazatoloncoltak. Még aznap este az egyik vendéglő udvaráról egy pár lószerszámot elloptott és azt a városban árusította. A rendőrség elfogta, megbilincselte és a fogdába kísérte, hogy ott elhelyezze. A fogdánál a zár kinyitása nehezen ment a sötétben, fehért az egyik rendőr gyufát gyújtogatott, míg a másik a zárat igyekezett felnyitni, ami végre sikerült is. Nagy volt azonban a csodálkozásuk, mert a megbilincselte fogolynak hiult helye volt. Megszökött, szép csendben faképnél hagyva felületes őreit. — Egy postás a szökevény kezéről lerészelt a bilincset. Így megszabadulva, Budapestre utazott, hol egy újabb razzia alkalmával került csak kézre. Úgy ő, mint a postás és a rendőrök is megkanták az őket megillető jutalmat. Ez az eset is elkerülhető lett volna, ha az egyik rendőr a karjánál fogva tartja a foglyot, amíg a társa a zárat felnyitja.

3. A volt pozsonyi csendőrkerületnél történt, hogy egy járőrt a közigazgatási hatóságokhoz kísért cigányok éjjeli időben megtámadták, lefegyverezték és súlyosan megsebesítve, elmenekültek.

A fogoly cigányokat a járőr nem tartotta szükségesnek megbilincselni. Pedig, mint a következmények bizonyították, erre a cigányok rászolgáltak.

Ezt az esetet is meg lehetett volna akadályozni, ha a cigányokat megbilincselve és több főből álló járőr kíséri s lehetőleg nem az éjjeli időben mennek neki az erdőnek, hanem a reggelt megvárják az őrsállomáson.

4. A békeidőben történt, hogy Torontál megyében egy őrsparancsnok és társából állott járőrt a lopások miatt elfogott és kocsin kísért cigányok a kocsiból kidohalták, összeverték és elmenekültek.

Mindkét esetben megállapítást nyert, hogy a járőr nem törődött azzal, hogy a cigányok cigánynyelven beszélnek. Így beszéltek meg aztán a járőr megtámadását és a tervnek adott jelle való végrehajtását. — Ime, az eredmény a felületességért. A tanulatlan, iskolázatlan cigány túljárt az örökké iskolázó és oktatásban részesülő, — de a tanultakat figyelmen kívül hagyó csendőrök eszén.

5. A világháború alatt az egyik hont megyei őrsről egy lopás miatt elfogott orosz hadifogolyt kísért a járőr a komáromi cs. és kir. hadosztálybíróasághoz. A fogolykíséret természetesen vonaton történt. Zalaba körül a vonat egy emelkedésre kapaszkodik fel, s emiatt lassan halad. Az ablak, ahol a fogoly ült, természetesen nyitva volt. Egy pillanat és a hadifogoly már kint is volt a vonatból. A járőr meghúzta a vészféket s nyomban leszállt

a vonatról a fogolyszökevény üldözése végett, de elfognia nem sikerült.

Ha a járőr nem téveszti szem elől a szolgálati utasítás rendelkezéseit s a számtalanszor oktatott példákat, akkor az ablakot nem hagyja nyitva ott, ahol a fogoly ült. Továbbá megbilincseli, fűzőláncra a vasúti kocsi padjának a lábához lakatolja s akkor, még ha a fáradt járőr netalán elszundikál is, — a fogoly megszökni nem tud. Így azonban szomorúan okulhatott a saját kárán, merl a fogolyszöktetésért természetesen felelősségre vonták.

6. A Bácskában békeidőben egy járőr többrendbeli lopások miatt elfogott egy pásztorembert. Nyomozás közben egyik község háza különszobájában őrizték egy bizalmi egyén jelenlétében. — Éjjel, megbilincselve ült a fogoly. Nemsokára a járőr is, meg a bizalmi egyén is elaludtak. Csak a fogoly volt ébren, amit azzal bizonyított be, hogy a nyitott zárú ajtót csendben kinyitván, bilincselte kezével megszökött.

Mikor aztán a járőr egyik tagja felébredt, akkor vették észre, hogy a fogoly nincs ott, bilincsel a kezén megszökött. A bizalmi egyéntől gyorsan elbúcsúzva, a fogoly lakhelyére siettek. A fogoly egy tanyán lakott. A járőr kérdésére a szökevény felesége azt mondta, hogy mióta a csendőrök elvitték, nem látta az urát.

Ekkor a járőr elment a mezőn levő kunyhóhoz s ott is széjjelnézett, de mivel a szökevény ott sem volt található, bevonultak az őrsre s őrsparancsnokuknak azt jelentették, hogy semmiféle terhelő adatot nem tudtak a gyanúsított ellen beszerezni, így hát szabadon bocsátották. A hiányzó bilincsláncról, valamint a fogoly szökéséről hallgattak. A bilincsláncot táviratilag megrendelték egyik cégtől Budapestről.

Igen ám, de a szökevényt a kunyhójában a bilincsláncra és egy hozzákötött darab kötélre felakasztva, holtan találták meg még aznap, mikor a járőr bevonult. Egyik vidéki lap telekürtölte a világot, hogy „gyilkoltak a csendőrök.”

Hadbírói kiszállás, a járőr letartóztatása, hosszú vizsgálati fogság lett a következménye ennek a fogolyszöktetésnek. A gyanúsított felesége ugyanis azt vallotta a hadbírói kiballgatások alkalmával, hogy férjét csakis a járőr akasztotta fel, mert a férje a kunyhóban volt, midőn a csendőrök ott keresték s mikor ő később a kunyhóhoz ment, a férje már a bilincsről fel volt akasztva és nem élt.

Különször volt ugyan, hogy a járőr, ha fel is akasztotta a bilincsről a gyanúsítottat, miért hagyta ott a reánézve veszélyes ezen bűnjelt? Erre nézve senki sem tudott felvilágosítást adni. Végre hónapok múlva akadt egy tanu, aki az őrsön bejelentette, hogy a gyanúsítottat nem a csendőrök akasztották fel, hanem az saját maga lett öngyikos. Mikor a csendőrök elmentek a lánnyától, akkor a fogolyszökevény kijött a kukoricásból, a tanu beszélt vele. Csak azután vette le a felesége a bilincset a kezéről, mivel erre ő nem volt hajlandó, pedig őt is kérte rá.

Az elhalt feleségének ezt ő meg is mondotta. Az asszony azért vallotta azt, hogy a járőr akasztotta fel az urát, mert úgy gondolta, hogy ebben az esetben a csendőröket elcsapják s ő kártérítésül, míg él, megkapja a csendőrök fizetését. Újabb hadbírói kihallgatásnál az asszony ezt be is ismerte, mire hamis vád és hamis eskü miatt eljárás alá vonták.

A járőrt így csak fogolyszöktetésért és valótlán adatok jelentéséért vonták felelősségre. De addig sokat kellett elcsenvedniök, — gyilkosság gyanúja miatt.

Íme ismét egy felületesen végzett fogolyörzési szolgálat, amikor a járőr a foglyot ismerte, tudta, hogy az rovatnult, tehát veszélyes, ezért meg is bilincselte, de már az örzést nem végezte szabályszerűen. Ha a fogoly bilincseléséhez hozzáfűzi a fűzőláncot, azt odaláncolja egy szilárd ponthoz s az egyik tagja a járőrnek nem ülvén, hanem járkálva őrsi s felváltva ugyanest teszi a másik is, egészen bizonyos, hogy a fogolynak eszébe sem jutott volna a szökés. Elkerülhették volna az idegölő következményt. A sok kiderített lopás miatt a szökevény elvette büntetését, a járőr pedig előjárói részéről a megérdemelt elismerésben részesült volna. A kettő között pedig nagy a különbség.

II.

Írta: **BARANY ISTVÁN** tiszthelyettes
(Debrecen).

Ezelőtt tíz évvel a győrtelki őrsön, mint fiatal csendőr teljesítettem szolgálatot. Kora tavasszal — a pontos időre már nem emlékszem — N. N. tiszthelyettes, akkori őrsparancsnokhelyettes voltam szolgálatban. Nyomoztunk Sebő Miklós többrendbeli betöréses lopás miatt elfogott cigány ügyében. Egyik éjjel az őrsállomáson tartottunk pihenőt. A foglyot, mivel a községházán alkalmas fogdahelyiség nem volt, az őrsraktanyában, a legénységi szobában őriztük. Az elfogott cigány szokásos büntetett volt s amellett vakmerő, veszélyes egyénként ismertük. Szökésétől mindenképpen tartani lehetett, ezért a Szolgálati Utasítás megfelelő rendelkezései szerint megbilincselők.

Felváltva őriztük a foglyot. Éjfél után rám került a sor. A cigány a korareggeli órákban panaszkodni kezdett, hogy fáj a keze, mert a bilincs nagyon szorítja s arra kért, hogy tágtssam meg kissé. Persze, először rá se hallgattam. De — úgy látszik — igen jó emberismerő volt, mert nem hagyott nyugton s mikor aztán meg is néztem a bilincset, akkor kezdett csak igazán rimánkodni. Úgy láttam, valóban szoros a bilincs s gondoltam, ha betartom a Szolgálati Utasítás ama rendelkezését, hogy a bilincsláncnak a szükséges mérvén túl való megszorítása tilos, nem követek el semmit, ami terhemre írható lenne s ezért meglazítottam a láncot. Itt követtem el az első hibát.

Mindjárt a másodikat pedig akkor, mikor járőrvezetőmmel reggel nem tettem erről jelentést. Neki ugyanis szilárd meggyőződése lehetett, hogy a bilincs akkor is úgy van, mint ahogyan ő azt ellenőrizte a megbilincselés után. Így meg sem vizsgálta, mikor reggel a nyomozás folytatása végett útbaindultunk az egyik 4 km-re levő községbe. Útközben egy vasúti megálló mellett haladtunk el. Most már, a történetek után tudom, hogy útközben ismét hibát követtünk el, mert nem az előírt távolságban követtük a cigányt, hanem 5—6 lépéssnyire lemaradva, hogy egymás között a további teendőket megbeszéljük.

De ismétlem, minden baj az első hibából következett. Amint ugyanis a cigány felért a vasúti töltésre, jobbra-balra nézegetett, amint ez már a vonatok miatt szokás és ezt mi természetesnek is vettük. Pedig a szeme sarkából azt leste, mennyire vagyunk a háta mögött, mert ekkor már egyik keze kibújt a bilincsláncból s előtte, a vasúti töltés alja sűrű bozótos volt, a szökés számára tehát kiváló hely.

A következő pillanatban a vállán vitt bűnjelzsákot ledobta s eltűnt a bozótosban. Majd megfagyott bűnjelzánk a vér. De nyomban utána eredtünk. En, mint fiatal

csendőr, a futást jobban bírva, járőrvezetőmet megelőztem s így a cigányt tulajdonképpen én üldöztem. Eközben folyton a fegyverhasználati paragrafus járt az eszemben. Úgy találtam, hogy az egyik pont erre az esetre illik s ezért a cigányt megállásra szólítottam fel. Persze, nem volt hajlandó megállani s mert azt láttam, hogy köztünk a távolság folyton nő s mert a lelkiismeret rettentően marcangolt, hogy a szökésnek én vagyok az oka, minden további gondolkodás nélkül a cigány után lőttem. Isten óvott meg, hogy a mezőn dolgozó munkásokat nem találtam. De nem találtam el a cigányt sem.

A lövésre a mezei munkások felfigyeltek s felszólításomra közülök ketten a cigány elé álltak kapával, ásóval s erre a cigány is megállott.

Nem szükséges külön is mondani, hogy most már nagyon gondosan bilincseltem meg a szerencsésen visszakerült foglyot.

A járőrvezetőm kérdéseire azután meggyóntam, hogyan történt részemről a mulasztás, amit irgalmasságból eredőnek igyekeztem magyarázni, de a dorgáló szavakra elhallgattam és beismertem, hogy nincs helye a mentegetőzésnek. Megérdemeltem a szidást, meg az őrsparancsnokom dorgálását is, mikor bevonulván, jelentettük a történeteket. Azt azonban sohasem felejttem el volt őrsparancsnokomnak, hogy végül így szól: — Tudom, hogy önt bántja az eset a legjobban s a leckét sohasem felejtje el.

Megjegyzem, amúgyis megkaptam a magamét. A fogolyüldözésben megizzadtam. A vasúti megállóhoz érve, megint csak meggondolatlanságból hidegvízvet ittam. Tüdőgyulladásba estem, de Isten itt is velem volt, mert komolyabb következmények nélkül keltem fel az ágyból. Volt időm ezalatt eleget gondolkodni s úgy érzem, hogy tőlem fogoly nem fog többé megszökni.

Azóta ugyanis tudom, hogy az Utasításnak a fogolyörzésére, átvételére, kísérésére vonatkozó szabályai hosszú évek tapasztalatainak épültek fel s bizony sok szomorú eset rejtőzik az erre vonatkozó sorok mögött.

Megtanultam azt is, hogy a fűzőlánc nem fölösleges valami, megtanultam, hogy mindig a járőrvezető a felelős legelsősorban, tehát ilyen fogolynál nem egyszer s nem kétszer, de többször meg kell győződnie a szabályok betartásáról és az is igaz, hogy a cigánnyal vagy más veszélyes gonosztevővel szemben nagyon csínján kell bánni a részvétellel, mert becsapják a csendőrt. Az pedig különös ajándék számomra a sorstól, hogy az elhamarkodott fegyverhasználat miatt, ártatlan ember élete nem veszett el. Bizony nem érte volna meg a cigány.

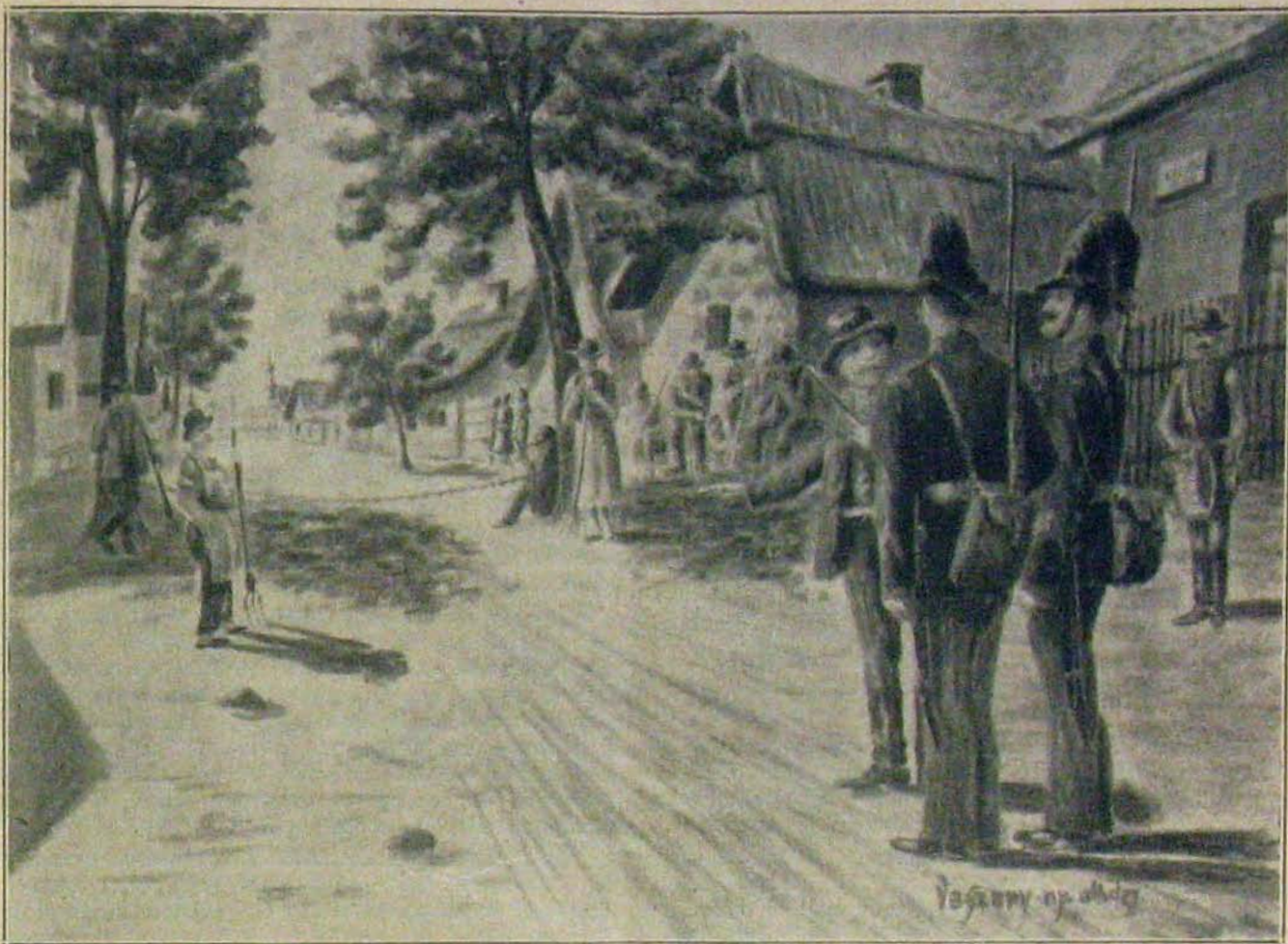
III.

Írta: **BENDEK MIHÁLY** tiszthelyettes
(Székesfehérvár).

Azért restellem a dolgot, mert az őrsőmön történt, bár nem velem. De az benne a restelni való, hogy gyerek szökött meg a csendőrtől s hozzá még a laktanyából.

1916-ban, nyáron, az aszódai javítóintézet igazgató-sága értesítette a magyaróvári őrsparancsnokságot, hogy egy mosoni illetőségű fiú, aki a javító intézetben volt, megszökött. Kérte az elfogását és visszakisérését. Akkor még nem volt Magyaróváron rendőrség. Az őrsparancsnok én voltam s e megkeresés foganatosítására Pillinger János alőrmestert és Kovács József népfelkelő tizedest vezényeltem.

Járőr a fiút nagyobb nehézségek nélkül őriztette a szülei lakásán és bevonult az őrsre. Mivel fiatal koráról volt szó, a községi fogdában való elhelyezését

A háború kitörésének napjaiban a bécsi hadügyminisztérium összes hatóságait és közbiztonsági szerveit, hogy kémjelentések szerint Franciaország nagymennyiségű aranyat szállít a monarchia területén át Oroszországba autókban, melyeket nélv — híradás nem volt más, mint ügyes beugratásunk az életveszélyes volt autón utazni, mindenki az aranyat vivő autótól hajszolta, lesté. Egy ily „autóles”-t rajzolt le

Vnázary József

táviratilag figyelmeztette a volt osztrák-magyar monarchia táviratilag figyelmeztette a volt osztrák-magyar monarchia fel kell tartóztatni. Ma már tudjuk, hogy az egész — elég ellenség részéről. De sikerült és az akkori napokban szinte autótól hajszolta, lesté. Egy ily „autóles”-t rajzolt le ny. alhadnagy.

mellőztem és megengedtem, hogy a laktanyában őrizték éjszakán keresztül a legközelebbi vonatindulásig.

Pillinger alőrmeister a fiú mindkét lábát a boka alatt megbilincselte és az ágy lábához kötötte. Megjegyzem, hogy a fiú lábán cipő volt és a bilincset a cipőre tették. Hogy jobb fekvőhelye legyen a fiúnak, az ágy mellé pokrócot terített a járőrvezető, aztán a szoba ajtaját és ablakait becsukva, lefeküdt az ágyba, amelyhez a fiú oda volt kötve.

Nincs mit szépítgetni a dolog: magam is megnéztem ezt a furcsa bilincselést, szóval tudtam róla. Ha mentséget keresnék, talán az lehetne, hogy a szökésről a laktanya megépítése miatt nem gondoltam: kapuja zárt és bolthajtásos, a falak 3–4 méter magasak és az ereszt még magasabb volt. És mégis, hajnali 4 óra tájban bejött az őrsirodába Pillinger alőrmeister és kétségbeesetten jelentette, hogy a fiú megszökött. Azt hittem először Pillinger alőrmeister nincs magánál, de aztán láttam, hogy a valóságot jelentette. Az ágy előtt már csak a pokróc volt, rajta egy pár árva cipő, melyen a bilincslánc körületekergőzve ragyogott. Tehát csak a cipő maradt megbilincselve. Sohse felejttem el azt a pár, sötét-törkű cipőt! Mintha teleszájjal vigyorgott volna rám.

Az ablak nyitva. Most már megértettem, hogyan

tudott rajtuk kifogni a gyermek. Persze... kihúzta a lábát a megláncolt cipőből. Elég egyszerű dolog.

Az udvarban a létra nem a szokásos helyen, hanem a ház oldalához volt támasztva.

Talán soha olyan gyorsan nem voltunk menetkész, mint ezen a hajnalon és izgalmas háromórás hajszánk után ismeri kezünk között volt a fiú. Elképzelhető, milyen szemekkel nezett Pillinger alőrmeisterre, mikor szökése körülményeit előadta. A létrán a laktanya tetőjére mászótt és addig ment az utca során a háztetőkön mindig alacsonyabbra, míg leugorhatott a földre.

A tanulságokat kiolvashatja valamennyi bajtársam. En megtanultam belőle és ezt oktatom mindig: A fogoly mindenképpen szabadulni akar tőled..., vigyázz!

(Folytatjuk).

A gránátvető őse talán az a parányi mozsár, melyet Miethen császári tüzérszázados szerkesztett 1682-ben azzal a célzattal, hogy azt a puska csőtorkolatára téve, belőle kézigránátot lehessen kilőni. Ezen módszerrel a kézigránátot messzebbre lehetett vetni és nem is volt olyan veszélyes, mint a kézzel való hajításnál. A Miethen-rendszerű készületekkel ellátott pusokák vagy pisztolyok néhol még 1758, 1760, 1769 és 1782-ben is használatban voltak.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

A kémkedés mesterei.

Talán sohasem izgatták annyira a nagyközönség képzeletét a kémkedés problémái, mint ma. Valamennyien, a világbéke dacára is, úgy érezzük, hogy kémekkel vagyunk körülveve, ezek sűrögnek-forognak mindenütt köztünk, minden lépésünkről, minden gondolatról beszámolva a „győztes” kis államoknak, akik szegény népiünknek nem akarnak a nap alatt még egy kis helyet sem juttatni, hanem a legszivesebben tönkretennének, hogy minél hamarább véglegesen elpusztuljunk.

A régebbi idők katonai és politikai kémkedéséhez, különösen a világháború befejezte óta, hozzájárul az ipari és gazdasági kémkedés. Már a legmélyebb béke idején szeretnének bennünket gazdaságilag megfojtani.

Sajnos, a magyar nép nyíltsága, elővigyázatlan-sága, túlságos közlékenysége igen megkönnyíti a kémek munkáját. Hangosak vagyunk; a vasúton, villanyoson, kávéházban, vendéglőben olyan dolgokat lehet lépten-nyomon hallani, hogy az ember elcsodálkozik. Eltekintve attól, hogy az emberek állandóan és hangosan szapulják egymást, egymás politikai működését teszik szóvá, de még úgynevezett üzleti titkokról is könnyelműen beszélnek nyilvános helyeken, neveket nyíltan emlegetnek, — hogy az erkölcsi eseményekről, úgynevezett botrányokról, pletykákról ne is beszéljünk. — Csúnya és káros szokás!

Egy nemrégien megjelent igen érdekes mű, Max Ronge „Meister der Spionage” című műve számol be arról, hogyan dolgoztak ellenfeleink már régóta a monarchia feldarabolását előkészítve, s minő eszközöket, módokat használtak a világháború alatt. Ronge tábornok ugyanis a háború előtt és alatt a monarchia kémkedési ügyeit intézte, művéből tehát igazán első forrásból meríthetünk.

A kémügyekben legféltelmetesebb ellenfeleink az oroszok voltak. A 160 millió lakosággal bíró óriási birodalomban már magában is a kémkedésnek, a politikai megfigyelésnek igen nagy szerepe volt, különösen az 1904—1905-iki belső villongások, lázadások óta.

Galicia rutén lakosságának jórésze rokonszenvezett az oroszokkal, azok zsoldjában állt, különösen a görögkeleti papság és tanítóság. Lemberg a békeidőben is állandóan tele volt orosz kémekkel.

A Galícia ellen irányuló orosz kémszervezet lelke a Radziwillowban működő Alexandrow csendőrszázados volt. Lemberg első megszállása után oda tette át a székhelyét.

Érdekes módon dolgoztak az oroszok. A rutén parasztoknak például azt mondták, ha az „osztrákok”

győznek, ismét bevezetik a hűbér-rendszert, a robotot, ellenkező esetben azonban a lengyel földesurak birtokait, kastélyait felosztják majd köztük. Ez a fogás persze hatott.

Midőn azután az oroszok Galícia egy részét 1914-ben megszállták, bizalmi embereik egy része kibújt a rejtékhelyéből és levetették álarcaikat, a hazafias érzelmű lengyel lakosságot feljelentve. A megszállás alatt és utána a futárszolgálatot többnyire a zsidók végezték, igaz, hogy nekünk is segítettek, de többnyire a kettős kémek szerepét játszották.

Az orosz kémszervezetnek ártalmára volt, hogy legügyesebb embereik is, mint például az előbb említett Alexandrow csendőrszázados is, hivatalos szolgálatukból kifolyólag búsas jövedelmű melléküzletekkel foglalkoztak. Így például a menekülni akaró zsidóktól potom, sokszor kényszeráron megvásárolták készletüket s azokat az orosz hadseregeknek 100—1000-szeres haszonnal eladták. Uttlevelekért, engedélyekért, különösen a zsidó lakosságtól, óriási összeget zsaroltak ki. Alexandrow százados maga is bevallotta, hogy többet keresett félmillió rubelnél.

Igen jó üzletnek bizonyult gazdag zsidókat, akik nem akartak katonai szolgálatot teljesíteni, látszólag mint saját kémeit szerepeltetni. Persze, ha aztán nem fizettek eleget, nem akarra vagy nem tudva, akkor tényleg besoroztatták őket s így lerázták a nyakukról a „terhes és megbízhatatlan elemeket”. az orosz kémszervezet egyik főfészke volt Przemysl is, az osztrák hatóságok lagymatag magatartása már békében is könnyűvé tette feladatukat.

Az oroszok kémeiket külön iskolákban, hosszú időn át (Czuhale Radziwillow, később Kamienec, Podolsk, Tarnopol, Podoloczyska stb.) nagy gondnal képezték ki. Kiewben külön „robbantó”-iskolájuk is volt. Az oroszok kiewi kémközpontját a hírhedt Batyusin ezredes vezette. Az 1915-iki nagy visszavonulás alkalmából vezérkarunk jó fogást csinált, mert temérdek okmány, név jutott kezeink közé. Nagyon szívesen használták fel az oroszok a gyermekeket is kémkedési célokra. A rutén fiúkat e célra külön ki is képeztették. Például 1915-ben Czernovitz környékén egész gyermekhad- (12—16 éves) maffia kémkedett. A fiúk többnyire Bojan környékéről való rutének voltak. Természetesen ellenfeleink a menekülteket is felhasználták a kémkedés céljaira.

Az oroszok hónapokon át kerestek egy bizonyos Czap nevű cs. és kir. századost, aki állítólag arcvonaluk mögött hosszú időn át tartózkodott, szorgalmasan kémkedve. A 8. orosz hadseregparancsnokságtól zsákmányolt aktákban sokat szerepel a rejtélyes Czap, — valószínűleg álneve volt, — de hogy tényleg sikerült-e elfogniok, arra vonatkozólag már sehol sem találtunk választ. Nagy szerepet játszott az oroszok felderítő szolgálatában Moldován Aurél osztrák-magyar katonaszökevény és hírhedt oláh tanár.

Brujewitsch alezredes bandáit pedig arcvonalunk mögé küldték ki, hogy ott épületek, raktárak felgyújtásával stb. károkat okozzanak nekünk és vakrémületet is keltsenek. A kowel—cholmi vasúti vonal mentén, tehát orosz földön, az ottani lakosságtól távolgatva, az erdőkben tartózkodott egy ilyen, 20 kozákból és 70 gyalogosból álló, különítmény, míg végre Grabowo közelében rajtuk ütöttek és szétugrasztották; a többiek rablók módjára éltek a front mögött, míg végül valamennyit elfogva, ki nem végezték. Csak vezetőjük nem került kézre soha.

A szákmányolt iratok bőven szolgáltatnak bizonyítékokat Oroszország és Románia összejátszására, még jóval mielőtt utóbbi nyíltan is ellenünk fordult. Nagy szerepe volt itt Dorohoi rendőrfőnökeknél, a román Th. Vamesu-nak. Hogy az oroszok kémszervezetében a derék cseheknek mily nagy szerepe volt, azt csak most látjuk. A Kiew melletti darnicai fogolytábor lakói túlnyomórészt csehek voltak, később a dőlsláv hadifoglyokat is odaszállították, ezeket kellett volna a monarchia elleni harcra megnyerni, ami azonban csak kis részben sikerült. Ebben a gyalázatos szcrephben különösen egy Zajiczek nevű cseh legionárius kapitány tűnt ki.

Felemlítendő, hogy dacára Redl árulásának, az oroszok az első felvonulást illetően mily rosszul voltak tájékozódva. Ők maguk panaszkodnak, hogy tulajdonképpen a sötétben tapogatózódtak.

Az első sikereik után ezek a viszonyok javukra megváltoztak, de most már a rendelkezésükre álló iratok, eredeti orosz jelentések szerint megállapítják, hogy 1914 október havától fogva a kémkedési szolgálatuk sok esetben csődöt mondott, mert nagy, végzetes csapateltolászainkról fogalmuk sem volt. Például előnyomulásunk Máramaroszigetre (1914 október közepe) meglepte őket. Limanowa, Gorlice, az 1917-iki zloczowi áttörésünk előkészületei teljesen titokban maradtak előttünk.

A kémelhárító és védelmi szerveink, ha későn is, saját kárukra okultak és mégis csak megfelelően működtek.

S—y.

FELTÁMADÁS

Irtó: KISS MENYHÉRT.

Töviskoronát tettek a fejére,
A ruhájára sorsot vetének,
Megcsúfolták, megveszszözték szegényt,
Véres esője folyt a szemének;
Kézét Pilátus akkor is mosta,
Árulója is akadt ép elég,
Felfeszítették, sziklasírba tették,
Es ujjongott a hitvány csöcselék...

De Ezme volt és Igazság és Isten,
Hiába erő, durva hatalom,
Valami a sírt dörögve szúrta szét,
Azon a rózsás, Husvét hajnalon...
Judeában, Párizsban temették el
Az igazságot mély síri gödörbe,
Feltámad egyszer, egy hajnalon
Kiszáll a sírból, fényesen, tündökölve...

Ne sírj, Testvér, nincs veszte Magyarország,
Ruhájára ámbár sorsot vetének,
Megcsúfolták, megveszszözték szegényt,
Csurog a vére üldözött szívének;
Felfeszítették, sziklasírba tették,
Bent és kint ezér ellenség üvölt,
De hirdetem, pirkad a husvét hajnal,
Es megmozdul a föld...

KATONAI ISMERETEK.

Az ellenség megtévesztése.

Harcban a vezetőnek legfőbb gondját képezi, hogy mennyel nagyobb sikert érjen el a legkisebb veszteséggel.

A siker elérését biztosító tényezők egyike az ellenség megtévesztése vagy más szóval félrevezetése. Alkalmazására akkor kerül a sor, ha erőnket túlozni akarjuk, vagy ha a meglévő nagy erőt kisebbnek akarjuk feltüntetni. A megtévesztést még műszaki munkálatokkal is elérhetjük.

Az ellenség megtévesztésének számtalan módját ismerjük. Sikeres alkalmazására az egyes embernél éppen úgy megvan a lehetőség, mint a hadseregnél. Ügyelni kell arra, hogy a megtévesztés az ellenség szemében a valószínűség látszatát keltsse. A megtévesztéssel ezért mértékelt kell tartani, mert különben felkeltjük az ellenség gyanúját és a kívánt céllal ellentétes eredményt fogunk elérni.

A világháború egyik nagy áttörésének előkészítésénél el akarták kerülni, hogy az ellenség tudomást szerezzen arról, hol akarunk támadni. Azokon a helyeken, ahol nem tervezték a támadást, napokon át az üres vonatokat egymásután irányították előre a harcolók irányába, a lakosságot kocsijaival kirendelték és egyik faluból a másikba meneteltették, nagy port verve fel az utakon, hogy a repülők figyelmét felhívják. A támadás területére beérkező erősítések szállításánál a mozdonyok nem vontatták, hanem tolták a vonatokat, az ellenséges repülők ebből arra következtettek, hogy onnan a csapatokat elszállítják. A lakosság körében azt a hírt terjesztették, hogy az erőket más irányba viszik el. Pár ezredet gépkocsival el is szállítottak a támadás előtti nap délutánján, de éjszaka visszahozták. Ezt a jelenetet néhány fogollyal megfigyeltették s azokat éjjel engedték visszaszökni az ellenséghez. A gorlicci áttörésnél a megvert ellenség egy része egy magaslaton megállította az üldözőket és makacsul ellenállt. Fontos volt, hogy ez a magaslat hajnalban saját kézbe kerüljön. A támadás folytatásához azonban tartalék nem állott rendelkezésre. A sötétség beálltával az ellenség által belátott műút egyik szakaszán 4 tehergépkocsit 100 m-es térközzel, nyitott lámpával elindítottak. Kb. egy km-es út megtétele után a gépkocsik visszafordultak, majd nyitott lámpával újra előre indultak. A gépkocsik ezt tízszer ismételték, azt a látszatot keltsse, hogy a 40 gépkocsival erősítés érkezett. Később az arcvonal mögötti erdőségekben pár helyen tüzet gyújtottak s időnként néhány pillanatra lámpával ellátott embereket mozgattak. A hajnali támadást csak pár puska-lövés fogadta. A foglyok azt vallották, hogy a sötétségben felvillanó fényekből parancsnokaik erős tartalékokra következtettek és még éjszaka elrendelték a visszavonulást.

Kisebbs viszonyok között is számtalan alkalom nyílik a megtévesztésre. Egy századnak, melyhez 2 géppuskát is beosztottak, az volt a feladata, hogy egy folyón, kb. 2 km. szélességben akadályozza meg az ellenség átkelését. A századparancsnok látta, hogy százada gyenge ehhez a feladathoz. Segíteni csak úgy tud magán, ha az ellenséget becsapja. Egy szakaszát egy mély útban visszarendelte a folyó mögé kb. 2 km.-re s ezek onnan egyesével-hármasával elindultak a folyó felé a nyílt terepen. Ez a szakasz az előregyülekezést az eset beálltaig kb. hatszor ismételte meg. Géppuskái a nap folyamán a folyó partján levő bokrok kihasználásával több ízben állást változtattak. Éjjel a géppuskákat kocsin szállították egyik helyről a másikra s minden tüzelőállásban egy rövid sorozatot tüzeltetett. Az ellenséget sikerült megtévesztetni, mert a század területén ennek kétszeresét meghaladó erőt sejtett.

Az ellenség félrevezetésére a rádiót és távbeszélőt is fel lehet használni abtől kiindulva, hogy az ellenség beszélgetésünket kihallgatja. Így például olyan beszélgetést folytatunk, amely homlokegyenest ellenkezik a valóságos helyzettel.

Az ezred visszavonul a sötétség beálltával, csak kis osztagai maradnak vissza. Visszamaradnak azonban az összes rádiók és távbeszélők s ugyanúgy működnek tovább, mintha az ezred ott lenne. Az ellenség hallja az állandó éjszakai beszélgetést s így, ha más jeltől visszavonulásra is következtet, mégis megnyugszik és nem üldöz.

Egy másik alkalommal az ellenség megállapítja, hogy vele szemben a működő rádiók száma állandóan szaporodik. Nem is gondolhat másra, minthogy új erők lépnek föl. A valóságban ezek az erők elmaradnak, csak a rádiókészülékeiket rendelték előre.

A megtévesztés számtalan módját alkalmazhatjuk műszaki munkák végzésével. Védelemben fészkeket építünk, amelyek üresen maradnak, egyes helyekre pedig géppuska- és ágyú-utánezeteket helyezünk. Nagyobb távolságról lehetetlen meg állapítani, hogy megtévesztésre készültek.

A megtévesztésre majdnem minden helyzetben nyílik alkalom. Kis egységeknél (raj, szakasz) erre az előjáró külön parancsot ritkán ad. Megszabja az általános feladatot, ezen belül aztán már a raj- vagy szakaszparancsnok leleményességétől és ügyességétől függ, mikor kíséri meg az ellenség félrevezetését. Önálló feladattal megbízott raj vagy szakasz (járőr, barcelőőr, stb.) parancsnoka különösen gyakran jut olyan helyzetbe, hogy a megtévesztés alkalmazásából nem lekiicsinlendő hasznot húzhat.

A megtévesztésről tehát sobase mondjunk le, gondoljunk rá minden helyzetben s ha alkalom kínálkozik, éljünk is vele.

I.

Fülfájdalmak.

A fülfájdalmak elég gyakoriak és sokszor szinte elviselhetetlenek. Kínzóbbak lehetnek, mint az idegzsábák, vagy az ugyancsak nagy fájdalommal járó fogfájás. A fájdalom lökdöső-lüktető formában jelentkezik, különösen a féloldali tarkón és a hámtékon. Néha a lüktetéshez társulnak még az úgynevezett kisugárzó fájdalmak, amelyek azonban egyedül, önállóan is jelentkezhetnek. A fülfájdalmak alatt a beszéd, az orrfűvás, a tüszentés, a köhögés, a rágás csak súlyosbítják a fájdalmakat. A beteg szinte képtelen egyhelyben maradni, járkálással, a figyelemnek az elterelésével igyekszik gondolatait a fájdalomról elterelni, ami azonban éjjel sokkal kevésbé sikerül, azért nagyobbak éjjel a fül- és fogfájdalmak. (A hallószervek rendkívül érdekes működésének leírása olvasható a Csendőrségi Lapok 1929 március 20-iki számában megjelent „A hallás” című közleményben.)

Mi okozza a fülfájdalmakat?

Egyik igen gyakori oka a középfülgyulladás néven ismert és nagyon elterjedt megbetegedés. A középfül a dobhártyán belül fekszik. A dobhártyától kifelé eső részt külső fülnek hívjuk. Ha valamilyen okból lobo-sodás lépne fel ebben a középfülben, akkor jön létre a középfülgyulladás. Ilyen ok lehet például nátha, influenza, az arccsontok üregeinek a gyulladása, homlok-üreg-gyulladás, valamint előidézőbik a torokban és az orrban fellépő lobok is, például a mandulagyulladás, orrkagyló-betegség stb. is. Középfülgyulladásnál a középfül dobüregét kibélelő finom nyálkahártya megduzzad, megvörösödik. A duzzadt nyálkahártya nyomást gyakorol az egész környezetre, a csontokra, a nyálkahártyára, de különösen az abban futó rendkívül bőséges idegszálakra. Mint minden gyulladás, az itteni gyulladás is több-kevesebb váladéktermeléssel jár. A felgyülemlett váladék természetesen még jobban nyomja a kicsi, csontosfalu üreg falaiban futó idegeket. Ebből magyarázhatók meg azok a tűrhetetlen fájdalmak, amelyek a bajt kísérik. A lobos folyadék etelnte hígvilágos, savós, majd később elgennyed s előttünk áll a középfülgyulladás. A dobüregben lévő genynek a nyomása leginkább a rugalmas dobhártyára érvényesül. Azt igyekszik átszakítani, amit a dobhártya kibolto-sulása is jelez. A genynek néha sikerül átszakítani a dobhártyát, máskor meg nem. Ilyen esetben az orvos lesz kénytelen azt átfúrni. Ahogy a dobhártya megnyílt, a váladék kezd kiürülni és az addigi nagy fájdalom — mintha csak elvágták volna — rögtön megszűnik.

A közismert, rendkívül súlyos fájdalommal járható genyes középfülgyulladás mindenki előtt ismeretes.

Nem szabad elfelejteni,

hogy a mólócsi vész évében összes iskoláink száma közel ezer volt. De hol voltak akkor még egyes mi-
államok?

Mint ballottuk, a középfül ürege a dobüreg az Eustach-kürt útján összeköttetésben van a szájrüreggel. Tehát minden szájrüregi lob felterjedhet a középfülbe. Ez az oka azoknak az igen súlyos középfülgyulladásoknak, amelyek a vörheny (sarlach) betegségben szenvedőknél szoktak fellépni. A genyes mandulákból indul ki a baj. Ezért a vörhenyes középfüllobok rendszeren kétoldaliak szoktak lenni.

Minden agyhártyagyulladásból is kifejlődhetik a középfülgyulladás azért, mert az agyburkok önmaguk viszeri összeköttetésben vannak a középfül apró viszereivel. Így magyarázható meg például a félelmetes hírt nyakszirtmerevedés mellett fellépő középfüllob. Ezekre meg éppen ellenkezőleg az a jellemző, hogy rendszeren egyoldaliak.

A dolog persze fordítva még sokszorosan gyakoribb, amikor a középfül apró viszeri kúszik fel az agyvelőbe a gyulladás. A középfülgyulladásból eredő agyhártyalob útja tehát a következő lesz: genyes mandulagyulladás, amely az Eustach-kürtön át kúszik fel a középfülbe, ahonnan az említett apró viszeri továbbítja fel a bajt az agyvelőbe s előttünk áll a súlyos és operálandó, genyes agyvelőgyulladás, az esetleges agytályog.

A középfülgyulladás kezdetén savós váladék halmozódik fel a dobüregben, amely néha előrepüsitja (el domborítja) a dobhártyát. Ekkor még fülzúgás, füledugulási tünetek mellett apró láz és villámszerű fájdalmak jelentkeznek. Szerencsés esetben a savós váladék felszívódik, utána esetleg összenövésnek maradnak vissza, amelyek igen ronthatják a hallást. A legtöbbször nem ez történik. A savós váladék elgenyed. A geny elődomborítja a dobhártyát s minden irányban nagy nyomást fejt ki. Innen lesz a tűrhetetlen szaggató fülfájdalom, amely az egész halántékra is kiterjedhet. Ez okból lép fel a 39–40 fokos láz is. Közben a geny átmarja a dobhártyát, így jön létre a dobhártya perforációja. A geny közben elpusztíthatja a fülcsontocskákat is és ezzel a hallást is. Mindez néha olyan rohamosan zajlik le, hogy alig van ideje az operáló orvosnak beavatkoznia.

Egy másik, gyakori fülfájdalmakat okozó körülmény a *fülfurunkulus*. A fülfurunkulus a külső hallójáratban, tehát a dobhártyán kívül foglal helyet. Sokszor ismeretlen okokból, máskor meg valamilyen apró sérülés helyén fellépő fertőzésből ered. Ezért olyan veszedelmesek a külső hallójáratnak gyufaszálakkal, fogpiszkálókcal, vagy más hasonló tárgyakkal való piszkálása, kaparása, mert ezek megsérthetik a fület és furunkulust idézhetnek elő. A furunkulus nem más, mint körülírt lobosodás, beszűrődés, amely beszűrődés rendszeren csak igen lassan — több napon át — tud elgenyedni és felfakadni. Természetesen e pár nap alatt a lob igen gyorsan és könnyen beterjedhet a középfülbe is és a furunkulus mellett könnyen felléphet a már leírt középfülgyulladás is. Jellemző dolog, hogy ha ez a furunkulus a külső füljáratnak az elülső falán van, akkor különösen a rágnánál lesz nagyobb a fájdalom. Ha pedig a heves fájdalom hátra — a tarkó felé — sugárzik ki, akkor rendszeren a hátsó falon van a furunkulus. Akár csak a középfülgyulladásnál, többé-kevésbé itt is rögtön megszűnnek a fájdalmak, ha a furunkulus felfakad avagy az orvos azt felvágja.

Néha magában az egész fülben nincs semmi objektív elváltozás — tehát genyesedés, furunkulus, daganat, sérülés stb. — és mégis hatalmasan szaggató, kisu-

gázó fülfájdalmak, úgynevezett száraz fülzúgatók kineznek a beteget. Ennek az oka igen gyakran a rossz fogakban keresendő. Ugyanis a fület az úgynevezett háromszatú ideg (trigeminus ideg) látja el érző ágakkal. De ugyanezen ideg adja az érző ágakat a fogakhoz, az arcsontok üregeihez és részben a szemhez is. Ebből érthető, hogy a fogfájás (különösen az alsó hátsó fogaké), továbbá az arcszába, a szemgyulladás közvetve mind szaggató, kisu-gázó fülfájdalmakat is idézhetnek elő.

A *fülfolyás*. Nagyon sok ember szenved benne. Rendszeren hónapokig, néha évekig is eltart és sokszor a hallás nagyfokú legyengülésével, néha annak teljes elvesztésével is járhat. A fülfolyást elsősorban azok a bajok idézhetik elő, amelyek a már előbb leírt középfülgyulladást is okozzák. Ugyanis a heveny középfülgyulladás idült gyulladásba megy át és akár évekig is eltarthat. Máskor meg ez a fülfolyás valamilyen fertőző betegség kiállása után marad vissza, mint utókövetkezmény, így például vörheny (sarlach), difteritisz, influenza, tuberkulózis, fül-tükrig-lob stb. után. A folyást a dobüregnek és az Eustach-féle vezetéknek fülkürtnek a nyálkahártyán lévő állandó gyulladás tartja fenn. Néha ez a folyás hosszabb-rövidebb ideig egyszerűen megszűnik s aztán megint újra kezdődik. Ennek rendszeren az az oka, hogy a már majdnem meggyógyult nyálkahártya, akár kívülről, akár a szájon át, az Eustach-vezeték segítségével, újra és újra fertőződik. Máskor meg egyszerű eldugulás lesz a folyás ideiglenes kimaradásának az oka. Ha a folyás igen hosszú ideig tart, ha az kissé véres, avagy jellegzetesen rossz szagú, akkor rendszeren már nemcsak a nyálkahártya, hanem a csontok is kezdenek elpusztulni, amit néha a váladékban szabad szemmel is látható törmelékek is igazolnak.

A *fülszűrés*. Egészséges fülben is gyakran keletkeznek bizonyos sustorgó, füttyölő, patlogó, csemecsegi hangok. A legtöbbször azonban csak látszólagos a fül egészséges volta, mert ezek a hangok mindig kísértői, avagy következményei valamilyen, esetleg csak kis mérvű fülmegbetegedésnek. A sajátságos, elnyúltan hangzó csemecsegi hangokat egyes apró fülizmok összehúzódásai, elernyedései szokták előidézni. Ebben előjár magának a dobhártyának a kis izma, amelynek legkisebb megmozdulása szinte hatalmas zöréjjel jár. A patlogó-sercegi hangok rendszeren a fülkürtből — Eustach-kürt — erednek. Ez a csatornácska tulajdonképpen csakott cső, amely csak a nyelésnél nyílik meg és ha a nyelésnél több levegő szorul bele, akkor egész hosszában patlogva válik széjjel. Gyulladásnál a nyák formájában összetapasztja a csatornácska falait. Az összetapadt falak szétválása rendszeren nagy patlogis és sustorgás közben történik meg. Egészen sajátságos sűrű, süvítő zörejek keletkeznek a fülben akkor, ha az ezekben keringő vért valami akadályozza az útjában. Ezt az akadályt rendszeren az ezeknek a helyenkinti, avagy egész hosszában való beszűkülése hozza létre,

Érdekes

ember volt a sakk feltalálója. Uralkodójától jutalmul dúszaszemeket kért. A sakk-tábla első kockáját 2 szemmel, a második kockáért 2 × 2 szemmel, a harmadikért 4 × 4-et s így tovább: minden kockáért az előző kocka hátsó oldalával szorozott többszörösét. Annyi lúza lett ebből, hogy az uralkodó nem tudta megfizetni.

amely beszűkülés viszont gyulladások utáni hegesedések vagy érelmeszesedés után maradhat vissza. Ugyanígy ilyen következménnyel járhat a valahol messze távolabb lévő érfaltágulat, érdaaganat (aneurysma) is, amikor állandó fülserzés jelentkezik minden bulzusútésnél.

Bizonyos gyógyszerek, így például szalicilok, a kinin, aszpirin stb. szintén órákon át tartó sípolást, zúgást tudnak kiváltani a fülben. Ennek az oka a gyógyszernek magára a hallóideg-végződésekre való hatásában keresendő.

A szédülés. Túlnyomó mértékben a fül berendezésével, a hallóideg végződéseivel függ össze. A szédülés nem más, mint a test egyensúlyozásában beállott különböző fokú zavar. Ebben az egyensúlyozásban pedig azonnal némi zavar áll be, ha az általunk megszokott külső tárgyak alakjai, helyzetei, mozgásai hirtelen, avagy egyszerre igen nagy mértékben változnak meg, például robogó vonatból való kinézéskor, a lift gyors emelkedése vagy leszállásakor. Ha például nagy mélységbe nézünk le, avagy nagy magasságba nézünk fel: ha gyorsan forgunk a tengelyünk körül, amikor a szem igen gyorsan kapja a képeket és ugyanolyan gyorsan továbbítja azokat az egyensúlyozás tulajdonképpeni központjába, a kisagyba. A testi egyensúly megtartásában egyrészt azok az idegek játszanak nagy szerepet, amelyek a testünk körül történő változásokról (mozgásokról, hidegről, melegekről, színekről, alakokról stb.) a kisagat tudósítják, tehát a bőrnek, izületeknek, izmoknak és a szemnek az idegei. Másrészt és főleg a fülnek a belső berendezése az, ami testünk egyensúlyát leginkább irányítja. Ugyanis a belső fülben van testünk legkeményebb kis csontja, az úgynevezett sziklacsont. Ebbe a sziklacsontba van beágyazva az úgynevezett labirintus nevű üreg, amely egymással összefüggő, vékonyfalú csövecskékből, ívjáratokból és hólyagokból áll, amely csöveket és hólyagokat folyadék tölti ki. Ennek a folyadéknak van óriási szerepe a testünk egyensúlyozásánál. Mint minden folyadék, ez is mindig vízszintesen igyekszik elhelyezkedni. Például a fejünk balra való elmozdulásánál a folyadék ellenkező irányban — jobb felé fog áramlani, vagy például az előre lefelé való mozgás ellenkező irányú folyadékáramlást idéz elő stb. Ez az ide-oda áramló folyadék a hallóideg révén rögtön értesíti a megtett mozgásokról a kisagyat, az egyensúlyozási központot. Ha már most ez a folyadék áramlása valami rendkívül szokatlan mozgásnak lesz kitéve, például körforgásnál, a tengeri hajó mozgásánál, leesésnél, mélybe nézésnél stb., akkor ezek a különleges és szokatlan mozgások ugyancsak különleges és szokatlan érzéseket fognak bennünk kiváltani, amit köznyelven szédülésnek nevezünk. Mivel pedig a hallóideg igen szoros közelségben és egyenes érintkezésben is van azokkal az idegekkel is, amelyek például a hányást, hasmenést idézik elő, ezért társul oly gyakran hányás, súlyos esetben pedig még hasmenés, sőt vizezés is a szédüléshez. Természetesen a fülnek a betegségei, így különösen a középfülgyulladás, mind könnyen kiválthatják az egyszerű szédülést, azért kell gyakori apróbb szédüléseknél a fül megbetegedésére gondolni. Jellemző és közismert dolog, hogy egyes mesteremberek, éld ul festők, kőművesek, matrózok, artisták, kőéltáncosok, légtornászok, parkettáncosok stb. mennyire hozzá tudnak idővel szokni ezekhez a rendellenes érzésekhez és nem szédülnek.

A fülfájdalmak gyógyításánál addig is, amíg orvos kezébe kerül a beteg, úgy járunk el legjobban, ha a

fülre meleg (tehát nem hideg!) borogatást rakunk. Ez azonban soha se legyen meleg vizes, hanem száraz meleg borogatás. E célra legjobb a forró kendő, vatta, a ruhába csomagolt meleg só, thermofor stb. A fül mögötti csontdudornak az érzékenysége ne ijesszen meg mindjárt benünket. Heveny gyulladásnál nagyon is érzékeny lehet ez a csontdudor, de az még egyáltalában nem jelent veszélyt, illetve koponyaoperációt. Ha a dolog odafejlődik, hogy koponyaoperációra lesz szükség, az csak esetleg napok múlva fog bekövetkezni, nem pedig mindjárt az első napon.

II.

A rekedtség.

A beszédnél, éneklésnél stb. hallható hang az ádamsutka magasságában lévő gégecső bejáratánál keletkezik. A gége bejárata különben közvetlen a nyelvgyökerc mögött van. Ez az a hely, ahol az a rendkívül kellemetlen, fulladásszerű érzés támad, ha például a lenyelt víznek pár cseppje az úgynevezett „cigányútra”, vagyis a légcső felső részébe jut. A gége mögött rögtön következik egy másik nyílás, a nyelőcső nyílása. A szánkba került ételeknek és italoknak tehát előbb át kell csúszniuk a gégenyílás fölött, csak azután jutnak be a hátrább levő nyelőcsőbe. Hogy az ételek, italok valahogy a légcsőbe ne jussanak, azt egy kis fedő (gégefedő) akadályozza meg, amely igazán fedő módjára, önönmagától, tehát akarattunk ellenére, rögtön befedi, elzárja a géget, ha étel-ital nyomul feléje. Csak az eszméletlenelnél, alátott betegeknek nem zár jól ez a fedő. Innen van ezeknek a betegeknek a nagyon veszélyes, úgynevezett „félre nyelése”. A gége kilenc porcából áll. Legnagyobb gégeporc az „Ádám-csutka” néven ismeretes pajzaporc, amely kívülről is jól láthat, főleg sovány férfiaknál.

A gégenyílásnak úgy a jobb, mint a bal oldalán 2-2 hangszalag van kifeszítve. E kifeszített hangszalagok közt kis nyílás marad. Ez az úgynevezett „hangrész”, amelyen keresztül a levegő ki- és befelé áramlik. A hangszalagok játéka ezt a rést szűkíteni, vagy tágítani tudja. Így a hang hol szűkebb, hol tágabb résen áramlik kifelé. A hangrés eme játéka közben az említett négy hangszalag hol megfeszül, hol ellazul. E megfeszülés, ellazulás alkalmával a kiáramló légoszlop megrezegteti, rezgésbe hozza a hangszálakat. A hangot tehát a hangrés szűkítése, tágítása és ugyanakkor a hangszalagok rezgése hozza létre. Ebből az is következik, hogy minden körülmény, amely a hangszalagoknak ezt a játékát zavarja, ugyanakkor megzavarja a hangrés működését és ezáltal természetesen magát a hangot is. Duzzadt, vastos hangszalagok tehát mindig rosszul rezegnek és így tompa vagy zörejszerű hangot adnak. Így jön létre a kellemetlenül hangzó rekedt hang. Mindenféle sérülés, torokgyulladás, de különösen a hangszalagok heges gyógyulása után egész életre megváltozhatnak az addig tiszta hang. Daganat, fekély is ugyanezt teheti. Lehet azonban valaki már születés óta is rekedt, de ez ritka. A rekedtséget elsősorban a tuberkulózis, a rák, a vérhaj szokta létrehozni. Különösen a tuberkulózisos rekedt hang nagyon közismert. Sérülések, légkórmárás, kloroforminhalatás, meghűlés mind-mind rekedtséget idézhetnek elő. Az alkohol, dohány okozta rekedtség közismert.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Templombetörés kiderítése.

Írta: MADARAS ELEK alhadnagy
(Jászapáti).

(Nyomozta Madaras Elek alhadnagy és a jászapáti őrs, a 7. nyomozó-álosztály támogatásával.)

1935 január hó 25-én 5 órakor a jászapáti római katolikus templom harangozója az őrsön megjelent és bejelentette, hogy az éj folyamán a római katolikus templomba, az egyik ajtó betéttáblájának kivágása után, ismeretlen tettesek behatoltak. Hogy mit loptak el a templomból, azt nem tudta megmondani, mert az ajtó megrognálását látva, be se ment a templomba, hanem egyenesen az őrsre sietett feljelentést tenni.

Az őrs legénységével fél 6 órakor a templomban helyszíni szemlét tartottam, mely alkalommal megállapítottam, hogy a tettesek az ajtón vágott lyukon behatoltak a templomba, ott a főoltárt kifeszítették, a szentségtartóból az úgynevezett lunulát (a szentségtartó holdalakú alkatrésze, mely az oltár befogadására szolgál) kivették, az áldozáshoz használatos oltáratókehelyből 42 darab oltárt kivettek, de a kelyhet, mert nem volt arany, otthagyták. Felfeszítettek ezenkívül két mellékoltárt és hét perselyt. A perselyek ismeretlen tartalmát ellopták, továbbá az egyik mellékoltáron volt kegyesszerek értékesebb részeit letördelték és magukkal vitték. Egy perselyt a templom falából feszítettek ki és lopták el. Végül elvitték még két 42 darab oltárterítőt is. Az egyház kára 200 pengőt tett ki.

A tettesek a helyszínen bűnjelt nem hagytak hátra.

Az ügy nyomozásához a 7. nyomozó-álosztálytól nyomozókat és helyszínelőket kértem, de ujjnyom vagy más jel, amiről a tettes kilétére lebetett volna következtenni, nem maradt a helyszínen.

A nyomozásnak a legnagyobb odaadással kezdünk neki, annál is inkább, mert az eset felett a vallásos lakosság nagyon fel volt habarodva. Kiindulópontul csupán a behatolás módja, illetve ennek nyomaiból a használt eszközökre való következtetés kínálkozott. A templomajtón való behatolás ugyanis úgy történt, hogy a tettes az ajtó egyik betéttábláját négyszögben először sűrűn megfúrta és azután a fúróval ejtett lyukak közti farészeket fűrészszel és valamilyen éles eszköz segítségével átvágva, a betéttáblát kiemelte. A tettes megkísérelte a templomajtó zárját is kinyitni, de ez nem sikerült. A zárban két rozsdás vasdarabot találtunk.

Tervem az volt, hogy a községben az elkövetésnél használt szerszámokat igyekezzünk felkutatni és — ha ilyeneket valahol találunk — akkor a gazdájukkal fogunk behatóan foglalkozni. Ilyen szerszámokat leginkább mesterembereknél tételvezthetünk fel, ezért a jár-

őrök sorrajárták őket, de ezúton nem sikerült eredményt elérni.

A zárban talált két rozsdás vasdarab ekkor figyelemem azokra az egyenekre terelte, akik ócskavaskereskedéssel foglalkoznak, ezért a punatolást ezekre is kiterjesztettem. Az egyik járőr ekközben megjelent Borotvas Péter* jászapáti lakosnál, ki a hetipiacon ócskavasakat szokott árulni. Az ócskavasak megtekintése céljából a járőr a Borotvas lakására ment. Borotvas ócskavaskészletét épülőteleiben levő házában egyik helyiségében tartotta. A nyomozó járőr a készlet közt vést, turót, lyukfűrész és kulcsokat keresett. Borotvas mutatott is a járőrnek egy feszítő vaskapcsot, egy fűrész és egy lyukfűrész azzal, hogy ezeket a szerszámokat január 25-én reggel a többi ócskavastól külön ietéve találta, holott azok előző napon még a többi ócskavassal egy halomban heverték. Az a gyanúja, hogy azokat valaki el akarta lopni. Közben a templombetörésre terelődött a beszélgetés, mire Borotvas a járőrnek elmondta, hogy január 25-én éjjel, mikor a templombetörés történt, álkulccsal az ő kamrájába is bementek és onnan két darab sonkát, két kilogramm kolbászt, pincéjének álkulccsal történt kinyitása után pedig a pincéből hat-hét liter bort elloptak, a borosüveget azonban az ócskavasas szobába visszavitték és ottbagyták. A lopásról — amint mondta — azért nem tett az őrsön feljelentést, mert huzamosabb ideig toronyőr volt, honnan a múlt nyáron azért bocsátották el, mert társával civakodott s így félt, hogy a templombetöréssel majd őt fogják gyanúsítani.

Borotvas elmondta még a járőrnek, hogy a bort az ősz folyamán sógorával, Tari Lajos géplakatossal helyezték a pincébe. Tari többször megfordult házában, sertésvágáskor is nála járt. A sonkák és a bor hollétérol csak Tari tudhatott. Véleménye szerint a templomba is Tari törhetett be azokkal a szerszámokkal, melyeket ő 25-én reggel az ócskavasaktól külön téve talált. Ezeket a szerszámokat Tari a cselekmény elkövetése után visszavihette, nehogy azokat nála találják meg, ha gyanúba kerülne.

Borotvas eme közlése után a járőr a kamrában és a pincében helyszíni szemlét tartott, mely alkalommal a kamrában 23 darabból álló kulcsesomót, továbbá a pince földjén két darab nagy rozsdás kulcsot talált. Borotvas nem tudott felvilágosítást adni, hogy a kulcsok mikor és hogyan kerültek a kamrába, illetve a pincébe, csak annyit tudott, hogy azokat valaki az ócskavasak között levő többi szerszámok közül vette el.

Borotvas adatai alapján a gyanú Tarira terelődött, ezért ennek tisztázása érdekében megindítottuk a nyomozást. A Tarinál megtartott házkutatás során olyan bűnjelt, mely a templombetörésből, vagy a Borotvas sérelmére elkövetett lopásból származott volna, nem sikerült találni. Tari neje és anyósa bebizonyították, hogy 24-éről 25-ére virradó éjjel Tari nem volt sehol, hanem otthon aludt. A hozzátartozók alibiigazolását természetesen fenntartással fogadtuk és a házkutatás eredménytelensége dacára sem ejtettük el Tari ellen gyanúkat, hanem tovább nyomoztunk.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Tari a betörést követ második napon bárom helyen 160 darab kétfillérral fizetett. Az egyik kereskedő, ahol 70 darab kétfillérral fizetett, még meg is jegyezte, hogy „talán az utcasarkon állott és ott gyűjtötte össze ezt a

* A nevetek megváltoztattuk. (A szerk.)

sok aprópénzt?" mire Tari a kereskedőnek azt mondta, hogy a község részére lakatosmunkát végzett és onnan kapta a kétfilléreket.

Tari a kétfillérek holszerzését nem tudta igazolni. A Borotvás sérelmére elkövetett betörést tagadta, ellenben nagy örömeinkre beismerte, hogy a templombetörést ő követte el négy más társával. A betörésnél beszámolt szerzőségeket Borotvás lakásáról, az ócskavasak közül ő lopta ki oly módon, hogy a kapu tetején bemászott. A templomból ellopott kegyzsereket értékesítés végett egy hevesi illetőségű társa vitte el. A perselypénzekből az osztzkodásnál rá 9 pengő 60 fillér jutott, a kegyzserek ellenértékeképpen pedig egyik társától 42 kilogramm lisztet kapott.

Állítólagos társainak felkutatása érdekében az ország több részébe járított küldtem, magam pedig az állítólagos hevesi társ után mentem, aki a kegyzsereket magával vitte, hogy a bűnjeleket és őt mielőbb kézre kerítsem. Hiába volt azonban minden fáradság, a társak közül egyetlen egyet sem sikerült felkutatnom, még azt sem, akitől a lisztet kapta. Később Tari beismerését oda módosította, hogy a templombetörést egyedül követte el, csak a kegyzsereket adta át értékesítés végett egyelőre ismeretlen egyénnek, a perselypénzt pedig elköltötte.

A beismerés és a betörésszármazék megvoltak ugyan, de midőn az esetet a nyomozókkal megbeszéltük, az eredményt mégse láttuk teljesnek addig, amíg a legfontosabb bizonyítékok, a kegyzserek nincsenek a kezünkben. Tari a Borotvás sérelmére elkövetett lopást tagadta, viszont a súlyosabbik bűncselekményt, a templombetörést önként beismerte, pedig a bűnjelt sem tudtuk elébe tárni. Felmerült az a feltevés, hogy Tari igazat mond és a Borotvás-féle lopás tettesét más személyben kell keresnünk. Mivel azonban erre semmi támpontunk nem volt, újból Borotvást vettük alapos kikérdezés alá, hogy a tettes kilétére vonatkozólag tőle nyerhessünk valamely támpontot. A kikérdezéssel természetesen Borotvás családi és magánviszonyait is firtattuk. Megtudtuk, hogy Borotvásnak két fia van: ifj. Borotvás Péter és Borotvás Márton; Péter nevű fia már nős, Budapesten lakik, szabósegéd. Márton nevű fia 24 éves, nőtlen, cipészsegéd, ki január 5-én hazajött Jászapáti községbe és január 11-éig otthon tartózkodott. Ezen idő alatt 200 pengőt kért apjától nőülésre. Borotvás fiának csak 15 pengőt adott, mert több pénze nem volt. Előadta még Borotvás, hogy fia hét év óta nem tartózkodik lakásán, állítása szerint Budapesten vagy Nagykanizsán dolgozott, de közben katona is volt. Fia itthoniété alkalmával anyjának elbeszélte, hogy 1934. évben büntetve is volt. Midőn fia január 11-én eltávozott, anyja kérte, hogy legyen vallásos, mire a fiú a kapuban anyjától azzal búcsúzott, hogy minden jó családban kell egy rossznak is lenni. Azóta fiát nem látta. A sérelmére elkövetett lopással továbbra is Tarit gyanúsította.

Nekem más volt a véleményem. A Borotvás Mártonról hallottak felkeltették gyanúmat.

Borotvás Péter ejöadása után egy járított Márton nevű fia felkutatására küldtem ki azzal, hogy feltalálása esetén budapesti, vagy nagykanizsai lakásán tartson házkutatást és minden esetben kísérje Jászapátiba. A járőr január 31-én 24 órakor Borotvás Mártont Budapesten, a Jakasán — ahol egy kejnővel közös háztartásban élt — megtalálta, ott házkutatást tartott és many nélkül megtalálta a templomból ellopott összes kegyzsereket, továbbá az atyjától elhoport egyik sonkát, valamint egy kéthiteres csatos üveget, mely szintén az atyja pincéjéből származott. Amikor a járőr a tárgyakat megtalálta, Borotvás Márton a járőrvezetőtől azt kérdezte, hogy „örmeater úr, bántottak-e már valakit ebből az ügyből kifolyólag? Ha igen, az ártatlan, mert a templomba én egyedül törtem be, és apámtól is egyedül lottam el a hűneműt és a bort. A betörésszármazékot is az apám házából vittem a templomhoz és azzal törtem be". A járőr Borotvás Mártont a bűnjelekkel együtt Jászapátiba kísérté, hol az a betörések elkövetését a helyszínen bemutatta. Az a persely, melyet a templom falából feszített ki, a Borotvásék kútjából került elő.

Borotvás Márton a betöréseket a következőképpen ismerte be:

1933. évben Budapesten egy nagyobb ruháüzlet kifosztásában vett részt, amely miatt a budapesti kir. bírtetőtörvényszék 10 navi börtönre ítélte. A börtönből 1935 január 1-én szabadult. Január 5-én szüleihez, Jászapátiba ment és atyjától 200 pengőt akart kicsikarni, de atyja nem adott neki. Atyja lakásáról 11-én Budapestre ment, hol egy kejnővel közös háztartásban élt és elhatározta, hogy azt feleségül veszi. Azon törte fejét, hogy mi módon tudna pénzt szerezni. Eszébe jutott, hogy a börtönben templombetörők is voltak, akikről azt hallotta, hogy a templomban levő ostyatartó-kehely, továbbá a szentségtartóban levő lunula aranyból van, valamint, hogy a hó végével egyes nagyobb helységek templomaiban a perselyek néha 300 pengőt is tartalmaznak. Ekkor elhatározta, hogy hazamegy Jászapátiba és a templomot kifosztja.

Január 22-én indult el Budapestről gyalog és 24-én este 21 órakor ért Jászapátiba. Ott a kapu tetején be-ment atyja lakásába, ahol az ócskavasak közül egy régi gyalogsági szuronyt, egy vaskapcsot és egy fűreszt magához vett és azzal a templom kerítéséhez ment. Ott a két méter magas vaskapun bemászott a templomudvarra és a templom nyugati ajtajának zárját a szurony és a vaskapocs segítségével ki akarta feszíteni (ezek darabjai törtek bele a zárba), de az hosszú kísérletezés után sem sikerült. Újból atyja lakására szaladt és onnan egy fűrőt hozott, mellyel az ajtó belső betétjét körülfürta, a fűrészt és szurony segítségével a lyukak közét átvágta, a betétet kivette, az így keletkezett nyíláson bemászott a templomba s ott a lopást a már fent leírt módon végrehajtotta. A templomban 42 darab ostyát evett meg, részben azért, mert éhes volt, részben pedig azért, mert azt akarta, hogy Isten a bűnét megbocsássa. A lopott tárgyakkal 23-én 4 órakor a templomból atyja lakására ment. Ott az épülfőfelben levő új ház egyik sarkában — mely napraforgószárral és szákkal van fedve — 25-én este 22 óráig meghúzódott. 25-én este lopta el atyjától a két sonkát, a kolbászt és a bort. Onnan 25-én 23 órá tájban Budapestre indult, hova 26-án érkezett meg. A templomperselyekben, bemondás szerint, 39 pengő volt, amelyért saját maga és vadházastársa részére ruhát és

Báró Czungenberg Károly cs. kir. altábornagy még mint török fiú 1888-ban Buda bevételénél atyjával együtt — ki a magyarok „Csönka bég”-nek nevezték — fogságba esett. Nem sokára felvette a keresztény hitet. Bécsben nevelték. Flatalon mint tiszt a császári hadseregbe lépett. A spanyol örökösödési háborúban nagyon kitüntette magát és gyorsan haladt pályáján. 1730-ban ezredes, a későbbi 8. huszárezred parancsnoka és tulajdonosa lett. 1733-ban tábornokká, majd 1735-ben Colománál, hol a lovasságot vezényelte, altábornaggyá lépett elő. Ezen évben az Oglio folyón való átkelésnél a vízbe fullt. A magyarok csak mint „Csönka bég”-et ismerték és nevezték.

élelmet vásárolt. Jászapátiban történt tartózkodása alatt senkivel sem beszélt és senki sem látta.

Borotvás Márton annyira megrögzött bűnözővé vált, hogy atyjának, ki őt a járőr jelenlétében dorgálta, azt mondta: „Isten irgalmazzon magának, mert ha még egyszer kiszabadulok, agyoniltóm!”

Borotvás Mártont elfogtuk és február 4-én 9 óra-kor az összes bűnjelekkel együtt átadtuk a szolnoki kir. ügyészségnek. A szolnoki kir. törvényszék gyorsított eljárással még aznap egyévi börtönre ítélte.

Borotvás Márton a leghatározottabban tagadta, hogy a templombetörésnél társa lett volna. Megmaradt állítása mellett, hogy a betörést egyedül követte el. Tari Lajos a beismerését csak azután való nap vonta vissza, mikor a járőr Borotvás Mártont Jászapátiba hozta és elébetártuk, hogy ő nem lehet a tettes.

A Tari Lajos beismerő vallomása tehát megdőlt, mert Borotvás Márton kérekeztése folytán tisztázódott, hogy neki sem a templombetöréshez, sem a Borotvás Péter sérelmére elkövetett betöréshez nincsen köze.

Azzal, hogy Tari Lajos, mint épelméjű ember, egy más által elkövetett súlyos bűncselekmény tettességét önként vállalta és azután beismerését visszavonta, nem értük be. Erre valami okának kellett lennie. Személyével behatóan foglalkoztunk, aminek eredményeképpen meg is találtuk az okot. Tarira öt más lopás büntetést és négy sikasztás büntetést sikerült ráderíteni, egy lopás büntetéseért pedig, hathavi börtönre volt jogerősen elítélve. Megállapítottuk, hogy Tari azért ismerte be a templombetörést, hogy beismeréssel egyéb bűncselekményeit leplezze, gondolván, hogy bizonyítékok és tanúk hiányában a bíróság úgyis felmenti, de amíg a fogházban lesz, más bűncselekményeinek felfedezésétől és azok következményeitől megszabadul.

★

Valamikor a régiek a beismerést a bizonyítékok „királynőjének” tekintették és attól sem riadtak vissza, hogy azt a vádlottból a legválogatottabb kínzásokkal kicsikarják. Azóta már rájöttek, hogy a beismerés önmagában nem ér sokat. A Bűnvádi Perrendtartás és Szolgálati Utasításunk is előírja, hogy beismerés esetén meg kell szerezni a bűnösség egyéb bizonyítékait is. Hogy ez mennyire szükséges, arra a leírt nyomozás jellemző. — Tari beismerését még közvetett bizonyíték is alátámasztotta: perselyfosztogatás történt, a perselyek rendszerint aprópénzt tartalmaznak. Tari egy helyen, közvetlenül a bűncselekmény elkövetése után, 70 darab kétféllézzel fizetett és a sok aprópénz holszerzését nem tudta igazolni. Ilyen viszonyok között erre a nyomozásra, Tari tettességét elfogadva, nagyon sok csendőrszerű bizonyára pontot tett volna. Ez természetesen a Tari felmentését és a valódi tettes büntetlenül maradását eredményezte volna, sőt az is valószínű, hogy Tari talán sohasem bűnhődött volna meg egyéb bűncselekményeiért.

A valótlán önvád elég gyakori eset, melyet az emberek a legkülönbözőbb okokból emelnek maguk ellen. Például vádolhatja valaki magát azért, hogy valamely szeretett személy büntetlenségét érje el, vagy vádolhatja magát valaki érdekből, amint az itt is történt, stb.

Rámutatunk a sértett viszonyaival való mindenkori foglalkozás fontosságára. A valódi büntettes nyomára itt is az vezette a nyomozást.

A lefolytatott nyomozás, mint tervszerű, gondolkodó fővel és kitartással végrehajtott munka, elismerést érdemel.

Megbékélve,

alázatos lélekkel hunyta le szemét a Nagyságos Fejedelelem, ama nagypénteki napon messze, idegen ég alatt. A mérhetetlen vagyonok ura, a királyi rokon, a kimagaslóan nagyműveltségű férfi és a szerető apa elszakítva mindentől, úgyszólván teljes tártalanságban, a régi el-lenség nemeslelkűségére utaltun és mégis: sohse fogyó reménységgel várta, huszonöt éven át várta, hogy vissza-mehet a Földre, melynek felszabadulásáért mindent feláldozott, amit a földi élet számára nyújthatott. Márpedig Neki az élet mindenből a legszembet, leggazdagabbat, leg-tökéletesebbet kínálta s cserébe csak annyit kívánt tőle, hogy éljen önmagának boldogan, nemzete fájdó sorsát pedig bízva másokra. S a Fejedelelem mégis — a buzdosó-életet választotta, ilyen áron nem kellett neki a szabad, boldog, gazdag élet.

Kettőszáz év távlatából nézve fenséges alakját, ma is élőnek s ma még elevenebbnek hat, mert olyan célért küzdött, mely mindenekelőtt való: hazája alkotmányáért, nemzete szabadságáért és kiváltképpen azért kell emlé-kezete előtt minden magyarnak mélyen fejet hajtania, mert ezt a harcot olyan önfeláldozással vívta meg, mint a szabadsághősök bátoros seregében — szerte a nagy-világban — nem sokan.

Maga írja: sohasem vágytam más lenni, mint népem-nek segítő szolgája. Életrajzírók, idegenek hódoló szá-vakkal állanak meg fénylő alakja előtt, mert az Ember legelemibb jogának, a szabadságnak: csodálatos, elhíva-tott hőst látják benne, akinek kibontott, körülhordozott és a majtényi síkon lehanyatlott zászlaján úgy ragyo-gott egy vérez nemzeti szabadságvágya, hogy világszerte belérendültek a lelkek.

A rajongás, mellyel zászlaja alá sorakozott jobbágy és gróf, katolikus és protestáns, gőgös kisnemes és fék-telen főúr, ebből a szabadságvágyból született és táplál-kozott. Ebből, amely egyformán tette hőssé, áldozatos magyarrá a jobbágyot és a főnemet és amely ma is ott zeng a templomok harangszavában e csonka földön úgy, mint a régi hon mezői és hegyei felett.

A Fejedelelem megmaradhatott volna a földi örömhök sokaságában, lehetett volna az életadta szépségek párat-lan és irgylett ura, élhetett volna a körülrajongott nagy-ságnak, szerető és szeretett apának napsugaras éveit ... ő mást választott, mert elhivatott volt a harcra. A Sora küldte minden idők minden magyarjának, az alkotónak, mint a mainak, hogy megmutassa: hazát szeretni csak egyképpen lehet: mindent odaadva érte. Hazát, szabad hazát akart kiküzdeni és a harcban hazátlanná lett. Azaz: nem! ... Nem, mert a lelkekben hazát lelt, arcdí kiörölhetetlenül beleégette példája és hite minden idők boldogtalan magyarjának a lelkébe.

Elője tették a békepapírost, melléje a vagyonát: nem nyúlt a tollhoz. Hozzáadték még a gyermekeit is: csálódtak ellenei, mert nem írta alá. — Mindenem is

semmi rabságos földön: szabad földön a semmi is nyugon... — hangzott a sava.

És tárt szakadatlan reménységgel... ania nagy-péntekig, mikor az Őr szelíd ujjai arcára simultak. És az Őr úgy akarta, hogy lángoló szíve a miénk maradjon tündörölve, vigaszt, adva, megerősítő csodának. Ilyen csoda láttán a mi várakozásunk is új erőre kap. Hiszünk és várunk Nagyságos Fejedelem. Hiszünk és kívádjuk, hogy kassai rabságban pihenő haimzaidnak elvihetjék egyszer — a szabadságot...

AMBRÓZY GYULA NY. TABORNOK

Gyászol a csendőrség: Ambrózy Gyula ny. tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének volt helyettese, április 14-én, 61 éves korában, Budapesten, tragikus hirtelenséggel elköltözött az élők sorából.

Nincs senki a testület idősebb tagjai között, aki ne ismerte volna. Nemcsak fennkölt gondolkodása, úri egyénisége és minden alárendeltjének általános, tiszteletteljes ragaszkodása tették őt ismertté, hanem az átlagot sokszorosan felülmúló nagy tudása, fáradhatatlan szorgalma és a testület érdekeinek szolgálatában soha meg nem szűnő tevékenysége is. Egész életét a munka, csak a munka jellemezte; csendőrségi pályafutása kezdetétől a végéig, sőt még azon túl is a munkának és ismeretszerzésnek szakadatlan láncolata volt. Bármilyen szolgálati állásban működött, szinte szünet nélkül termelte az életrevaló gondolatokat és terveket s bármilyen nagy személyes elfoglaltság mellett is időt és módot talált arra, hogy alárendeltjeinek és munkatársainak működésére is rányomja a maga egyéniségének és szellemi energiájának bélyegét, mindig egy és ugyanazon célnak: a testület javának, fejlesztésének és tökéletesítésének fáradhatatlan szolgálatá-

ban. Szorosan vett hivatásán messze túlterjedő, nagy műveltsége lehetővé tette, hogy mindig a napi problémákon túltekintő, jövőbe néző szemmel cselekedjék. Szívvel-lélekkel csendőr volt és mert a testület jövőjét csak annak haladásában látta biztosítottak, a haladás embere is. De azt mindig szerencsésen össze tudta egyeztetni a hosszú szolgálatának bőséges tapasztalataiból eredő okos mérséklettel.

Azok közé a kiváló egyéniségek közé tartozott, akik nemcsak a maguk szűkebb környezetében, személyes ismerőseik és kortársaik körében, hanem a testület történetében is méltó helyet foglalnak el s aktívek emléket nemcsak a magas állásnak kijáró tisztelettel, de a kiváló egyéniségeket, a testület oszlopait is megillető kegyelettel kell megőrizni. Magas és díszes vezető állása már csak jutalma és elismerése volt a testület szolgálatában szerzett hervadhatatlan érdemeinek, amelyek nemcsak alárendeltjei, de felsőbbjei részéről is általános elismerésben részesültek. Rendkívüli egyéniség, nagy tehetség volt s vasszorgalma, pihenést nem ismerő munkakedve és energiája már csak dicsizette, kiemelte és gyümölcsoztette a benne rejlő értékeket.

Ambrózy Gyula ny. tábornok 1874-ben született Balassagyarmaton. Önkéntesi évét az 1893/94. években szolgált a volt cs. és kir. 25. gyalogezrednél, ahol eredményes ténylegesítési próbaszolgálatot is végzett. A csendőrséghez 1895 július 2-án lépett be, ahol 1896-ban hadnaggyá, 1902-ben főhadnaggyá, 1908-ban századossá, 1915-ben őrnaggyá, 1918-ban alvezéressé, 1920-ban ezredessé és 1926-ban tábornokká lépett elő. A forradalmat közvetlenül megelőző időben az ungvári csendőrszárnny parancsnoka volt, azzal vonult vissza. Izso buzafias érzése miatt a forradalmak alatt sok kellemetlenséget szenvedett, a kommunisták kétszer is letartóztatták s csak a véletlennek muli, hogy letartóztatásának komolyabb következményei nem lettek.

A háború után, a legmozgalmasabb 1920--1922. években, a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetője volt s ebben az állásban a szétzilált csendőrség újjászervezése terén igen nagy érdemeket szerzett. Minisztériumi beosztása után a budapesti és a szombathelyi kerületek parancsnoka, 1927-től nyugállományba helyezéseig pedig a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese volt.

Nyugállományba helyezése sem jelentett pihenést a számára. Élénk tevékenységét fejtett ki a Magyar Nemzeti Szövetség kebelében, idejének nagy részét pedig külföldi csendőrségi intézmények tanulmányozására fordította. Tökéletesen beszélt a francia és az olasz nyelvet s a halálát közvetlenül megelőző napokban is az olasz és francia csendőrségi utasítások magyarra fordításával foglalkozott, amelyeket a magyar csendőrség számára fel akart dolgozni.

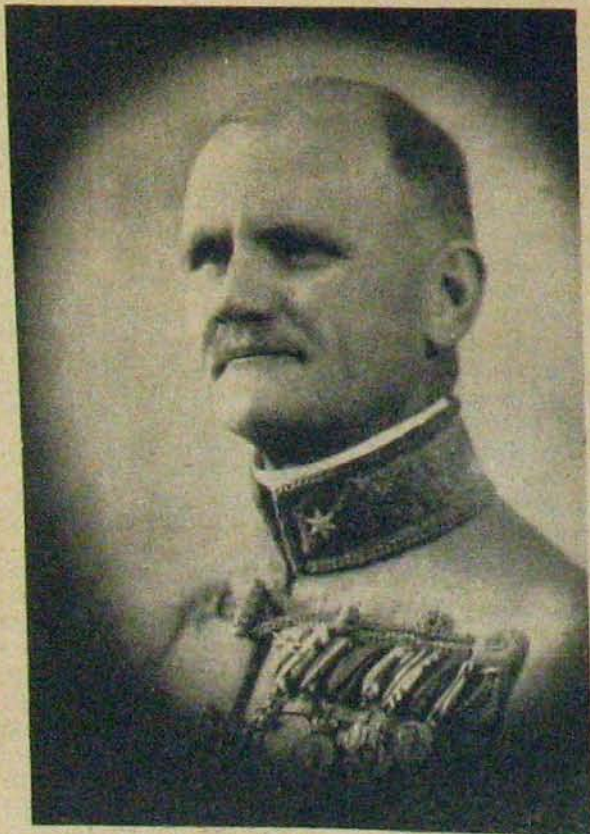
Váratlanul érte a halál. Április 13-án egy előkelő állásban levő tábornoknál estély volt, ahol Ambrózy Gyula tábornok is részt vett. Ejjéltáig kedélyesen elbeszélgetett és szórakozott, amikor hirtelen rosszul lett és néhány pillanat múlva meghalt. Halálát szívizéhszűrés okozta.

Április 16-án délután fél öt órakor temették katonai díszszel a farkasréti temető halottasházából. A temetésen a rendkívüli nagyszámú gyászoló közönség sorában megjelent vitéz Szilay Béla tábornoknak, a m. kir. csendőrség felügyelőjének vezetésével a Budapesten állomásozó csendőrség is teljes számban. Halálát megtört családján kívül kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

Emlékét halás kegyelettel örökre megőrizzzük.

Rákóczi Ferenc halálának kétszázadik évfordulója. Április 7-én és 8-án Budapesten és az egész ország területén kegyelettel adozott a nemzet II. Rákóczi Ferenc emlékének, halála kétszázados fordulóján. De megemlékeztek róla Kassa és Rodostóban is. — Az ünnepek legfényesebbike a Szent István-bazilikában zajlott le. Itt Seregi József dr., Magyarország bíbornok-hercegprímása misét pontifikált nagy papi segédlettel. Az ünnepi istentiszteleten megjelent a Kormányzó és a Körméltósága, vitéz jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök úr vezetésével a kormány tagjai, a tábornoki kar, az ország legmagasabb tisztségeinek hordozói, valamint az idegen hatalmak képviselői.

Kedvesen emlékeztek meg a csendőrségről a „Magyar Ifjúsági Vöröskereszt” áprilisi száma, „Bícsnyára téged is érdekel...” című rovatában ezt írja: „Derec csendőreink, kik épségük, életük kockáztatásával védik a magyar polgárok vagyonát, életét — csendőrnapot tartottak. Templomba mentek, megkoszorúzták vértanúvársáik emléktábláit, ünnepélyeket, bankettek rendeztek. Te se feledkezz meg a csendőrökről, tekintsd rájuk az őket megillető tisztelettel!” Halásan kö-

szönjük a magyar ifjúságnak és lelkes vezetőiknek a szeretetteljes megemlékezést!

Tárgysorsjáték a volt 1. h. gyalogezred emlékműve javára. A Budapesti volt 1. Honvéd és 1. Népőrkölő Gyalogezred Emléktanácsbizottsága a fővárosban felállítandó ezredemlékmű javára tárgysorsjátékot rendez. A sorsjegy ára 1 P. Húzás: 1935 június 22-én 14 órakor a Magyar Építőmesterek Székházában: IV., Irányi-utca 17. Kiárusításra kerül 350 nyeremény 10.780 P értékben. Sorsjegyek kaphatók az Emlékbizottság Irodájában: Budapest, IV., Ferenclék tere 7. V. lépcső, 1. Levelezőlapon történő igénylésre a sorsjegyeket postán küldik meg és csekklapot is mellékelnek. Az Emlékbizottság elsősorban a volt 1. honvédgyságezredbeli bajtársakat kéri fel a támogatásra.

Csendőrségi megsérülése. Dr. Almásy László képviselő-jelölt március 21-én, 17 óra 30 perckor Dunabogdány községben programbeszédet akart tartani. Egyesek a képviselő-jelölt beszédét közbekiáltásokkal és fütyöléssel zavarták, ezért dr. Zboray főszolgabíró a gyűlés feloszlását rendelte el. Kovács Áron alhadnagy, szentendrei szakaszzarancnok a gyűlést feloszlatta. Szétoszlátás közben Egerszegi törzsmestert a tömegből valaki bal balántékán és bal térdén közel megdöbte. Fegyverhasználatra nem került sor, mert a tömeg szétoszlott. A dobálók kiáltása nem volt megállapítható. Egerszegi törzsmester sérülése — orvosi bizonyítvány szerint — 10—12 nap alatt gyógyul. A tettes megállapítását célzó nyomozás folyamatban van.

Gyanúsított öngyilkossági kísérlete. Maros Dénes és Horváth Ferenc őrmesterekből állott tiszaroffi őrsből járőr március 22-én 16 órától 24-én 7 óráig, Vona Balázs. Mácsai Györgyné és Vádrányi Zsigmondné tiszaroffi lakosok kárára történt lopás ügyében nyomozást folytatott, miközben, március 23-án Fóra János, ottani napszámos, gyanúsítottat helyszíni szemlére vitte. A helyszíni szemle tartása közben Fóra gyanúsított egy őrzelten pillanatban, öngyilkossági szándékából zsebkésével megvágta a nyakát. Fóra gyanúsítottat az öngyilkossági végbevitelében Horváth őrmester akadályozta meg és részesítette a községi orvossal segélyben.

Sérülés csendőrségi fegyvertől. Március 28-án Szirma-besenyő községben toborzást tartottak. A toborzás alá kerülő legényeket orvosi vizsgára az egyik iskolában csoportosították. Az ittás legények lármáznál, majd dulakodni kezdtek. A rend fenntartására idvezényelt járőrök tagjai közül Kics József próbacsendőr a dulakodó legényeket rendre intette, miközben puskáját „súlyban” tartotta. A dulakodók közül valaki Svédai Miklós 20 éves, szirma-besenyői legényt Kics próbacsendőr felé lökte, aki a szuronyának csúcsa és jobb tomorán megsérült. Orvosi vélemény szerint sérülése 8 napon belül gyógyul. A kivizsgálás folyamatban van.

Fegyverhasználatok. A Szihalom községben megtartott országgyűlési képviselőválasztás alkalmával, március 31-én, 16 órakor egy csoport Stegán Pál szihalmi lakost megtámadta. A segítségére siető járőrt a csoportból kivált egyének ugyancsak megtámadták és le akarták fegyverezni. A járőr egyik tagja, Vörös József törzsmester, járőrvezető Majoros József 23 éves ottani lakos ellen halálos kimenetű szuronyfegyvert használt. Csendőr nem sérült meg.

Március 30-án, 18 óra 30 perckor Uszód községben vitéz Galánthy-Glock Tivadar, ny. tábornok, képviselőjelölt tiszteletére Rajtháthy László ny. százados, uszodi lakos az ottani óvoda helyiségében és udvarán engedély nélkül népgyűlést rendezett és az ott összegyűlt 200—250 főnyi választóhoz buzdító beszédet intézett, hogy tartson ki jelöltjük mellett. Innen a tömeg csoportokban a Deák Ferenc-utca felé vonult és megvárta a 18 órakor érkező Galánthy-Glock Tivadar ny. tábornokot, aki itt üdvözölte a megjelenteket. Időközben Alagi tiszthelyettes, őrsparancsnok — értesülve a gyűlésről — járőrt vezényelt ki a gyűlés szétoszlátására és szolgálaton kívül maga is kiment a helyszínre. Alagi tiszthelyettes, ki előbb ért oda, mint a járőr, szétoszlátásra szólította fel a tömeget, de ez nem engedelmessé vált. A járőr megérkezésekor újból felszólította a tömeget, hogy oszadjon szét. A tömeg szélén, a csendőrökhöz legközelebb álló Jakkel István uszodi lakos Alagi tiszthelyettes felé indult és felemelt kezével hadonászva, dühösen mondta, hogy vannak itt többen is, miért csak őt látják meg? Alagi tiszthelyettes kardot rántott és lapjával egy csapást mért Jakkel fejére. A tömeg ezután csendben szétoszlott. Jakkel sérülése 4—5 nap alatt gyógyul.

Az 62di őrs állományába tartozó Szegedi Imre törzsmester

vitéz Sipos János próbacsendőrből állott járőrt Belyekvasvár községben, április 2-án 15 óra 30 perckor Trencsényi István ottani lakos, vendéglős felesége felkérte, hogy a vendéglőben ittasan garázdálkodó Baji Gábor, ottani napszámost fesse meg. A járőr — a vendéglőbe betérve — látta, hogy Baji Gábor a vendéglős fiára széket emelt és felszólította Bajit, hogy a széket tegye le. Baji az ütésre emelt székekkel a járőr ellen fordult. Szegedi törzsmester a támadás elhárítása céljából szuronyfegyvert használt. Szúrás után Baji a falnak tántorodott ugyan, de a támadást nyomban folytatta. Szegedi törzsmester ismét Baji felé szúrta és jobb kezét a fejébe átszúrta, mire a szék kiesett a kezéből. A megsérült Baji Gábor ittás fivére, Baji Gergely a vendéglőbe ment és baltaival támadt vitéz Sipos próbacsendőrré. A próbacsendőr az ütést puskatussal kivédte. Baji Gábor három helyen sérült meg. Felületes szúrás van a bal mellbimbó táján és a jobb mellkason; jobb kezéfeje át van szúrva s itt inroncsolást és csonttörést is szenvedett. A sérülés 20 napon túl gyógyul. A járőr tagjai és Baji Gergely nem sérültek meg. A járőr Baji Gábort orvossal első segélyben részesítette és mind a két támadót elfogta.

Április 6-án, a sőjtőri őrs állományába tartozó Pinter István és Kics János I. törzsmesterekből állott járőr a Csátar községhez tartozó Petendi szőlőben Vizsi Lajos bocsföldet lakosra egy eredménytelen lövést tett. Vizsi, kit a járőr orvadászaton ért tetten, a járőr megpillantásakor a pincéjébe ugrott, az ajtót magára zárta s a járőr felszólítására nem adta meg magát. Vizsi egyébként lopásokkal is gyanúsítva van. A gyanúsított nem sérült meg. — A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Próbacsendőrök évváró vizsgája. Március hóban több próbacsendőri tanfolyam ért véget. A vizsgákon mindenütt vitéz Szinai Béla tábornok úr. a m. kir. csendőrség felügyelője elnökölt.

Makón a vizsga március 19-től 21-ig tartott. Első lett Bede Antal próbacsendőr.

A tatabányai gyalog tanakosztályánál 48 próbacsendőr részesült elméleti és gyakorlati kiképzésben. A tanfolyam záróvizsgáját március 23-án tartották meg. Elsőnek vizsgázott Párkányi István próbacsendőr. Kettőnk osztályzatot nyert 6, jeles osztályzatot 13, jó osztályzatot 22 és elégségest 7 próbacsendőr.

A miskolci gyalog tanakosztály próbacsendőri tanfolyamának záróvizsgája március 26-án zajlott le. A tan-

Bede Antal prb. cső.

Kovári Lajos prb. cső.

Solymosi Kálmán prb. cső.

folyamnak 47 hallgatója volt, kik valamennyien megfeleltek a követelményeknek. A hallgatók közül nyolcan, névszerint: elsőnek *Ferenccs Ákos*, azután *Szejedi Imre*, *Bukics Sándor*, *Zilva Béla*, *Pataki Pál*, *Váradi György*, *Kiss Ferenc*, *József és Pál* Gábor próbacsendőrök kiváló eredménnyel végeztek. — A *nyíregyházi* gyalog tanszék próbacsendőri tanfolyama március 27-én ért véget. A 44 hallgató közül 12 próbacsendőri kitünt. 21 próbacsendőri jeles, 3 próbacsendőri jó és 3 próbacsendőri elégséges eredménnyel fejezte be a tanfolyamot. Elsőnek vizsgázott *Solymosi (Szukics) Kálmán* próbacsendőri. — A *szekszárdi* gyalog tanszék próbacsendőri tanfolyamának záróvizsgáját március 29-én tartották meg. Az alosztály 49 próbacsendőre közül 6 kitünt, 13 jeles, 16 jó és 14 elégséges eredménnyel végzett. Első lett *Kovári Lajos* próbacsendőri.

Vitéz szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője mindenütt meglegedést fejezte ki az elért szép eredmény felett és mind az oktatókat és segédoktatókat, mind a legénységet dícséréthez részesítette.

Cáfolat. Múlt év december 2-án Budapesten, egy *Hercegy Károly* nevű egyen régi rendőri felügyelet alatt álló nővel megszállott az egyik Grassalkovich-utcai garniszállóban. Miután ittas volt, rendetlenkedett és nem akart eltávozni, a szálló da portása rendőrt hívatott. Hercegy Károly a rendőri megjelenése alkalmával pisztolyt vett elő, a portást megsebesítette és a rendőrt is me fenyegette. A rendőrség történi kihallgatása alkalmával, valamint e hó 12-én is, amikor a budapesti büntetőtörvényszék az ügyet tárgyalta, Hercegy Károly azt állította magáról, hogy csendőrfőhadnagy volt. A tárgyalásról szóló tudósításban némelyik naplaj is úgy emlékezett meg róla, mint „volt csendőrfőhadnagy”-ról. Megállapítjuk, hogy Hercegy Károly sohasem volt csendőrfőhadnagy, sőt még a csendőrség állományában sem szolgált soha, állítása tehát válofian.

A Hindenburg-bakák bangversenye. A volt 69. Hindenburg gyalogezred tisztjei és legénysége az ezred emlékműve javára április 7-én délelőtt a Zeneakadémián, az ezred volt parancsnokai jelenlétében, nagysikerű bangversenyt rendeztek. A jólsikerült ünnepségen a német követség is képviseltette magát.

Csendőrségi Közlöny 7. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendelet. Állandó nyugállományba helyezettek: *Szabó Lőrinc I.*, szegedi V. kerületbeli és *Salomon Imre* miskolci VII. kerületbeli alhadgy-ök. *Kántor István* budapesti I. kerületbeli és *Parkas János* miskolci VII. kerületbeli tthts-ek. Végleges nyugállományba helyezettek: *Nagy István III.*, szegedi V. kerületbeli tthts. és *Kovács Albert* szegedi V. kerületbeli g. tthts. — Várakozási illetményekkel szabadságoltatott: *Nagy Sándor II.*, debreceni VI. kerületbeli tthts. — **Névváltoztatás:** *Koschik József* prbcso. családi neve „*Kosarcs*”-ra változott. — **Szabályrendeletek.** Nyugállományú csendőri bavidijasok nősülése. — Nyugállományú csendőri legénységi egyének nősülése. — A csendőri legénységi köpeny jobb vállszalagjának megváltoztatása. — Lenolaj és kókuszolaj előállításának ideiglenes korlátozása és a lenmag termelésével kapcsolatos egyes kérdések szabályozása. — Bejelentési kötelezettség szabályozása. — A közötti torgalomban résztvevő gépjárművek és pótkocsik (póttengelyek) megvizsgálása. — A nyilvános gyógyezretárak árusítás körének szabályozása tárgyában kiadott rendelet egyes rendelkezéseinek felfüggesztése. — A kéményrepro ipar gyakorlatáról szóló kereskedelemügyi miniszteri rendelet kivonata. — A m. kir. rendőrség cseplő kirendeltsége önálló kerületi kapitánysággá lett átszervezése. — A Vas megyébe bekebelezett és az acsádi körjegyzőséghez tartozó Alsó- és Felsőzárvány község végleges neve: *Vasvárvány*. — *Lendvai Konrád* tórn. részére a soproni szárnyparancsnokság által I. évi február 4-én 55.1935. szám alatt kiállított és elvesztett szabadságolási igazolványt a székesfehérvári II., *Katona Péter* tórn. részére a debreceni I. szárnyparancsnokság által I. évi január 14-én kelt 27./ikt. 1935. szám alatt kiállított és elvesztett szabadságolási igazolványt a debreceni VI. kerületi parancsnokság érvénytelenítette.

Abay Kálmán csendőri százados által összeállított *Rendelekek törvény- és szammutatója* nem április hó végén, hanem május hó közepén fog megjelenni.

Stoffa Pál ny. őrnagy: Menekülés őt világrészen át e könyve, amelynek első, angolnyelvu kiadását a múltévi 24. számunk hírei között ismertettük, az Egyetemi Nyomda kiadásában most magyar nyelven is megjelent. A szerző orosz hadifogoról való megszökésének a történetét írja meg a könyvben. Uldozó kozákok és tunguz rablók gyűrűjén, őserdőkön, mocsarakon, Kinán Amerikán és az Óceánon át

hajazolta a szökevényt egy mindennél erősebb belső hang: a katonai kötelességérzete. Utjában átesett a vadon minden szenvedésén és veszedelmén, de volt kínai mandarinok és volt saját diplomáciai képviselőink gazdagon, azívesen látott vendége és maradhatott volna is annak, ha a kötelességét tudó katonai belső hangja szüntelenül tovább nem hajszolja sok ezer kilométer menekülő útjain. Volt hajóút, matrón és vállalta az írástudatlan, egyszerű, rongyos evéd hajószemben alszerepét, csakhogy a világháború kellős közepén eljussan valahogyan haza, ahol akkor minden katonára, minden fegyverre szükség volt. Kalandos útleírást olvastunk eleget a láttunk azokban a valószínűtlenség emberfeletti viselkedések, de egyikben sincs meg az, ami Stoffa őrnagy — akkor főhadnagy — hazatörekvését mindvégig fűti és jellemzi: a kötelesség szava. Ha ez az erkölcsi bajtörő nem szorongatta volna szüntelenül, bizonyára felhasznált volna a legelső alkalmat, amely jóilletet és biztonságot nyújtott volna számára a háború végéig. De lemondott minden ilyen alkalomról és minden kockázatot vállalt, hogy mielőbb visszajusson oda, ahonnan sines meg az, ami Stoffa harctérre. Ez teszi Stoffa őrnagy menekülését és menekülése történetét különösen a katonai számára nemcsak érdekfeszítő, hanem felemelő élménnyé is. A könyv ára 4.— pengő, megrendelhető az Egyetemi Nyomdánál (Budapest, VIII. Múzeum-körút 6.).

Kassai (Kundiger) Károly, göllei őrsbeli törzsőrmester kéri a volt 28. honvéd gyalogezrednél vele szolgát bajtársakat, hogy címükkel hozzá írják meg.

Nyugdíjasoknak! Kecelen családi ház, 8 hl. bor, 5 q gyümölcsstermő területtel olcsón eladó. Kévéssel átvehető. Özv. Besenycyné, Kecel, Főkapitány-utca 262.

Kérelem. *Mojzes József* őrmestert kérjük, közölje címét a szerkesztőséggel.

Csendőrségi tollforgó árusít, köt. javít *Varfai (Vlahina) Mihály* polgári állást. Budapest, I. Bőszörményi-út 21. sz. (Csendőriaktanya), vagy *Dei József* nyug. tthts, Budapest, VII., Kerékgyártó-utca 71. sz., vagy *Pekete Imre* nyug. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-ú. 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, azolgalati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HIREK.

Családi hírek. Született: *vitéz Kudar Lajos* szcls-nak *Lajos-Ottó* nevű fia, *Besenyi Károly* fhdgy-nak *Károly-Aron* nevű fia, *Szabó József* IV. budapesti I. kerületbeli tórn-nek *Emma* nevű leánya, *Kovács György I.* szombathelyi III. kerületbeli tórn-nek *Edt-Mária* nevű leánya, *Reményi Mihály* szombathelyi III. kerületbeli tórn-nek *László* nevű fia, *Aron Sándor* pécsi IV. kerületbeli tórn-nek *Sándor-József* nevű fia, *Fürész Mihály* szegedi V. kerületbeli tthts-nek *Mihály* nevű fia, *Pamás István* miskolci VII. kerületbeli tthts-nek *István-János* nevű fia és *Kovács István* miskolci VII. kerületbeli tórn-nek *István-László* nevű fia. — Meghalt: *Muriska György* szcs-nak *György* nevű fia, *Kösa Károly* pécsi IV. kerületbeli tthts-nek *László* nevű fia.

Húzaságot kötöttek a székesfehérvári II. kerület állományban: *Méri János* tórn. *Máté* Lénkével Győrszemere községben; a szombathelyi III. kerület állományban: *Tóth Sándor I.* tthts. *Göze Juliánával* Nemesböd községben; a pécsi IV. kerület állományban: *Csombók István* tthts. *Okos Irénnel* Mezőkeresztesen és *Borbély Tamás* tórn. *Sneider Mária*val Rakamazón.

Elhalálozás. *Babodi János*, a pécsi törzsgazdasági hivatal állományába tartozó számvivő tisztihelyettes bosszu, de türelemmel viselt betegeskedése után, március 25-én, a pécsi 4. számú honv. és közr. helyőrségi kórházban elhunyt. Holttestét március 27-én helyezték örök nyugalomra a kórház halottasházából tisztí előjárói, bajtársai és tisztelői részvétele mellett. Az elhaltat özvegye és árvája gyászolja.

Szécsi István csongrádi őrsbeli törzsőrmester április 3-án 10 órakor, vesebaj és tüdőgyulladás következtében, Csanádapácán meghalt. Holttestét 5-én 9 órakor helyezték örök nyugalomra a csanádapacái temetőben.

Boujár Lajos II. őrszentpéteri őrsbeli csendőri vérzéses akut agyvelőgyulladás következtében április 5-én, 17 óra 30 perckor a szombathelyi honv. és közr. helyőrségi kórházban meghalt. Holttestét a kórház halottasházából temették el.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de kizárólag gépi vagy kézírással használt hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közzéadjuk, írja rá a kézirat első oldalára piros írással: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmilyen rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megkezdett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a fénykép készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételt a szokásos tiszteltetési ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteltettségben részesséjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni.

sem pedig ulányomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kérésre esetenként adunk. Szerzőnk különnyomatokat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árazásba szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomásjelzést is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáértékelt levelet szolgálati útra nem tereitünk, azok tartalma vagy beküldők kitéle felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy öltögyűt számot választani. Annak, aki jelligéül nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét illat válaszolunk. Közvetlen kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugdíjkorlátozott tagjaitól fogadjunk el, másoktól nem. A csendőrség tényleges és nyugdíjkorlátozott legénységi egyenlei az előfizetést díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megjelölni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 85.349 számú postafelraképkéntzár csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Többeknek. Kitérítetett attól bajtársaink fényképét elvileg közölni szoktuk. Betűtan azonban legutóbb — örvendétes módon — igen sokan részesséjük kitérítetettben, valamennyiük arcképének közlése technikailag lehetetlen, egyesekkel pedig nem akarunk kivételt tenni, ezért a beküldött felvételek közlését mellőzni vagyunk kénytelenek.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részlellezésre!

Állásroba Erdős Egyes Erdős	Szalon Recamiér Fotó Fotó Maire Sodromy	Erdős Fotó Fotó Fotó Fotó Fotó	Fotó Fotó Fotó Fotó Fotó Fotó
stb.	stb.	stb.	stb.

Írjon nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-tér 5. T. 271-77

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőrségnek részlete is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Rakóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

REFORM

RUHÁZATI RT.

A m. kir.
csendőrség
megbízható
bevásárlási
helye

Női double átmeneti kabátok
30.—, 38.—, 45.— P
szürke, drapp és barna színekben
Női téveszt kabátok
tisztá gyapjúszövetből, sötétlők, fekete és az összes divatszínűből . . . 60.— P-101
Női ruhák, tisztá gyapjúszövetből az összes színekben . . . 22.— P-101
Műanyag marocain ruhák . . . 32.— P-101
Crepé de chine szoknya-kombinálé modern szabás . . . 2.80 P
Színes műpauze szoknya-kombinálé selyem rátétes hímzéssel . . . 3.60 P
Charmeuse szoknya-kombinálé szép színes hímzéssel . . . 6.00 P

Obalon selyem háló-ing különleges szép színekben . . . 11.80, 12.—, 13.80 P
Gyermek Hubertus, vízmentes tévesztó loden . . . 11.— P-101
Sötétlők műtróka-bát nő és leányka-gyermek részére (3—12 évesig) . . . 16.50 P-101
Számunként 1.— P emelkedés
leányka műtróka szövetruhák . . . 14.— P-101
Kabát- és ruhaszövetek, színek, anyagok választékban. Férfit ruháimuk.

Kérje
képes árjegyzékünket!

Mintákat szívesen küldünk.

Reform Ruházati Rt
8p. VI., Vilmos császár-út 5

Készletek küldünk — ottlétény-szer nélkül — 1866 darabot is kicélezés céljából

ELŐLEGNEKELI RESZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL
EBEDLOSZYVEGEK P 65-161
P 21-161
Friszletek, paplanok vasban és k. tűzőző
nyrgek, fehérvirágúak, ruházatok
Lakberendező Vállalat
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. k. esztergomi téglaipari üzeméig

a felvételi feltételek kihirdetése. — A tanfolyam tartama egy év. 2. Ha valaki járőrzetési tanfolyamon megtuklik, nem lehet törzssörnester. 3. Az országgyűlési képviselő, ha egyébként más címzés nem illeti meg: nagyságos. 4. A valóságos belső titkos tanácsosokat nagyméltóságúnak kell szólítani.

Bokod. Nem tudunk olyan rendelkezésről, hogy a magyar háborús emlékérmét elnyert hadiárva igényjogosultak lennének egyúttal az osztrák háborús emlékérmére is. Az alapszabályok — az 1934. évi 23. Cs. K.-ben — erről egyáltalán nem tesznek említést. Olvassa el különben az április 1-i számunkban E. J. örm. jellegére adott üzenetünket.

Nagykevény. Miután atyja a harctéren szerzett betegségben halt el és anyja sem él, jogosult a háborús emlékérmére. Eljárásra az 1929. évi 26. sz. Cs. K.-ben közzétett alapszabályokban az utasítást megtalálja.

B. M. tthts. Nagyoroszl. Ha csak ennyi száradna a nyomda lelkén, még hagyján, de vannak vastkosabb meglepetések is.

Zombor. Előfizetése a most beküldött 3 pengővel 1935 szeptember 30-ig van rendezve.

B. L. v. t. örm. Ha az atyja anyakönyvi lapját a népgondozó kirendeltségnek nem találják és csupán emiatt nem tudna hozzájutni az őnt jogosan megillető háborús emlékérméhez, akkor azt ajánljuk, hogy atyja volt előjárói vagy két bajtársa által igazoltassa atyja szolgálatát (az előjáróságnál eskü mellett jegyzőkönyvvel). Nem volna-e kimutatható a községi előjáróságnál, hogy atyja bevonult? Ha atyja a harctéren esett el, van lehetőség, hogy hivatalos veszteségkimutatásokból felkutatassák a tényt, ami már kellő alap az érem elnyeréséhez. Ha nem a harctéren esett el, akkor az előbb ajánlott eljárás látszik célravezetőnek. A további kutatásoknál szívesen segítünk.

Oadulai. Legénységi állományú egyének április 15-ike előtt csak az esetben mehetnek ki a laktanyából köpeny nélkül, ha a honvéd állomásparancsnokság azt parancsban megengedi.

V. A. ny. th. A brassói kerület iratainak egy része a budapesti törzsgazdasági hivatalnál van (állománykönyv, anyakönyvi lapok). Levélben senkinek nem válaszolunk. — A dévai szármának nem volt gazdasági hivatala; 1921 előtt gazdasági hivatalok egyáltalában nem voltak.

Márvásárhely. 1. Az igazolványos altiszt, ha a hirdett állásra való kinevezés előtt arról önként lemond, igazolványát elveszti és másodszor már nem kap igényjogosultsági igazolványt. Így intézkedik az 1931. évi III. t.-c. 16. §. 6. pontja és e törvény végrehajtási utasításának 13. pontja.

Nehézzen hisszük el, hogy e kérdést egy valóságos eset megtörténte után intézte hozzánk. Szeretnénk hinni, hogy mégiscsak nem is a dolgokon való fontolgatás tétette papírra önnel, mert nem tételezzük fel meglett emberről, hogy ha mai világban egy darab biztos kenyert kínálunk neki, arról lemondjon. 2. Azt nem tudjuk megmondani, hogy kik vannak nyilvánítva az utódállamoknál, mint katonaszökevények. Aki ilyenről tart, az kérheti az utódállamok katonai nyilvántartásából való törölését s ha annak megtörténtéről értesítést kap, nyugodtan átutazhat, de addig nem tanácsos. Még akkor se, ha szabályszerű útlevele van. 3. Útlevélügyben az 1903. évi VI. l.-clkk és e törvény végrehajtási utasítása (70.000/1904. B. M.) intézkedik, de számos kiegészítő rendelkezés is van, melyeket itt — hely hiányában — ismertetni nincs módunkban. A községi előjáróságtól a fentírt törvé-

nyes rendelkezéseket előlvasásra megkaphatja. Megjegyezzük, hogy aki egész Európára szóló útlevelet akar igénybe venni, annak vastag pénztárcára van szüksége, mert ma utazgatni: drága mulatság.

Érdeklődő. Ha a honvéd bírósági tisztviselői állásra pályázik, akkor az A. 65. Utasításban előírt próbaszolgálatot és vizsgát a honvéd bíróságokon kell megszereznie. A polgári bíróságokon megszerzett e jogosítványokat figyelembe nem vehetik; a H. M. úr esetleg méltányosságból betudhatná, ha nem volna amúgy is igen sok pályázó.

Prósum. 1. Megpróbálta már a kórházi kezeléseket? Ezt nem nélkülözheti semmi esetre és csak az ottani megállapítások után lehet felvetnie azt a nagyon fontos kérdést, amit hozzánk intézett. 2. Igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez nem lehet a szolgálati időt kedvezményesen számítani. 3. Ezért nem feleltünk e kérdésre. A fényképfelvételt felhasználtuk.

Jutas. Polgári életből felvétel nincs most már. A tényleges állományból vezénylés útján lehet bejutni.

Kéziratok.

Három csillag. Nem sikerült. A cselekmények, melyeket leír, nem tartoznak egy leírásba, emiatt írása széteső. Vannak pedig jó rajzai, érdemes olvasgatnia.

Dáln K. Az élvezhetőséget elveszi az, hogy hosszú mondatokban ír, súlyos szavakat fűz sorba, nem mindig világosan. Egyszerűsége és könnyed, érthető stílusra kell törekednie. Emlékszünk legutóbbi írására, ott is a mondottakat tapasztaltuk. A csendőreléhez sokkal közelebb fekvő dolgok érdeklő olvasóinkat; ha írni akar, inkább azokkal foglalkozzék.

Közzölni fogjuk a következők kézirateit: Bördöce, T. J. tórm. Pécs, F. F. Balaton, P. J. Pécs (mind a kettőt) Dunamenti, Kömpöc.

Május 1. Lehet, hogy átfésülve közölni fogjuk.

EOYENRUHÁZATI CIKKEK és felszerelések

SAPKÁK (hozott anyagból is)

ia kivitelben legolcsóbban — SZÜCSÁRUK javítások

KISS KÁROLY ÉS GÁBOR CEGNEL
SZOLNOK.

Kedvező fizetési feltételek.

Óra, ékszer, látszer

versenydíjak, sporttermek és veses

Goldmann Mihály

Szolnok, Kossuth-ér 1. (Piac-tér)

Nagy javítóműhely, Arutorgaloni bet, helye Tel. 576

Klein Ignác, Szolnok

tűzifa és szénkereskedő

Legolcsóbb napiáron szállít tüzelőanyagokat (fűtőfát, szenet és kokszt)

Telefon: 420.

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órászmester, ékszerész, Nyiregyháza. Telefon 229.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és lábi órák, a csendőrség részére **részletre** is. Választékot portómentesen küldök. Javítások szakszerűen végezve. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Út a börtönbe.

(Dr. Jaeger János fegyvertéti lelkész „Hinter Kerkermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán újság).

Azt mondhatnám, hogy ebből az életből szinte nem is tér az ember magához addig, amíg meg nem ítálják, de az is csak rövid ideig tart.

A tél elmúlt, kitavasodott. Nekünk már régen a zsebtinkben volt az új versenynaptár s alaposan felkészültünk, hogy körutazást tegyünk fél Európán. Már minden ló nevére tudtam, amely az idei versenyidényben Németországban, Franciaországban és Angliában futni fog, ismertem mindenkinek a pedigéjét, amely egyik-másiknál Arabiáig vezetett; ismertem mindeniknek a tulajdonságait, az utolsó években elért eredményeit, stb.

Miután így mindent megtanultam, ami a lóversenyhez tartozik, Párisba utaztunk, hogy az Auteuil-i első versenynek már ott legyünk. Egy ilyen verseny nap lebonyolítása nem könnyű feladat a bukóker szénjára. Már korán reggel ki kell menni a pályára, hogy minden esetleges váratlan eseményről idejében tudomást szerezz; az egész délelőtt lázas munkával, érdeklődéssel telik el, még ennél is állig van az embernek ideje. Ha az embernek a közönség körében jó híre van, négy kéz sem volna elegendő a sok pénz zsebrakadásához, amit a türelmetlen tömeg csak úgy ont feléje. Ha szerencséje van és ha ért a sporthoz és a mesterséghez, hamarosan meggazdagszik ellenkező esetben egyetlenegy versenyen ezeket veszíthet.

De ez még nem volt elég; a végén még a fél éjszakát is a kártyaasztal mellett töltöttük, hogy reggel aztán anélkül, hogy egy órát is aludtunk volna, másik városba vagy éppen másik országba utazzunk egy másik versenyre, ahol újabb nyereség vagy újabb bukás várt.

Egy hétig voltunk a Párisi-Auteuil-i versenyeken. Onnan Nizzába utaztunk, ahol szintén több verseny volt. Na és aztán ki volt már Nizzában — főleg, ha az ember amúgy is hivatásos kártyás és szerencselovag — aki át ne látogatott volna az igazi rablóbarlangba — Monacoba.

A barátom minden évben 8—14 napot töltött Monacóban. Többről-hegyre ismerte az ottani viszonyokat s nekem is elmagyarázta. Eme alapos ismeretei dacára sem nyert soha semmit, igaz, hogy nem is veszített sokat, mert a ruletthez sohasem volt hízáma. Nizzában olvastunk ugyan egy röpiratot, amelynek „A monacói veszedelem” volt a címe, címlapján egy akasztott öngyilkossal, mégis odautaztunk másnap.

Micsoda pompa, micsoda ragyogás mindenfelé! Azt hittem, az Edenkertbe jutottam. Előttünk a tenger számtalan, minden elképzelhető vízfjáróművel, jobbra Olaszország felé sikklik a tekintet, Franciaország legnagyobb vidéke nyújt másfelé panorámát, még Kórzika hófedte hegycsúcsait is látni lehet. Aztán a gazdag délszaki növényzet, a környék nagyszerű helyei: Mentone és a regényes fekvésű Rocca-bruna. De hova is kalandozom, hiszen én nem Monacot akarom leírni, hanem az én életemet s az olvasót itt tájékoztatni tartom.

Délután elmentünk a kaszinóba s miután megkaptuk a belépőjegyeinket, beléptünk a játéktérbe. Majdnem egy órahosszat figyeltem a játék menetét, hogy mindenféle kombinációt megismerjek. Szakértő azemmel csakhamar megállapítottam, hogy a rulett kútiásai ugyanazok, mint bármiféle más haszárjátékó: vagy gyorsan meggazdagodni, vagy gyorsan mindent elveszíteni. A nyugodtságot semmi szín alatt sem szabad elveszíteni és érteni kell ahhoz is, hogy az ember a játékot idejében abbahagyja. A kis tételekkel órákhozát játszik, okvetlenül elvérzik, annál inkább, mert a hasznú játék közben egyre hevesebbé és szenvedélyesebbé válik.

A játék után szemügyre vettem a lársaságot is: mindenki kifogástalanul van öltözve; az ember tulajdonképpen sohasem tudja, idel beszél s mégis, mekkora ellentét! Az egykori kiszabadult fegyenc mellett egy herceg, a rangjára

KELEMEN ÁRPÁD
székesszékeskodó
székesszékesváros
Főutca 2-4.
Telefon 2-47.
Kiosztó: Városbörze.
Telefon: 2-21.

IGEN TISZTELT ŐRSPARANCSNOK ÚR!

Tisztelettel kérek tőle, hogy az általam forgalmazott „ALBA” kirendelői-lakos kívül forgalomba hozak egy minden igénynek megfelelő, feltétlen megfizethető juttatású.

„ALBA” BÜTOR-ZOMÁNCFESTÉKEI

Magas és szilárdabb minőségben. Teljes felelősséget vállaltunk, hogy a festék minden tekintetben megfelelő minőségű, mosható, tűzálló, gyorsan száradó és színtelen, így a festék után nem marad semmi nyoma. A festék dobozaiban 2.00 P. 5 kg. súlyú, teljesen készre készített, a külső rész zománcfestékekkel a mellékeltető hefigyelési tábla csak akkor kell figyelni, amikor már teljes meggyőződésel méltóztatott szerelni az áru kiváló minőségű.

Kérdés tisztelettel:

KELEMEN ÁRPÁD, SZÉKESFEHÉRVÁR.

Pollák Rezső

Kedvező ártételek, felhívások.

„ALBA” cipőáruház
Székesszékesváros

Bőr- és lakk-sima zugszipók, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kérjen képet árjegyzéket.

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalat
Székesszékesváros, Kossuth-utca 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

Neubart Sándor

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ.

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 23.

Oklevéllel kiűntetett órásmester.

Órák, ékszerek, ezüst- és alpakka evőeszközök és dísz tárgyak. Ingórák nagy választékban óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választékosomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott ártárból 3% engedményt kap.

kényes grófnő mellett egy félvilági hölgy ül. De ki törődik itt ezzel? Itt mindenki egyforma, mindenkinek egyformán mered a szeme ugyanarra a bálványra: a Pénzre! Pénzt akar itt mindenki, semmi mást. Mindenki nyerni akar természetesen. Érdekes, hogy engem az egész játék teljesen hidegen hagyott. Csak egyszer tettem próbából száz frankot. Hetezer egymásután jött ki a fekete, amikor mindenki pirosra tett. Én a száz frankot újra a feketeire tettem — és a fekete nyolcadzser is nyert.

Elegáns ivben repült felém a 100 frank nyereségem. Egyik oldalán a monacoi herceg képe, a másik oldalon címer cípelő két szerzetes. A címer felirata: „Deo Juvante”. Nem tudtam elnyomni a mosolyomat: ez a társaság itt és az isten segítségével!

Másik asztalhoz állottam. Ennél egy angol játszott már negyedórása a megengedett legnagyobb tételekben és máris hallatlan összeget nyert. Nagy érdeklődéssel kísértem a játékmódorát. Hirtelen felállt, mintha menni akarna, de úgy látszik, annak dacára, hogy már minden zsebe tele volt pénzzel, még mindig nem volt elég neki, mert meggondolta magát, visszalélt, de már nyugtalanul játszott. A nullára tette a megengedett legnagyobb tétet, visszahúzta a pénzt, újra visszatolta, újra elbúztá, míg végül hatezer frankot tett páratlanra.

Gyorsan kivettem 180 frankot és megtettem a nullát. Még éppen idejében, mert a golyó már kezdett lassabban forogni s a játékmester ki mondta: „Senki többet!”. A golyó megállott egy pillanatra, aztán ráesett a nullára. Az én érzésem, jobban mondva az angolé mégis helyes volt tehát.

Lantos könyvkereskedés, Budapest, Múzeum-körút 3.

2 Pengő 90 fill. ellenében portómentesen szállítja a

„VILÁGHÁBORÚ”

című (Aggházy-Stepán) 320 oldalas, 54 képpel illusztrált könyvet

LÁBFÁJÁSOK

nyílalló

TYUKSZEMEK

Vegyen ma este egy lábfürdőt, melyben néhány deká valódi RÓKUS-SÓT felold. 10-15 pernyi áztatás után a lábuk dagadtága elmúlik, az égő fájdalnak megszűnnek, a tyukszemek és bőrkeményedések annyira megpuhulnak, hogy kézzel eltávolíthatók.

A legelhanyagoltabb lábfájtat is rendbehozza a valódi

SZT. RÓKUS LÁBFÜRDŐ

Egy kilódos valódi RÓKUS-SÓ annak 70 fillérért beszerezhető.

Fennáll több mint 60 év óta

Mauthner Ödön

magtermelő és magkereskedelmi rt.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. Tel.: 46-3-65.

azzal a különbséggel, hogy ő már elvesztette a nyugodtságot. Nagy csomó papírpénz repült felém: a tét harmincötzöröse: 6300 frank. Még negyedórát játszottam, szintén szerencsével, de számot nem tettem többé, csak pirosat és feketét, párost és páratlant. Egyszerre nyugtalan lettem, mert alizsal ismerősömet pillantottam meg, de azért még megtettem ezer frankot. Most én is úgy tettem, mint az angol, kétszer is megváltoztattam a tétet s természetesen el is vesztettem.

Megéreztem, hogy most már nem szabad többé játszagnom, mert nem vagyok elég nyugodt. Felállottam, a büffében felfrissítettem magamat, megkerestem a barátomat és vele együtt elhagytam a kaszinót.

Tízennyolcezer frankot nyertem, de nem voltam megelégedve. Engem is magával ragadott a pénz ördöge. Szidtam a nizzai ismerősöket, akik kihoztak a sodromból, de magamat is, hogy miért jöttem el hamar, miért nem próbáltam szerencsét egy másik asztalnál. Ettől kezdve álant-

CONTINENTAL ÍRÓGÉPET VEGYEN!

A legjobb írógép — a legolcsóbb. A legkülönbözőbb kivitelű és áru gépek már P 180-tól kaphatók. Kedvező részletfizetés, mérsékelt felárakkal. (Havi részlet P 15-től.) Mintagép vételkötelezettség nélkül készséggel áll az Ön rendelkezésére is, amelyet értékesítésének vétele után postafordultával megküldünk.

Ne vegyen addig írógépet, míg a

CONTINENTAL

ki nem próbálta. — Vezérképviselet:

GOY és KOVALSZKY

ÍRÓGÉPÜZEME

BUDAPEST, V., MÁDOR-U. 11

TELEFONSZÁM: 26-9-33

Új nagy fűárjegyzék, mely növényárjegyzéket is tartalmaz, továbbá gazdasági más külön-árjegyzék INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

Működésük:

1. számú IV. Könyvt. Rajza-idei 4.
2. számú: FL. Világos szedő-út 54.
3. Nyugati pályaudvar közelében — T. 29-1-94.

dőn a részös jövőről álmodoztam: mi lenne, ha 50—60.000 vagy éppen 100.000 frank nyertességgel térnék vissza Németországba!

— Majd nekifogtam vele valami üzletnek — beszéltem magamhoz — és megint tisztességes, becsületes tagja leszek a társadalomnak. Hiszen, ami azt illeti, most sem vagy már kimondott gazember, előléptél a társadalmi ranglétrán: most már csak úgynevezett kétes egzisztencia vagy. Ebből majd könnyebb lesz kievickélni!

Másnap a legelőkelőbb étteremben ebédeltem, de egy óra múlva már megint az egyik játéktértem sarkában verejtkeztem: az egész tegnapi nyereségemet elvesztettem és még öt száz frankot ráadásul. Közlemben ült a tegnapi angol nagyjátékos: háromszázezer frankot vesztett. A barátom kivételesen nyert háromezer frankot; meglegegedett vele és nem játszott tovább.

De eljött az időnk, tovább kellett mennünk. Elhagytuk a földnek ezt a leggyönyörűbb darabkáját. Igaz, hogy én nem ennek neveztem, hanem rablóbarlangnak, de hát ez nem sokat ártott neki. Vonaton Milánóba, onnan pedig Obisasson keresztül Luzerába utaztunk. Kétnapos kirándulást tettünk a nagyszerű Interlakenbe, majd folytattuk utunkat Zürichbe, ahol egy klubban, amelynek főképpen külföldi egyetemi hallgatók voltak a tagjai, baccarat-n 2600 frankot nyertem.

Pár nap múlva Németországban voltunk, egyszer itt, máskor ott. A versenynaptár volt az útmutatónk, csak úgy cikáztunk egyik helyről a másikra, ahol nagyobb szabású löversenyek voltak: Mannheim, Frankfurt, Köln, Hamburg, Berlin-Hoppegarten, Drezda, Hannover, Harzburg, Doberan, Travemünde, Baden-Baden, Stuttgart voltak működésünk színterei. Közben csak úgy mellékesen, pár apra közbeesőidők: Ostende, az osztrák Baden, Páris és aztán a nagy derby Londonban.

Hihetetlen, micsoda összegeket kockáztatnak az emberek egy ilyen angol derbyn. Versenynapon egész London könnyű van; autók, lóhátok, kocsin, gyalog, csak úgy ömlik a nép a versenyre; mindegyik masinistának, kikutatóknak, foglár és munkás, egyszóval mindenki félretesz magának kisebb-nagyobb összeget, hogy a derbyn elvesztse, de esetleg meg is kétszerezze vagy megötszerezze.

Megint elmúlt a versenyidény s én megint visszatértem Hannoverbe. Mint a mágnes, úgy vonzott engem ez a város vissza mindenáron; sokan éltek itt, akik közel állottak a szívemhez még akkor is, ha nem akartak tudni rólam. Jól esett, hogy legalább a közellikben lehetek.

Mindenem megvolt, amit az emberek úgy általában a boldogság kellékének tartanak: elegáns lakásom, legújabb divatú fehérneműm és ruhám, magam sem tudtam, mennyi, nagyértékű ékszereim; beutaztam a világot, grófokkal és bárókkal ültem egy asztalnál és étkezni már nem is tudtam volna másutt, mint csak a legdrágább éttermek előkelő baulatában.

De boldog voltam-e? Nem. Egy derék iparosmester

telikintélyéért, ami a társadalom részéről kijár neki, odaadtam volna az egész pénzesmet az utolsó márkáig. És aztán még valami hiányzott nagyon az életemből: az Isten. Az előkelő világban, amellyel Ostendében, Nizzában, Baden-Badenben megismerkedtem, az előkelőséghez és jó módor-Badenben megismerkedtem, az előkelőséghez és jó módor-hoz tartozott ugyan, hogy az ember semmiben se higgyen, de hiába, én nem bírtam kiölni magamból az Istenfélelem-érzését, amit gyermekkoromban szegény, jó, édesanyám belém oltott. Voltak pillanatok, amikor édesanyámnak, aki azóta mint elzúllott, vagy talán el is pusztult fiát már meg is gyászolt, a hangját és búcsúszavait olyan tisztán hallottam, mi tha mellettem beszélne; ilyenkor hirtelen felugrottam, senki sem tudta, miért és egy félvilági hölgy karjaiba vagy a pezsgő mámorába menekültem előlük.

Voltak pillanataim, amikor magamra kiáltottam: For-dulj vissza! De ilyenkor mindig visszariadtam a gondolat, hogy a társadalom már úgysem fog visszafogadni. Igcn, addig, amíg álarcot hordtam, amíg nem tudták ki vagyok, minden jól ment; addig nemcsak, hogy befogadtak akár a „legjobb” társaság is, de még a tenyerén is hordott. Leg-utóbb például Wiesbadenben a legdélkeletibb táncosok egyike voltam. De hát ilyesmi csak egy világfúrdón történhetik meg velem, ahol az emberek felültesen ismerik egymást s ahol az ismerettség éppen olyan könnyen véget érnek, mint amilyen könnyen létrejönnek. De vajjon, ha meg tudták volna, hogy ki vagyok, akkor is befogadtak volna? Dehogy. Szörnyen restellék volna a dolgot, hogy egy ilyen „firmával”, egy ilyen kiszabadult fejenccel, mint én voltam, egyáltalában szóbaállottak s ha valahol mégis találkoztak volna velem, letagadták volna, hogy valaha is láttak.

Igy küzdöttem én a gondolataimmal, elhatározásaimmal, és ketyeimemmel, de mindig alul maradtam. A legjobb úton voltam a teljes elzúlláshoz.

Egy variétében megismerkedtem egy H. nevű komikus-sal. Ez az ember olyan sok kellemes, kedves és vidám históriát mesélt nekem az artista életből, hogy az ő tanácsára Berlín-be utaztam és érintkezésbe léptem egy artistatrúpp igazgatójával, nem venne-e fel engem is artistának?

Ez a trupp egészen elsőrangú volt a maga nemében: burleszk-pantomimjével (zenével kísért, csak humoros mozdulatokkal és arcjátékkal kifejezett cselekmény. Ford.) egész Németországot beutazta és mindenütt nagy sikert aratott. Az igazgató éppen keresett egy jóvágású, jómodorú és kellő szemtelenségű fiatalembert, akinek a pantomimban valami mellékes szerepet szánt. Hát erre én aztán alkalmas voltam, mert egyéb tulajdonságaimtól eltekintve, többször sikerrel szerepeltem műkedvelő előadásokon és így valamit kis színpadi biztonságára is szert tettem. Két nappal később a színpadon volt a szerződés, amellyel két évre szerződöttem voltam, havi 200 márká fizetéssel és útiköltséggel. Hát kétszáz márká bizony édeskeves volt azokhoz az összegekhez képest, amit egy év alatt elvertem, de azt reméltem, hogy ez a lépésem talán mégis visszavezet a tisztességes társadalomba és olyan foglalkozáshoz juttat, ami miatt nem kell majd magamat szégyenlenem. A jó időkből az eszeveszett költsékezés dacára is maradt ugyanis még egy kis pénzem s titokban abban reménykedtem, hogyha jól belejövök az artistamesterségbe, talán majd önállósíthatom magamat és én is szervezhetek magamnak egy ilyen kis társulatot.

Tízennégy nap alatt „ki voltam képezve”. Németországban mindenütt olyan nagy sikerünk volt, hogy az igazgató elhatározta, hogy megpróbálkozik egy amerikai kör szerepléssel.

New-Yorkban mindjárt szerződést kaptunk a köziamert K. & B. variétében. Néhány nap múlva tovább kellett volna mennünk új szerződésekre, amikor artistapályámnak is hirtelen gyászos vége szakadt.

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletek
fizetésre kapható:
BÚTOR
KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Főközlöt: VII., Péterfy Sándor-u. 40. Hírnéki-u. sarok

Áruraktárunk ájból eredeti régi helyén

MÜLLER J.
DESSEWFFY-U. 40.

Kérjük i. t. csendőrvévevőnkkel, hogy személyesen
vagy levélben itt keressenek id

Modern BÚTOR -házak

20

KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHÁNY-UTCA 40 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

Megbízható, nagy áttűrképes masszív strapagép a gyári új Mercedes Prima Portable
IRÓGÉP gyári propaganda

178. 50

Kedvező
fizetési
feltételek

DIXI

IRÓGÉPSZAKÜZLET, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-U. 1. TEL.: 154 53

A new-yorki varietében működött egy fiatal argentiniai is, egy kötekedő fráter, aki különösen német kollégái rovására folytonosan rossz tréfákat engedett meg magának. Amikor egy este már kiálhatatlanul gorombán és sértően viselkedett, felpofoztam, mire pisztolyt fogott reám: „Mindjárt keresztüllövöm, ha azonnal nem...”

Hogy mit kellett volna azonnal csinálnom, azt már nem tudtam meg, mert eldőrdült a lövés. Nem éreztem mást, csak egy erős ütést a mellemen, a következő pillanatban azonban már heves fájdalmat is a jobb vállamban. A szerencsétlen fráter rajta tartotta a kezét a billentyűn és — esküdözött legalább —, a pisztolya véletlenül sílt el.

Agyba kerültem és seblázt kaptam. Arról, hogy fellépjek persze szó sem lehetett. Az igazgatóm nem sokat törődött velem, örült, hogy már másnap megfelelő pótlást kapott helyettem. A szerződésemet felbontotta, s néhány hét múlva, amire felgyógyultam, a társulatom már régen Amerikának ki tudja, melyik városában járt. Itt álltam tehát, ha nem is egy krajcár nélkül, de munka nélkül mindenestre.

Hiába na, ez így volt megírva, ennek így kellett lennie — vigasztaltam magamat. — Most már neki kellene fognom valaminek, de minek? Vajjon a kereskedelmi ismereteimet nem lehetne-e itt hasznosítanom? Hátba megtalálom itt, amit hazám megtagadott tőlem? No, csak neki, hadd lássuk, hogyan is állnak Amerikai kereskedelmi viszonyai?

Elkezdtem mindenfelé érdeklődni. Jövés-menésem közben megismerkedtem egy fiatalemberrel, aki úgy mutatkozott be, mint egy nagy és előkelő cégnek a cégvezetője.

(Folytatjuk.)

Pályázat lovascsendőrök részére.

Mennyivel több gondja van egy lovas csendőrnek, mint a gyalogosnak! — mondják a lovasok.

Mennyivel könnyebb a szolgálatot egy lovas csendőrnek ellátni! — mondják a gyalogosok.

Még a nyugdíjazási statisztikát is előveszik: lám, ennyi gyalogos ment el és csak ennyi kevés lovas.

Hogy a lóról való állandó gondoskodás otthon, szolgálatban és pihenésben mit jelent, milyen nehéz a tanyák között ióhaton nyomozni és hogy az elővezetésnél és elfogásnál sokkal bizonytalanabban érz magát a lovas, mint a gyalogos, hogy téli éjszakákon bányászor áll közel a lovasok lába az elfagyáshoz, hogy a löfegyver-használat nem is oly könnyű a lovasnak, azt nem tudja minden gyalogos bajtárs.

Hasznos volna tehát, ha a lovas bajtársak akár valamely megtörtént eset leírásával mutatnák meg a lovaszoligálat különleges nehézségeit, akár pedig egy portyázás részletes ismertetésével. Ha valaki lovas szolgálata valamilyen szép, izgalmas, nehéz eseményének emlékéit őrizi, a pályázaton ennek leírásával szintén résztvehet, mert abból is bizonyára kitűnik majd, hogy nem tiszta aranyélet a lovas csendőr élete sem.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenleitől fogadjunk el. Határidő: május 15. A legjobb pályázatot Garay Akos bekértezteti, művészi lovasképpel jutalmazzuk. Az eredményt a június 1-ai számunkban fogjuk közölni. Az arra alkalmas pályázatokat küldjék.

Pályázatmegfejtések.

I.

A március 1-i számunkban hirdetett társasjáték-pályázatunkra 35 pályamunka érkezett be. Ezekből mindenekelőtt azt szögezhetjük le, hogy ami kis társasjátékot a csendőr a mostani nehéz világban és erős szolgálat mellett élhet, az bajtársi

körben zajlik le. Általában a pályázók beszámolójában az a tapasztalat, hogy egységes, nyugodt társadalmi életet a községekben még a vezető rétegekhez tartozó családok sem tartanak fenn, mert túl vannak terhelve munkával, gondokkal és a maguk egyéni életének egyéb olyan kérdéseivel, amelyek a rendszeres vendéglátást vagy külső szórakozásokat lehetlenné teszik. Egészen ritka egyéni véletlen, hogy valamilyik nőtlen bajtársunk olyan polgári társaságot talál, ahol családfasán érezheti magát anélkül, hogy a falu mindjárt vőlegényi lásson benne. Így aztán nőtlen bajtársaink a lak-tanyában, egymás között, nők bajtársaink pedig a családi otthonukban töltik el a szabadidejüket, nemcsak pihenés,

Dr. Marjay Frigyes fordításában és kiadásában megjelent Henri Pozzi.

„A HÁBORÚ VISSZATÉR”

eleni világjáró könyve, mely Magyarországban már a hirtelen kiadást érte el, még kapható.

Olvaszon el a Csendőrségi Lapok 1935. március 14-iki számában közölt ismertetést.

A könyv ára félre a csendőrség tagjainak de 5 pengőből is helyett kedvezményesen négy havi részletre 1 pengő. Kétféleképpen jelenében a könyv ára csupán

3 pengő 50 fillér.

(Nyilvános díszes felhívó kötésben a havi részletre is 12 P.)

Fizethető a szállításkor, kiadásig szerial utánvéttel, vagy a kiadó által küldendő csekkalapon.

Megrendelhető a Csendőrségi Lapok szerkesztőségénél.

Trunkbaker

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS KÉZBEN LÉVŐ EGYETLEN POSZTÓGYÁRÁTÓL
KÉRJE AZONNAL SZÖVETMINTÁINKAT ÉS ÁRAINKAT. BUDAPEST, XI. LENKE-ÚT 117.
SZÖVETLERAKAT ÉS MÉRTEK SZABÓSSÁG IV. PROHÁSZKA OTTOKAR-U. 8.
AZ EGYETEMÉI TEMPLOMMAL SZEMBEN

hanem szórakozás terén is. Mint egyik-másik nős bajtársunk írja, a családostok szórakoztatásáról bőségesen gondoskodnak a gyermekek, a nőtlenek pedig, a beérkezett pályázatok szerint, rádióval, olvasással, sétával és otthoni tekepályával töltik a szabadidőt.

Mindez így van rendjén, ennél jobb beszámolót a pályázat nem is nyújthatna, amit természetesen előre nem akartunk megmondani. A csendőrnek ugyan a községben, már szolgáltatásnál fogva is, mindenkit ismerde kell s azon felül illem dolga, hogy a vezető tényezőket jól ismerje és alkalomadtán néhány barátságos szóra itt is, ott is, sor kerüljön, de ezen túlmenő társaséletre a csendőrnek se ideje, se módja nincs. De szűksége sem. Vagyunk az őrsön elegendő ha egymással nem érjük be, akkor más sem segít rajtunk. A társasélet alapfeltétele az azonos gondolatvilág, azonos életkörülmények és még az azonos bivatásnak is rendelkezni nagy a jelentősége. Mindez pedig a községekben senki számára nincs olyan tökéletesen megteremtve, rendszerbe foglalva és biztositva, mint az őrsön a csendőrnek. Soha egyedül nem érezheti magát, mert ott van mellette a sorstársa: a másik s a többi csendőr. Egy az örömeik, egy a bánatuk, egy a szolgálati terhelik, közös minden céljuk s mindez együlttévénem más, mint a legtökéletesebb értelemben vett társasélet. Csak az a fontos, hogy ezt fel is tudja ismerni a csendőr és értékelni tudja azt az erős várat, amit számára a magánélet terén is az őrsaktanya jelent. Minél erőteljesebb a belső összetartás, annál erősebb a vár, annál nagyobb tiszteletet és megbecsülést vált ki a polgári társadalomból. Így a községek társadalmában az őrs olyan súlyra tehet szert, aminek az előnyeit minden egyes csendőr minden alkalommal jólesően érezheti, amikor magánútjai itt-ott polgári egyénnel hozza össze. Egészen más az egyes csendőrök mozgása, egyéni értékelése is a községben, ha az őrs a magánélet terén összetart s más, ha csak a szolgálat az a kapocs, amely az őrs tagjait együltt-tartja. A kettő közötti különbséget a lakosság igen jól ismeri és meg is tudja figyelni. Széthúzó őrsön a csendőr egyéni társadalmi helyzete sokkal bizonytalanabb, mint ott, ahol a magánéletet is kitölti a bajtársalasság.

Örülünk, hogy a pályázatok szinte kivétel nélkül csak a bajtársalasságban látják a társasélet helyes megoldását. Ne is kísérletezzünk más utakon, mert akármerre járunk, soha nem tudunk úgy megpihenni és sehol olyan igazi, emberi megértést nem találhatunk, mint egymásközt, bajtársi körben. Akik nem érzik ezt, azokat soha senki és semmi nem tudná kielégíteni.

A legjobb pályázatot **Elekes János** törzsrőrmester (Nyírád) küldötte be. Mivel a mostani őrsén csak néhány hónapja teljesít szolgálatot, előző őrsének, a gelsei őrsnek, bajtársi életét írta le. Megemlíti még **Kertész Mihály** törzsrőrmester (Zselickisfalud) és **Bardócz Ernő** csendőr

(Tahitótfalu) pályázatát. A jutalmul kitűzött *újszes asztali cigarettadobozt* **Elekes János** törzsrőrmesternek **Nyírádra** elküldöttük.

II.

A csendőrnapi számunkban megjelent pályázatra 61 megfajlás érkezett be. Tübben félreértették pályázatunk lényegét; ugyanis nem a csendőrnapi jelentőségét és céljait ismertették az iránta érdeklődő bíró előtt, hanem a csendőr-

ség történetét és csupán egészen mellékesen emlékeztek meg február 14-éről, mint pusztán tényről. Egyesek viszont igen helyesen fogták fel a kérdést. Ezek közül kiemelkednek a következők munkái:

Vitéz Ambrus András th. (Orosztony), **Almás István** cső. (Gelse), **Antal Imre** (őrmester (Nagyttény), **Csodod Ferenc** tőrm. (A bód), **Borbély István** cső. (Zalaszentgrót), **Elekes János** tőrm. (Nyírád), **Bördőh Gyula** th. (Miskolc), **Egri Sándor** II. tőrm. (Erd), **Fenyvesi János** őrm. (Erd).

Féris János alhdgy. (Pápa), **Füleki József** alhdgy. (Toponár), **Gerencsér József** cső. (Balatonboglár), **Kalmár Péter** tőrm. (Budapest), **Kertész Mihály** tőrm. (Zselickisfalud), **Molnár István** II. őrm. (Gelse), **Simon Márton** őrm. (Németlad), **Szabados Molnár Lajos** th. (Kövágóörs), **Szabó Dénes** cső. (Perkát), **Szabados József** őrm. (Szilvásvár), **Tóth Ferenc** I. őrm. (Sárvár), **Vétele György** th. (Erd), **Vincze György** tőrm. (Zalacsány), **Vitéz Zöldhízi Péter** ny. á. th. (Moson).

A felsoroltak közül sorshúzással döntöttük el a nyertest. A szerencse **Féris János alhdgy.**-nak kedvezett, kinek a kitűzött jutalmadíjat elküldöttük. Kivülre érdemesnek tartottuk jutalmazni **Kertész Mihály** tőrm. és **Simon Márton** őrm. dolgozatait is. Előbbinek 20 kötet könyvet, utóbbinak tölthetőt és írót adunk jutalmul.

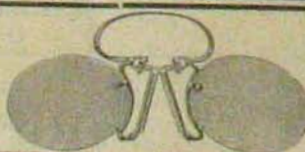
A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős Üzemvezető: György Aladár.

Calderoni és Társa

látásereszk Budapest,
V., Vörösmarty-tér 1. (Beas-palota) Tel.: 811-40.

Színházi látcsövek, szemüvegek és orrcsipelek Zeiss punktal és Ultrasin üvegekkel.
Fényképezési cikkek nagy választékban

**A csendőr
vásároljon**

MÁRTER

egyenruházati intézetében,
Budapest, VIII., Baross-tér 9. T.: 321-78
Mindennemű egyenruházati és felszerelési
cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

45 év óta fennálló, szakkép-
zett egyenruhásabóság és
sapkaműhely.